

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Teologická fakulta

Katedry etiky, psychologie a sociální práce

Diplomová práce

**Výchovné principy krátkodobých trestů odnětí svobody v současném
českém vězeňství s ohledem možných dopadů
na sociální a psychologický vývoj vězněného jedince**

Vedoucí práce: PhDr. Roman Míčka, Th.D., Ph.D.

Autor práce: Bc. Petr Šindelář

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 2

2015

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 15. 3. 2014

.....

Podpis studenta

„Děkuji vedoucímu diplomové práce PhDr. Romanu Míčkovi, Th.D., Ph.D.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.“

ÚVOD	6
1 Uvedení do problematiky.....	8
1.1 Trest.....	8
1.2. Prizonizace	12
1.2.1 Složky prizonizace	13
1.3 Penologie	15
1.4 Probačně mediační služba	16
2 Vězeňské systémy v Evropě a ve světě	18
2.1 Vězeňské systémy v Evropě.....	18
2.2 Vězeňský systém ve Velké Británii.....	18
2.3 Skandinávský vězeňský systém.....	19
2.4 Vězeňství v německy mluvících zemích	20
2.5 Vězeňský systém v České republice	21
2.6 Vězeňský systém ve Spojených státech amerických.....	22
3 Krátkodobé tresty odnětí svobody	24
3.1 Krátkodobé tresty v roce 2008	26
3.2 Krátkodobé tresty v roce 2009	27
3.3 Krátkodobé tresty v roce 2010	29
3.4 Krátkodobé tresty v roce 2011	30
3.5 Krátkodobé tresty v roce 2012	31
3.6. Aspekty výkonu krátkodobého trestu působící na osobnost jedince.....	32
3.6.1 Psychologické vlivy	33
3.6.1.2 Vznik tzv. „druhého života“	34
3.6.1.3 Šikana, násilí a agresivita	34
3.6.1.4 Drogy.....	35
3.6.2 Sociální vlivy.....	36
3.6.2.1 Finanční problematika.....	36
3.6.2.2 Společenská stigmatizace	38
3.6.2.3 Partnerský vztah	38

4 Alternativní tresty	40
4.1 Podmíněné odsouzení	42
4.2 Trest domácího vězení.....	43
4.3 Trest obecně prospěšných prací	44
4.4 Peněžitý trest	45
4.5 Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty	46
4.6 Zákaz pobytu	47
4.7 Zákaz činnosti.....	47
4.8 Vyhoštění.....	48
4.9 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce.....	49
5 REFLEXE TEORETICKÝCH INFORMACÍ A DAT	50
5.1 Výzkumná část	51
5.2 Metodika výzkumu – technika sběru dat.....	51
5.3 Vstupní dotazník.....	54
5.4 Výstupní dotazník.....	59
5.5 Zhodnocení empirické části.....	79
6 ZÁVĚR.....	82
POUŽITÁ LITERATURA	85
Seznam příloh	93
Příloha č. 1 - Rok 2008.....	93
Příloha č. 2 - Rok 2009.....	97
Příloha č. 3 - Rok 2010.....	101
Příloha č. 4 - Rok 2011	106
Příloha č. 5 - Rok 2012.....	111
Příloha č. 6 - Marie Lavičková – „Vězení je můj domov“	117
ABSTRAKT	118
ABSTRACT.....	119

ÚVOD

„Ukažte mi vaše vězení a já vám řeknu, jaká je vaše společnost.“

Winston Churchill

Názvem mé diplomové práce jsou Výchovní principy krátkodobých trestů odnětí svobody v současném českém vězeňství a jejich vliv na sociální a psychologický vývoj jedince. Téma této práce mě poprvé napadlo ve spojitosti s lednovou amnestií minulého prezidenta České republiky Václava Klause. Toto prezidentské rozhodnutí propustilo na svobodu ze všech vězeňských zařízení v České republice zhruba 6400 osob, celkem se ale amnestie dotkla více než 32 000 lidí.^{1,2} A právě díky těmto vysokým číslům jsem si uvědomil, jak mnoho bylo v českých věznicích uvězněno osob, které měli trest odnětí svobody tak do jednoho, popřípadě do dvou let. Výkon krátkodobých trestů odnětí svobody je téma, na které upřena v současné době pozornost jak odborné, tak laické veřejnosti. Na tento druh trestů se váže velká finanční náročnost a vzhledem k jejich častému ukládání mají i za následek přeplňování věznic.³ Tato problematika je zajímavá i z pohledu mého studia pedagogiky volného času. Z empirického zkoumání, které bylo součástí této práce a vlastní zkušenosti (pracuji jako zaměstnanec vězeňské služby) jsem zjistil, že určitá část respondentů původ svých trestných činů spatřuje v nevhodném trávení svého volného času (jde především o některé krádeže, drogy a maření úředního rozhodnutí). Často zmiňovali vliv vrstevnické skupiny nebo nepodnětné rodinné prostředí.

Cílem diplomové práce je popsat a vyhodnotit fakta, jak současná justice využívá krátkodobých trestů odnětí svobody s ohledem na množství uložených trestů a jak výkon trestu působí na osobnost vězněného jedince. Dále jsou předmětem práce druhy trestů, za které jsou tyto krátkodobé tresty ukládány, ekonomické dopady těchto trestů (jak pro společnost, tak i pro odsouzené samotné), ale také i to, jaké mají výsledky při resocializaci jedinců, kterým byly uloženy. Jako dodatečný cíl zkoumání jsem při zpra-

---

¹ Srov. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA, *Vězeňská služba po amnestii*, [online].

² Srov. iDNES.cz, *Amnestie se dotkne 32 tisíc lidí*, [online].

³ Srov. INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOC. PREVENCI, *Čtvrtletník pro kriminalistickou teorii a praxi* [online].

covávání své práce zařadil ještě problematiku alternativních trestů, a to s ohledem na skutečnost, že alternativní tresty jsou velmi těsně napojeny na předmět mého zkoumání (jsou oproti krátkodobým trestům méně ekonomicky náročné, mají odlišný vliv z hlediska prizonizace vězněné osoby a méně zasahují do sociálního života odsouzeného jedince). Získané teoretické poznatky jsou ještě doplněné exploračním výzkumem. Při psaní práce jsem používal informace ze statistik vězeňské služby, ministerstva spravedlnosti a vnitra, odborných publikací a článků, které se tematicky zabývají uvedenou problematikou.

Práce je rozdělena na pět částí. V úvodu práce jsem definoval pojmy, které se úzce váží k danému tématu a tuto část jsem využil jako uvedení do problematiky této diplomové práce. Druhá část pojednává o vězeňských systémech ve vybraných částech věta. Třetí se zabývá statistickými informacemi krátkodobých trestů v období 2008 - 2012 v České republice a druhy postihů, za které jsou tyto tresty ukládány. V této části je termín krátkodobého trestu vysvětlen. A to, jak z hlediska jeho délky, tak i z hlediska trestných činů, za které jsou tyto tresty udělovány. Dále se třetí část také zabývá sociologickými a psychologickými aspekty, které se s udělováním krátkodobého trestu mohou v životě potrestaného jedince vyskytnout. Ve čtvrté se zabývám alternativními možnostmi, kterými lze suplovat krátkodobé tresty odnětí svobody. Poslední, pátá část, je reflexe získaných teoretických informací doplněná o explorační výzkum. Zde jsem se, za využití rozhovorů a dotazníků s respondenty, snažil doplnit informace získané v teoretické části práce.

1 Uvedení do problematiky

Úkolem této kapitoly je terminologická konceptualizace některých použitých pojmů důležitých k porozumění této diplomové práce.

1.1 Trest

Trest, tento termín většina lidí ve společnosti chápe jako následek při porušení nějakých pravidel nebo norem. Není to tedy pouze ztráta svobody pro pachatele, ale jedná se i o určité újmy nebo omezení a snaží se modifikovat jednání a konání osob od nežádoucího chování k takovému, které je daná společnost ochotna akceptovat. Proto se trest vysvětluje jako represivní konání ve formě nějaké sankce popřípadě určitého omezení. Taktéž ho lze vnímat jako výchovný prostředek. Trestání (a jeho opak odměňování) má velký význam v obecné psychologii, zejména při výzkumu učení a teoriích s ním spojených (zejména v teorii podmiňování).⁴ Dle Čápa je trest takové působení (rodičů, vychovatelů, popřípadě sociální skupiny) spojené s určitým chováním či jednáním vychovávaného, které vyjadřuje negativní společenské hodnocení tohoto chování či jednání nebo přináší vychovávanému omezení některých jeho potřeb, nelibost, popřípadě frustraci. Z toho je patrné, že výsledky trestání mohou mít jak pozitivní, tak i negativní dopad na trestaného jedince.⁵

Mezi pozitivními funkcemi trestu bývají uváděny tyto prokázané následky:

- trest pomáhá pochopit správnost a nesprávnost jednání,
- trest pomáhá poměrně rychle potlačit nežádoucí chování. Trest může v ideálním případě otrást pevně zakotveným nesprávným chováním, a tak přinutit dítě, aby vyzkoušelo jiné formy chování,
- vynechání trestu může sloužit jako forma odměny.⁶

Podstatně rozmanitější jsou možné negativní dopady používání trestání. Nelze totiž s jistotou říci přesně, jaký bude mít trest dopad. Totožný trest může u jednoho jedince vést k nápravě, u druhého může vést pouze navenek k povrchní poslušnosti, avšak uvnitř je skrytý nesouhlas. U dalšího může vyvolat deprese nebo negativismus a jeho

---

⁴ Srov. ČÁP, J. *Psychologie pro učitele*, s. 252.

⁵ Srov. tamtéž, s. 253.

⁶ Srov. LANGMEIER, J. *Vývojová psychologie*, s. 265.

nežádoucí chování se tímto posílí. Někdy vede trest k pravému opaku toho, než co bylo zamýšleno. Jako nejběžnější a nejzávažnější rizika se uvádějí tato:

- trest může navodit příliš silné negativní reakce (strach, úzkost). Trest za chybu, kterou jedinec udělá, může navodit takový emoční stav, který pak brání v osvojení správné reakce. Pokud se tato situace opakuje, může to vést k rozvoji negativních rysů osobnosti, jako je například ustrašenost, plachost nebo neprůbojnost,
- trest může potlačit nežádoucí chování, ale sám o sobě dítěti neukáže, co je ta správná varianta chování,
- trest vede spíše k vyhýbání se odhalení než k tomu, aby se zanechalo zakázané činnosti. To platí zejména v situacích, kdy je obtížné nebo zcela nemožné důsledné a pravidelné potrestání určitého nesprávného jednání při každém jeho výskytu,
- trest, jestliže je příliš častý a silný, může vést k vyhýbání se trestající osobě. To narušuje vztah mezi vychovatelem a vychovávaným jedincem,
- často opakovaný trest ztrácí účinnost,
- trest se někdy může paradoxně stát i odměnou (např. potrestaný jedinec má pocit, že trestem na sebe strhává pozornost ostatních, kterou by jinak nezískal),
- trest může být vnímán dle rozumových schopností jedince různě, často jako nespravedlnost. Tato zkušenost může být v mysli postiženého uchovávána někdy i po celý život. Toto platí zejména v případech, kdy jedinec za své jednání nemůže. Jde např. o jedince s poruchami pozornosti (ADHD),
- tělesné tresty, zejména ty, které by se daly hodnotit již jako týrání, jsou zcela zakazovány,
- nevhodný trest (tzv. značkovací efekt) může být pro dítě silně ponižující a může velmi negativně ovlivňovat jeho kladný vztah k sobě samému – vést k nízkému sebehodnocení a sebeúctě. Nebo se také může stát, že jedinec, označovaný jako „špatný“, se může v budoucnu takto chovat, byť původně tyto sklony ani neměl,

- přísné tresty mohou vést k tomu, že jedinec tento vzor výchovy převezme za standardní a v budoucnu se takto bude snažit také vychovávat.⁷

Z pohledu funkce trestu můžeme definovat pět teorií - odplatnou, odstrašující, rehabilitační, eliminační a restituční.

- **odplatná (atributivní) teorie** je postavena na myšlence, že společnost má morální povinnost trestat jedince, který porušuje zásady obsažené v trestním právu. Takový trest je pak chápán jako přirozený důsledek kriminálního chování a musí znamenat pro pachatele určitou újmu, jejíž citelnost, vyjádřená výší a druhem, má odpovídat závažnosti spáchaného činu. Trest je zde sociální msta, ale trest nevykonávají oběti trestného činu, ale společnost, tedy stát. Forma potrestání by měla co nejvíce odpovídat zločinu. Toto pojetí trestání je známé již od nepaměti a vychází z myšlenek Bible („oko za oko, zub za zub...“) Trestný čin a jeho následek jsou neoddělitelně spojeny. Problém této teorie je stanovení přiměřenosti újmy ke spáchanému trestnému činu,⁸
- **teorie odstrašení** má za úkol odradit pachatele od dalšího kriminálního chování a zároveň také odstrašit ty, kteří by se mohli stát potencionálními pachateli. Je tedy založena na exemplárním potrestání, což má být výstraha pro ostatní. Problematika exemplárních trestů tkví v jejich možném zneužívání pro nějaké partiální cíle. Odstrašující účinek má i negativní důsledky, jako například stigmatizace pachatele,⁹
- **rehabilitační (nápravná, korektivní, resocializační, penitenciární) teorie** spatřuje jediný (ospravedlnitelný) cíl trestání v tom, aby pachateli bylo poskytnuto takové odborné zacházení, které by pomohlo pachateli k poznání, které osobnostní vlastnosti v interakci se sociálním prostředím se podílely na patologickém chování. Tato teorie vychází z názorů o determinizmu svobody vůle každého jedince a tvrdí, že kriminální chování je důsledkem určitých poznatelných vlivů, např. nedostatků ve výchově, rodinného prostředí, existenční nouze, biologických a psychologických předpokladů aj. Předpokládá, že pachatel nejedná svobodně v rizikových situacích, ale na základě působení výše zmíněných vlivů.

⁷ Srov. LANGMEIER, J. *Vývojová psychologie*, s. 265 - 267.

⁸ Srov. KUČHTA, J. *Základy kriminologie a trestní politiky*, s. 188.

⁹ Srov. tamtéž s. 189.

Rehabilitační teorie usiluje o opětovné zařazení pachatele do společnosti na základě dosažené změny v chování vyplývající z porozumění jeho problémovosti v sociálním kontextu,¹⁰

- **eliminační (izolační spojená s internací, vylučovací) teorie** spatřuje účel trestu v dočasné nebo trvalé izolaci pachatele od ostatní společnosti. Idea této teorie má i historický podtext, vyhnání z lidské komunity nebo kmene, byla vždy ta nejradikálnější společenská sankce. Dnes se k izolaci pachatelů, kteří nejsou schopni úspěšné resocializace, používají u nás tzv. detenční ústavy. Tato teorie prioritně zohledňuje ochranu společnosti a u jednotlivých pachatelů je snaha izolací dosáhnout zabránění dalšímu páchání trestných činů,¹¹
- **restituční (kompenzační, restorativní, obnovující) teorie** zdůrazňuje odstranění následků trestného činu a škod, které utrpěla oběť trestného činu. Podle této teorie má být nastolena rovnováha v sociálních vztazích, které jsou narušené trestným činem a mají být uspokojeny nároky poškozených osob. Tento přístup neznamená odmítnutí klasických trestních postupů a sankcí, ale o jejich vhodné doplnění o individualizovaný přístup k pachateli,¹²

Podle českého trestního práva je trest definován takto: „Opatření státního donucení, ukládaným jménem státu k tomu povolány soudy v trestním řízení. Jedná se o újmu na svobodě, majetkových nebo jiných právech pachatele za jím spáchaný trestný čin.“¹³ Trest proto společnost využívá jak k ochraně občanů, tak i k ochraně sama sebe. S jeho pomocí reguluje a kontroluje zločinnost, zastrahuje potencionální pachatele trestné činnosti a dopomáhá k výchově, popřípadě k převýchově členů společnosti. Jaké jednání se stává trestným činem a jaký trest za něj lze uložit je definováno v zákoně č. 40/2009 Sb., konkrétně v § 37 odstavec 1.¹⁴

---

¹⁰ Srov. KUČTA, J. *Základy kriminologie a trestní politiky* s. 190.

¹¹ Srov. tamtéž s. 192.

¹² Srov. tamtéž s. 192.

¹³ EPRAVO.cz, *Účel trestu* [online].

¹⁴ Srov. ZÁKON č. 40/2009 Sb.

1.2. Prizonizace

Tento termín má kořeny ve starofrancouzském slově „prison“ a v latinském „prensionen“ což znamená zmocnit se, držet.¹⁵ Prizonizace je děj nebo spíše proces, ke kterému dochází v případě izolace jedince ve vězeňském zařízení z důvodu nařízení soudu. Jde zde o specifické působení vězeňského prostředí a vztahů na osobnost jedince. Uvězněný jedinec se postupně adaptuje na vzniklou situaci, na způsob života za mřížemi a zvyká si, že je omezen na svých osobních právech a v možnosti uspokojovat své primární i sekundární potřeby (omezení definuje zákon o výkonu trestu). Klimeš vliv prizonizace na osobnost definuje tak, že jedinec tomuto prostředí podlehně, ztrácí svou vlastní iniciativu a splývá s kriminálním prostředím. Toto je často spojeno s nabýváním dalších znalostí a zkušeností z oblasti trestné činnosti.¹⁶

Pojem prizonizace pochází od Donalda Clemmera, který pracoval jako sociolog ve věznicích v Chesteru (Illinois) a vychází z jeho studia mužské vězeňské subkultury třicátých let minulého století. Tvrdí, že vězni mají společnou zkušenost nuceného uvěznění, a to je sjednocuje za společnou věc proti věznilům. Fyzická blízkost, v níž jsou nuceni žít jeden vedle druhého, ničí veškeré soukromí, vězeňské předpisy a rutina je nutí ke konformismu a izolace omezuje jejich život. Clemmer při předkládání pojmu prizonizace tvrdí, že vězeňské hodnoty se mohou přebírat v různé míře. Jakmile je však vězeň přijme za své, stává se imunní vůči vlivům konvenčního hodnotového systému. To znamená, že proces prizonizace mění nováčka na „plnohodnotného“ trestance. Jde o kriminalizační proces, který působí přímo proti nápravě nebo resocializaci. Mezi odbornou veřejností se v současné době šíří přesvědčení, že tento problém není jen fenoménem vězeňských zařízení, ale i dalších zařízení s ústavním režimem.¹⁷

V knize *Mládež a delikvence* od autorů Matouška a Kroftové, se lze dočíst, že při procesu prizonizace se mění osobnost vězněné osoby takto:

- jedinec ztrácí vlastní iniciativu,
- preferuje cestu „nejmenšího odporu“,
- přizpůsobuje se umělému prostředí ústavu či vězení,
- adaptace na život mimo ústav či vězení klesá,

¹⁵ Srov. MEZNÍK, J. *Základy penologie* s. 55.

¹⁶ Srov. KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov* s. 583.

¹⁷ Srov. KRIMINALISTIKA, *Čtvrtletník pro kriminalistickou teorii a praxi* [online].

- postupně přijímá hodnoty charakteristické pro vězeňskou subkulturu.¹⁸

Nastane-li situace, že se jedinec díky svému chování s ústavním režimem setkává v životě častěji, dochází k tzv. recidivě (opětovné spáchání stejného nebo podobného trestného činu, pro který byl pachatel již trestán¹⁹) a jedinec se tak opět ocitá ve známém prostředí, které i s jeho vězeňskými specifikami přijímá za své. V této situaci se už běžně stává, že časové intervaly pobytu na svobodě v poměru s pobyty v nápravném zařízení se zkracují. Pobytem v těchto zařízeních si jedinec zvyká na vězeňský život, kde má vše určeno přesně daným režimem (budíček, osobní volno, výdej stravy, večeřka nebo možnost nějakých aktivit). Není tedy v situaci jako na svobodě, kde je denně konfrontován s nutností volby při rozhodování. Dochází tedy k individuálnímu poškození osobnosti, především ve schopnosti a odpovědnosti se rozhodovat a zorganizovat si svůj osobní život. Člověk si na vězeňskou instituci zvykne jako na něco, co ho řídí a „postrkuje“ dopředu. V případě návratu do normálního života si neumí s nabytou svobodou poradit a často se sám aktivně snaží o návrat do nápravného zařízení.²⁰ Pro jedince tohoto smýšlení je mnohem jednodušší se nechat pohltit přesně daným řádem vězeňské subkultury, než se modifikovat měnícími se společenskými skutečnostmi mimo vězení.²¹

Problematikou prizonizace se zabývá i Vágnerová, která ji jednoduše definuje jako adaptaci jedince na život ve vězení a dělí ji na dvě podsložky, na tzv. institucionalizaci a ideologizaci.²²

1.2.1 Složky prizonizace

Institucionalizace, tento termín spojený s prizonizací definuje vztah jedince k organizovanému systému života v ústavních zařízeních. Jde zejména o způsob dodržování časového rozvrhu dne, pořádku, kázně, osobní ustrojenosti a chování vůči personálu. Znamená to, že člověk, který je výkonu trestu odnětí svobody nebo se delší dobu zdržuje v nějakém ústavním nápravném zařízení, se adaptuje na místní způsob života. Vytváří si své jedinečné osobní postoje a vzorce chování, které vedou ke vzniku obranných me-

¹⁸ Srov. MATOUŠEK, O. *Mládež a delikvence* s. 335.

¹⁹ KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov* s. 617.

²⁰ Srov. NEVŘALA, J. *Základy forenzní psychologie* s. 96.

²¹ Příloha č. 6

²² Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese* s. 820.

chanizmů v jeho chování vůči prostředí. Dochází ke ztrátě aktivity (někdy to hraničí až s apatií), omezení zájmových aktivit a kompetencí. Častým znakem je předstíraná slušnost a poslušnost k vězeňskému personálu, ale jde především o účelové chování ve snaze získat pro sebe nějakou výhodu. S vyšším počtem uvěznění se úměrně zvyšuje degradace osobnosti daného jedince. Pro osobu propuštěnou z výkonu trestu (týká se to především u opakovaného věznění) má institucionalizace za následek vznik neschopnosti samostatného rozhodování a závislosti na iniciativě okolí. Jeho schopnost plánování reálné budoucnosti se blíží nule nebo je závislá na náhodných impulzech.²³ Druhou složkou prizonizace je ideologizace, což je přijímání a přejímání soustav hodnot, postojů a norem chování, které se vytvářejí v neformálních skupinách odsouzených.²⁴ Dle Vágnerové, která se touto problematikou zabývá, jde o přijetí norem a pravidel vězeňského prostředí. Nejde tedy jen o výkon trestu, ale o jakékoliv ústavní zařízení. Ideologizace se projevuje označením společného protivníka, vymezením hranic mezi identifikační skupinou a nepřátelským okolím. Toto okolí je většinou ústavní personál. Akceptování skupinové identity má i sociálně psychologický motiv, pokud vězeň nemá zvláště dobře fungující zázemí nebo silné vnitřní přesvědčení, stává se akceptace okolí pro něj oporou. Každý jedinec totiž má potřebu někam patřit, být součástí nějaké sociální skupiny. A proto zvláště v takové složité situaci, jako je ztráta svobody, je skupinová identita velkou oporou. Ač je hlavní úkol výkonu trestu resocializace, bohužel mnohdy zde dochází k rozvoji kriminálních znalostí, dovedností a k předávání informací o možnostech různé trestné činnosti. Ideologizace pak vyúsťuje ve vlastní život vězeňské subkultury (někdy jedinec dokonce ztrácí i své dosavadní dovednosti a návyky) a má desocializační charakter.^{25,26}

Pro zkoumání prizonizace ve vězeňském prostředí jsou důležité důvody jejího vzniku, jinak řečeno - hloubka prizonizace. Jejím indikátorem je chování jedince ve vězení. Někdy o hloubce prizonizace svědčí i některé vnější znaky, např. tetování, zejména na odkrytých částech těla (obličej, krk, zápěstí).²⁷

---

²³ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese* s. 820 - 821.

²⁴ Srov. MAŘÁDEK, V. *Výkladový slovník penologie* s. 59.

²⁵ Srov. tamtéž s. 59 - 60.

²⁶ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese* s. 821

²⁷ Srov. SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie, díl III.* s. 15.

„Hloubka procesu prizonizace má tyto podmínky:

- inteligence odsouzeného,
- stabilita osobnosti odsouzeného,
- stupeň disociality a demoralizace,
- ochota a schopnosti přizpůsobit se neformálním vězeňským skupinám,
- sklon k abnormálnímu sexuálnímu chování,
- ochota účastnit se zakázaných činností,
- rozsah a druh extramurálních vztahů,
- délka trestu,
- formy a metody výchovného působení.²⁸

1.3 Penologie

Vznik tohoto pojmu má původ jednak v latinském slově poena (trest) a jednak v řeckém logos (slovo, nauka). Jedná se tedy o vědu, která se zabývá různými druhy trestu (včetně alternativních), trestání nebo otázkami vězeňství. Předmětem zkoumání penologie jsou metody zacházení s pachatelem trestného činu, které co nejúčinnějším způsobem dosáhnou změny v chování pachatele tak, aby se mohl začlenit do společnosti jako řádný občan. Konkrétně se tedy zabývá:

- účinky testu a trestání, zkoumá účinnost různých druhů testů,
- vývojem penologie a jejích různých koncepcí v historických souvislostech,
- sociálně psychologickými procesy, jevy, vztahy a zákonitostmi, které vznikají v důsledku aplikování testu,
- psychosociální a fyzickou realitou pachatele – např. zdravotní stav, sociální zázemí, věk, dosažené vzdělání, apod.,
- přístupy k výchovnému zacházení s vězňenými, aby bylo dosaženo co nejefektivnějšího účelu testu,
- systém institucí a jejich funkcí při realizaci zákonného postihu,
- hledá i jiné sankce, které by účinně ovlivňovaly chování pachatelů trestných činů, ochranná opatření, alternativní zacházení s pachatelem.

---

²⁸ SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie, díl III.* s. 14.

Penologie nahlíží na trest a trestání z jiných pozic než trestní právo. Vychází z toho, že:

- trest je zakotven v právních normách, zejména trestním zákoně a je základním atributem trestní politiky ve vyspělých státech,
- trest má kvalitativní stránku, která spočívá v zákonnosti uloženého trestu ke spáchanému skutku,
- trest má kvantitativní stránku - délka trestu jako specifická forma kvantifikace nebezpečnosti pachatele a tím potřebná délka ochrany společnosti před ním,
- vlastnosti osobnosti pachatele - jsou obtížně definovatelnou množinou fenoménů, které se postupně projevují,
- morální profil pachatele - tvoří míra morálního odsouzení jeho kriminálního chování.²⁹

1.4 Probačně mediační služba

Listopadové události v roce 1989 neměly vliv jen na společenskou situaci, ale díky těmto změnám se přehodnotily i pohledy na trestní politiku, respektive a i na tehdejší sbor nápravné výchovy. V 90 letech docházelo i přes silné represe vůči obyvatelstvu k nárůstu kriminality. Stávající situace vedla k vytvoření aktivit, které měly tento stav změnit. Šlo o to zaměřit se především na odstranění příčin vzniku trestné činnosti. Výsledkem bylo založení středisek postpenitenciární péče za spolupráce Národního výboru hl. m. Prahy a Výzkumného ústavu kriminologického. Projekt s názvem Výzkum faktorů recidivy měl za úkol zmapovat metody práce s tzv. sociálně nepřizpůsobivými občany v podmínkách velkého města, do čehož se vztahovalo i propuštění z výkonu trestu.

S lednem roku 1996 byla oficiálně vytvořena místa probačních úředníků, i když jejich činnost byla omezena především na kontrolu odsouzených ve zkušební lhůtě. Svou činnost, jak ji známe dnes, PMS zahájila až k 1. 1. 2001 a řídí se zákonem č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě.³⁰

V současné době je hlavním úkolem Probačně mediační služby asistovat při naplňování výkonu alternativních trestů nebo pomáhat při řešení sporů mezi poškozenými a pachateli a tím se snažit odstraňovat následky trestných činů. Důležitou činností je také prevence a eliminování rizik recidivy.

---

²⁹ Srov. STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA OCHRANY OSOB A MAJETKU [online].

³⁰ Srov. ŠTERN. P., *Probace a mediace, Možnosti řešení trestných činů*, s. 12 - 13.

Vše toto znamená, že Probačně mediační služba se snaží napomáhat integraci pachatelů zpět do společnosti bez dalších konfliktů s paragrafy. Také má přijmout zodpovědnost za své přečiny tím, že se aktivně zapojí do procesu odškodnění obětem svých činů. Činnost Probačně mediační služby může být zahájena z podnětu soudce, orgánu činnému v trestním řízení nebo popud může vzejít přímo od poškozeného nebo jeho zmocněnce.³¹

---

³¹ Srov. VĚTROVEC, V. *Zákon o mediaci a probaci - komentář*, s. 9.

2 Vězeňské systémy v Evropě a ve světě

V následující kapitole jsou popsány principy a teorie různých vězeňských systémů. Vzhledem k historickému a politickému vývoji jsou otázky v oblasti vězeňství do jisté míry odlišné a fungují jen v daném státu nebo oblasti.

2.1 Vězeňské systémy v Evropě

Během dvacátého a částečně i devatenáctého století probíhaly ve velkých evropských městech mezinárodní penologické konference za účelem vytvoření minimálních vězeňských pravidel, které budou společné pro mezinárodní společenství. Úkolem bylo, aby se vězeňství dostalo na akceptovatelnou úroveň z hlediska dodržování lidských práv. Tohoto úkolu se ujala Rada Evropy - instituce, která vznikla v roce 1949 z aktivity deseti zemí a která se stále rozrůstá o ty evropské státy, které svůj politický systém opírají o pluralitní parlamentní demokracii, svobodné volby nebo např. o respektování lidských práv). Vytvořila pravidla s názvem *Evropská vězeňská filozofie*, která staví na následujících třech principech:

- prokazovat úctu k základním lidským právům vězně,
- odnětí svobody je samo o sobě dostatečným trestem. Vlastní pobyt ve vězení nemá být trestem navíc,
- umožňovat vězňům zlepšovat jejich znalosti a schopnosti a cílem zvýšit jejich šanci na reintegraci do společnosti.

2.2 Vězeňský systém ve Velké Británii

Britský vězeňský systém, tak jako vlastně celá Británie, byl velmi konzervativní a vznik některých nařízení se často datoval až do viktoriánské doby. To mělo za následek v závěru dvacátého století vlnu nepokojů a vzpour ve vězeňských zařízeních. Na základě těchto událostí se v roce 1990 se tyto předpisy novelizovaly a v současné době je ve Velké Británii vězeňství v souladu s Evropskými vězeňskými pravidly. V současnosti jsou vězeňská zařízení dělena do pěti kategorií s různou mírou ostrahy. Progresivita současného anglického vězeňství spočívá především v tom, že je umožněno vězeňské službě (Prison Service) přerazovat vězněné osoby mezi jednotlivými typy věznic. Věznice jsou koncipovány tak, aby bylo přiznáno každému vězni právo i povinnost samo-

statného bydlení. Mimo to jsou ve vězeňských zařízeních zřizovány místnosti pro trávení volného času (posilovny, tělocvičny nebo společenské místnosti s TV nebo videem). Velký důraz je ze strany anglické vězeňské služby kladen na přístup personálu k vězňům. Zaměstnanci věznic jsou neozbrojeni, průběžně komunikují s vězni a nenásilně je vedou k akceptování pocitu viny. Vzhledem k tomu, že vysoká profesionalita zaměstnanců je nezbytností, platí pro přijetí do Prison Service přísná kritéria. Filozofie britského vězeňství je, aby vězněné osoby žily v přijatelné psychosociální atmosféře, která vyplývá z plné zaměstnanosti smysluplnou prací, která je spojená s dalšími užitečnými činnostmi, které pomáhají k jejich reintegraci.^{32,33}

2.3 Skandinávský vězeňský systém

Severské země jsou pro většinu evropských států v oblasti penologie obecně považovány jako velmi inspirativní systémy.³⁴ Základním principem v těchto systémech ve vztahu k trestní politice a celkově ve vězeňství je *ultima ratio*, tzn., že uvěznění je používáno jako poslední prostředek působení. Tento princip není postaven jen na humanitě, ale také na tom, že odpovědní státní činitelé si velmi dobře uvědomují, že vězení velmi zatěžuje státní rozpočet a proto soudy velmi zvažují, jak trest odnětí svobody v nápravném zařízení nahradit jiným, méně nákladným, ale se stejným účinkem a efektem. Proto se fyzická věznění v zařízeních nahrazují alternativními tresty, popřípadě pomocí parole nebo probace.³⁵ Rada Evropy k tomuto vydala vlastní informační materiály a doporučení.³⁶ Pomocí tzv. algoritmu trestání se systém snaží o optimální trest pro konkrétního pachatele konkrétního trestného činu. Jde zde o to, aby se nejnebezpečnější a nejagresivnější pachatelé postihovali dlouhodobým vězením a u pachatelů méně závažných trestných činů se ukládaly alternativní tresty (u solventních jedinců využit peněžitého trestu - pokutu, u nesolventních, trest veřejně prospěšných prací). Systém severovýchodních vězeňských zařízení je budován tak, aby měly odpovídající materiální vybavení i dobře vyškolený odborný personál. Věznice jsou budovány s malými ubytovacími kapacitami s určitými specifikacemi (např. na pro drogově závislé). Skandinávský systém staví na těchto třech principech, na normalizaci, otevřenosti a zodpovědnosti. Nor-

³² Srov. České vězeňství 2006, č. 5, s. 16.

³³ Srov. HÁLA, J. *Úvod do teorie vězeňství* s. 29 - 30.

³⁴ Srov. České vězeňství 2006, č. 5, s. 34

³⁵ Srov. České vězeňství 2005, č. 5, str. 16

³⁶ Srov. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Kompendium*, [online].

malizace znamená, že zde se snaží přiblížit podmínky života ve vězení životu na svobodě. Jde jednak o překonání nástrah a úskalí při soužití mladších a starších jedinců, prvotrestaných a již vězeňsky zkušených nebo i soužití mužů a žen. Součástí normalizace je i možnost ponechat vězňům na celách jejich vlastní osobní věci a používat vlastní oblečení. Dokonce i uniformy vězeňského personálu mají „civilní“ vzhled.

Princip otevřenosti žádá propojit vězeňské a vnější prostředí v maximální možné míře. Jelikož je život ve vězení silně řízený a detailně naprogramovaný, je nutné překonat tento izolacionismus. Zde je snaha o realizaci častějších návštěv, umožňování studia nebo zaměstnání mimo věznice nebo dovolené a propustky k návštěvě blízkých.

Poslední z principů, je princip zodpovědnosti. Zde je snaha zvýšit u vězňů smysl pro zodpovědnost za další průběh jejich soukromého a profesního života. Tento princip má pomoci, aby vězeň po propuštění na svobodu byl schopen vést řádný život. V zařízeních, v nichž se tento způsob zacházení uplatňován, je menší riziko šikany mezi vězni, je zjišťována menší tenze nebo se zlepšuje motivace k smysluplnému využití doby věznění.³⁷

2.4 Vězeňství v německy mluvících zemích

Vzhledem ke kulturní podobnosti a geografické blízkosti jsou pro české vězeňství poznatky z Německa, Švýcarska a Rakouska využitelné. Německy mluvící země jsou vzhledem k míře dodržování Evropských vězeňských pravidel brány jako vzory pro ostatní státy. Je to zejména z důvodu vysokého státního příspěvku putující každoročně na účty vězeňské služby. Díky této štědré podpoře jsou na vysoké úrovni jak materiální podmínky, tak i profesionální vystupování vězeňského personálu. Pro české vězeňství je asi nejvíce inspirativní využívání času vězňených osob. Je tu snaha pro odsouzené a vazebně stíhané zajistit co nejvíce pracovních činností vedoucích k co nejlepší společenské reintegraci. Vzdělávání a profesní příprava je také kladena na první místo v systému zacházení. Vrcholem jsou tzv. „vězení o víkendech“ či „vězení o víkendech nebo svátcích“. Zde vězeňská služba individuálně posuzuje každého vězňeného jedince a v těchto závěrech poté rozhoduje o určité alternaci věznění. Vězni jsou velmi důsledně hodnoceni kvalifikovanými pracovníky a ti pak posuzují, zda je možno v případech hodných individuálního zřetele praktikovat i jisté privilegované formy uvěznění. Vězeň

---

³⁷ Srov. HÁLA, J. *Úvod do teorie vězeňství* s. 27 - 28.

tak nepřerušil své občanské zaměstnání a denně do něj dochází ve svém volném čase a tím vlastně nepřetrhá všechny své sociální vazby s „venkovním“ okolím. Vězeňská služba si je proto vědoma, že tento individuální přístup klade ty nejvyšší požadavky na vězeňský personál.³⁸

2.5 Vězeňský systém v České republice

Počátky české penologie se dají nalézt již v době Rakousko - Uherské monarchie v pracích Františka Josefa Řezáče. Druhým momentem, kdy docházelo ke změnám ve vězeňství, byl vznik Československé republiky. V této době se zlepšovalo zejména zacházení s vězni, kde se přecházelo od tradice elementárního drilu a školství k výchovnému a kulturně mravnímu působení. Tento vývoj byl však přerušen druhou světovou válkou. Po druhé světové válce, zejména v padesátých letech, se ve vězeňství začaly uplatňovat nehumánní způsoby výkonu trestu, zejména u osob, jejichž trestné činy byly klasifikovány jako protistátní. Vězeňská služba (tehdy Sbor vězeňské stráže) byla vedena podle vzoru Sovětského svazu. Tehdy byl výkon práva zneužíván k prosazování politických a jiných státních zájmů. Tento stav vydržel do poloviny 60. let, kdy na nátlak ostatních států byl vydán zákon č. 59/1965 Sb., který již reflektoval na výnos OSN z roku 1957 o Minimálních pravidlech pro zacházení s vězni. V 70 letech byl založen Výzkumný ústav penologický v Praze, který se zabýval studováním osobností vězňených osob a možnostmi jejich nápravy. Bohužel v 80. letech díky normalizačním opatřením byl tento ústav zrušen. Důležitým milníkem ve vývoji vězeňství u nás byl rok 1992, kdy byla zpracována nová koncepce českého vězeňství v duchu Evropských vězeňských pravidel a byl vydán zákon o Vězeňské službě a justiční strážci. Prvním lednem roku 1993 zanikl Sbor nápravné výchovy a byla zřízena Vězeňská služba, jejímž vedením byl pověřen generální ředitel, kterého jmenuje ministr spravedlnosti. Z důvodu zajištění dodržování lidských práv a občanských svobod byly vydán zákon o výkonu vazby a zákon o výkonu trestu. Na základě těchto zákonů došlo k novému členění zařízení pro výkon trestu, a to na věznice s dohledem, dozorem, ostrahou a zvýšenou ostrahou. Dohled nad výkonem vazby a trestu vykonávají příslušní státní zástupci, poslanci a inspekční instituce při Radě Evropy a Organizaci spojených národů.³⁹

---

³⁸ Srov. HÁLA, J. *Úvod do teorie vězeňství* s. 33 - 34.

³⁹ Srov. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Historie vězeňství* [online].

2.6 Vězeňský systém ve Spojených státech amerických

Americký vězeňský systém prošel dlouhým a bouřlivým vývojem a má své historické kořeny v otrokářství. Se zrušením otrokářství v době občanské války bylo díky politickým tlakům zavedeno povinné zaměstnávání vězňů. Šlo vlastně o volné pokračování otrokářského systému. Bývalí osvobození otroci byli velmi často odsuzováni za smyšlené kriminální delikty, aby mohli být následně povinně „zaměstnáváni“ např. na farmách nebo dolech.

V současnosti je ve Státech pravidlem (toto je uzákoněno ve více než 30 státech Unie), že soukromá firma má možnost si na práci najmout vězně a zároveň vyrábět přímo uvnitř vězeňského zařízení. Tuto možnost využívají v Americe i takové firmy jako IBM, Boeing, Motorola, Microsoft a mnohé další. Díky vězeňské práci jsou Spojené státy opět zajímavou destinací pro investory, kteří investují do prací vykonávaných v zemích Třetího světa. Všechny tyto firmy profitují z nízkých pracovních nákladů. Vězni, ať jsou ve federálních nebo soukromých věznicích, dostávají pouze minimální mzdu, někdy ani tu ne (většinou se toto děje v nefederálních zařízeních). Vzestup soukromých věznic začal okolo roku 1980 a vrcholu dosáhl za doby prezidentování B. Clintona. Tato zařízení jsou největším byznysem v komplexu vězeňského systému. Soukromé věznice dostávají od státu na každého vězně pevně garantovanou částku bez ohledu na to, jaké mají náklady.⁴⁰ V amerických věznicích je téměř dva milióny vězňů a její vězeňský systém se charakterizuje velkou nepřehledností, jelikož zde působí jak federální, tak i soukromé instituce. Nejvíce vězněných osob je ve státě Texas, který vězní více osob než Německo, Belgie, Francie a Holandsko dohromady. Dalším problémem je velká recidiva vězňů, uvádí se, že asi dvě třetiny z propuštěných se dostávají zpět do výkonu trestu.⁴¹ Současné americké vězeňství dnes rozlišuje několik typů věznic a to podle závažnosti trestních činů:

- věznice s maximální bezpečností - slouží k umístování nejagresivnějších zločinců, kde účinnosti (ve vztahu k možné budoucí recidivě) je dosahováno dlouhodobým, často i doživotním odnětím svobody,
- věznice se střední úrovní bezpečností - méně nebezpeční pachatelé, kteří již nemají vysoké sklony k útěkům,

---

⁴⁰ Srov. GLOBAL RESEARCH [online].

⁴¹ Srov. RYBÁČKOVÁ, J. *Svět zvaný Amerika - O volbách a nejen o nich* s. 224 - 225.

- věznice s minimální bezpečností - zde vězněné osoby mají poměrně značnou volnost pohybu a mnohem více se zde uplatňují různé programy zacházení (vzdělávací, profesní, oddechové nebo terapeutické),
- tzv. otevřené ústavy - tato zařízení jsou různé vězeňské farmy nebo ranče, kde je dominující vzdělávací nebo pracovní činnost, která napomáhá ke změnám chování a osobnosti vězňů.⁴²

Vedle věznic existují ještě vazební věznice, které plní stejnou funkci jako v České republice. Jsou zde osoby, proti kterým je vedeno nějaké trestní řízení a z nějakého důvodu je soudce neponechá na svobodě. Většina vazebně stíhaných ale využívá velmi liberální možnost peněžitě kauce (peněžitá záruka). Z důvodu přeplněnosti vězeňských zařízení je možné některé výkony trestu absolvovat alternativně. Jde o kauci, slib, elektronický trest.⁴³

---

⁴² Srov. HÁLA, J. *Úvod do teorie vězeňství* s. 13 - 14.

⁴³ Srov. HÁLA, J. *Úvod do teorie vězeňství* s. 15.

3 Krátkodobé tresty odnětí svobody

Výkon trestu odnětí svobody je ve světovém právu po trestu smrti tím nejpřísnějším potrestáním potencionálního pachatele. Vykonáním trestu odnětí svobody se naplňuje účel trestu (izolovat pachatele od řádné společnosti, působit na páchající osobu tak, aby opět vedla řádný život a zamezit její další eventuální trestní činnosti⁴⁴). Záměrem výkonu trestu je pozitivně chránit společnost od protiprávního konání jejích některých členů. Tato společensky prospěšná činnost má ale i své stinné stránky. Jedná se zejména o vliv vězeňského prostředí na kvalitu sociálních vazeb s nejbližším okolím vězněné osoby, narušení pracovněprávních vztahů a v neposlední řadě má i negativní vliv na osobnost pachatele. Tento jev je velmi problematický především u tzv. krátkodobých trestů odnětí svobody (krátkodobým trestem odnětím svobody se pro tuto práci myslí nepodmíněný trest do jednoho roku odnětí svobody a obecně se má za to, že ukládání těchto trestů je spojeno s pácháním lehčí trestné činnosti). Krátkodobé tresty nejsou sice v zákoně přesně definovány, ale Karabec tento problém definuje jako: „Krátkodobým nepodmíněným trestem odnětí svobody se rozumí trest odnětí svobody do jednoho roku uložený pravomocným rozsudkem soudu. Není rozhodné, zda trest byl celý vykonán (přerušen, ukončen nepodmíněným propuštěním).“⁴⁵ Ukládání krátkodobých trestů je spojeno se značnou kritikou. Jde zejména o poměr jejich efektivity při převýchově odsouzeného jedince a nákladností spojenou s jejich vykonáváním. A také proto, že mají velký podíl na přeplněnosti českých věznic.

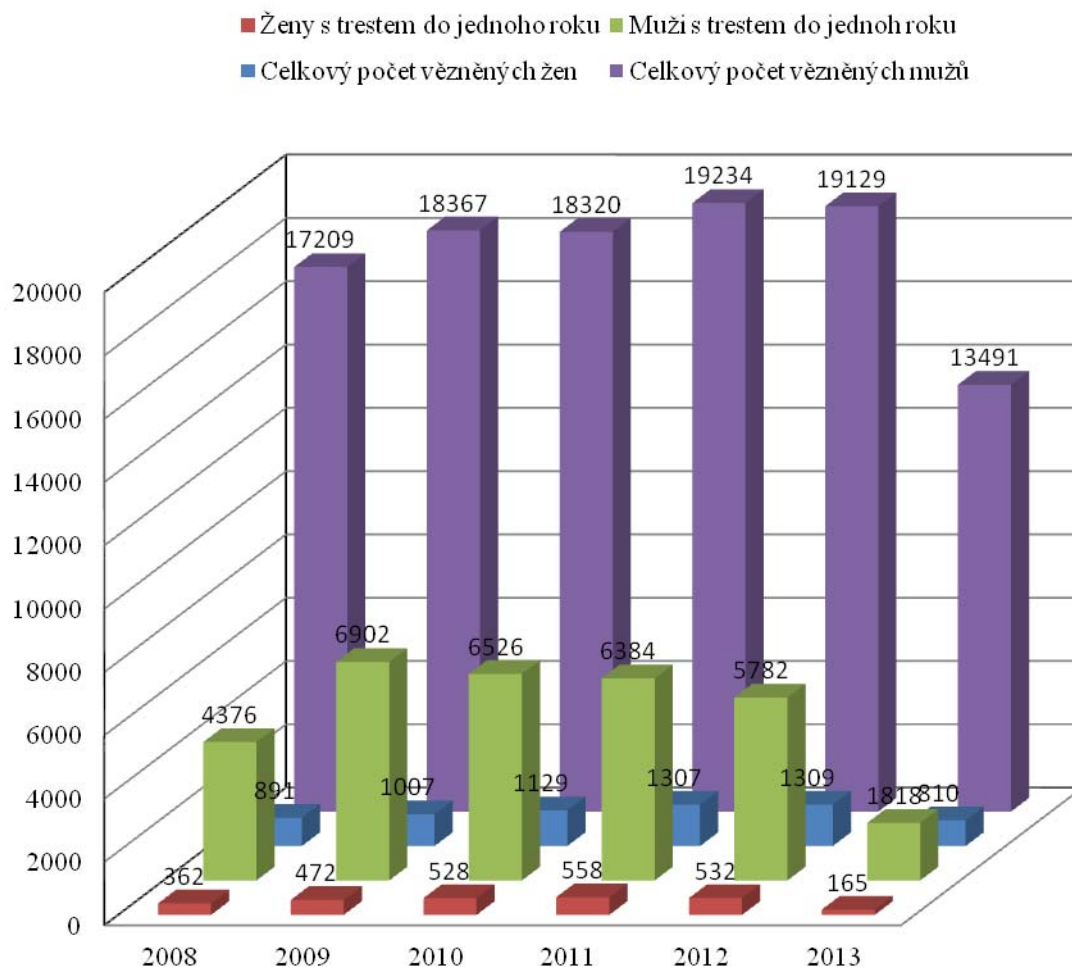
---

⁴⁴ KUČHTA, J. *Základy kriminologie a trestní politiky* s. 192.

⁴⁵ KARABEC, Z. *Krátkodobé tresty odnětí svobody*, s. 4.

Počet osob ve VTOS s trestem do jednoho roku/celkový počet vězňů osob (2008 - 2013)

Graf. č. 1 ⁴⁶

Penologická veřejnost řeší dva aspekty těchto druhů trestů. Na straně jedné, je to nutnost v tak krátké době vězněného jedince převychovat za daný trestný čin. Na straně druhé, řeší otázku, zda tímto trestem společnost neudělá více škody na osobnosti vězně nebo na jeho soukromém životě a zda je toto jedinou možností, jak je možné reagovat na spáchaný trestný čin.

Tento způsob trestání byl a je velmi používaný u lehčích trestných činů. Jen mezi roky 1990 a 2000 byl nárůst o téměř 20%. Touto problematikou se již v roce 1973 za-

⁴⁶ Srov. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Statistická ročenka 2008 - 2013* [online].

bývala Rada Evropy ve zprávě č. 73, kde se konstatovalo, že ve vězeňských zařízeních je velký počet osob, které vykonávají trest odnětí svobody v délce do šesti měsíců.

Pro potřeby této práce ale budeme využívat novějších informací a stanovisek, jež krátkodobý trest odnětí svobody zařazují do intervalu od tří do dvanácti měsíců nepodmíněného odsouzení. Zde se vychází výzkumných studií z roku 2000, které provedl Institut pro kriminologii a sociální prevenci.⁴⁷

Pro snadnější pochopení problematiky nepodmíněných krátkodobých trestů odnětí svobody je nutné se také seznámit s konkrétním asociálním chováním, za které se tyto tresty ukládají. Informace, které zde budu publikovat, vycházejí ze zdrojů Ministerstva spravedlnosti, konkrétně ze statistických listů.⁴⁸ Informace jsou seříděny v tabulkách podle paragrafů, za které byly ukládány krátkodobé tresty odnětí svobody (jedná se o roky 2008-2012, viz příloha 1-5). V uvedených grafech jsou zaznamenány pouze takové trestné činy, jejichž počet byl větší než jedno procento z celkového počtu potrestaných trestných činů.

3.1 Krátkodobé tresty v roce 2008

Nejpočetnější zastoupení trestných činů, za které byl udělen trest odnětí svobody, je v tomto období trestný čin krádeže (§ 247 TZ). Celkem bylo uloženo 4283 trestů, z toho bylo 3192 krátkodobých (což je téměř 75%). Z celkového počtu všech uložených krátkodobých trestů, byly krádeže zastoupeny z více než 31%. Jako celkově v pořadí druhý (téměř 19% z celkového počtu krátkodobých trestných činů spáchaných v daném období), byl trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 171 TZ). Zde bylo soudy uloženo celkem 2117 rozsudků, z toho bylo 1907 uloženo jako krátkodobých trestů odnětí svobody (je to zhruba 90%). Další trestné činy, které jsou významné z hlediska početního zastoupení, jsou trestný čin řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění (§ 180d TZ) - téměř 16%, trestný čin zanedbání povinné výživy (§ 213 TZ), zde to bylo 8%.

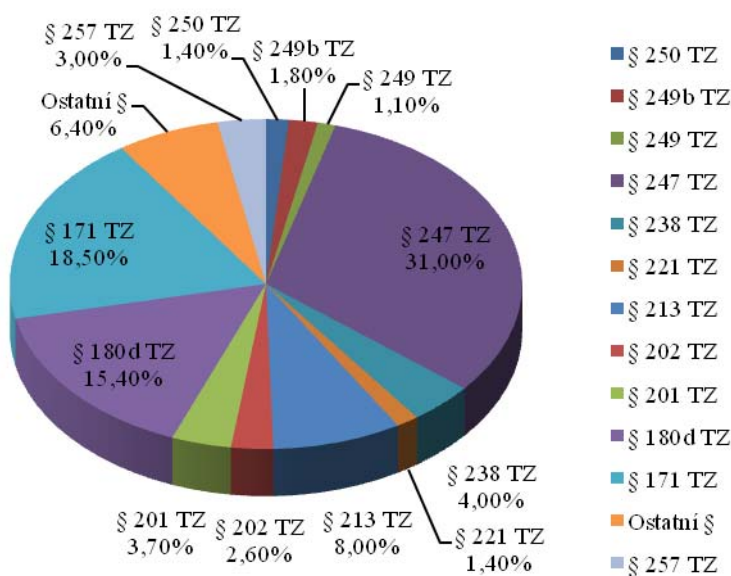
⁴⁷ Srov. KARABEC, Z. *Krátkodobé tresty odnětí svobody*, s. 5.

⁴⁸ Srov. JUSTICE.cz, InfoData - *Statistika a výkaznictví*, [online].

Další trestné činy, u kterých byl uložen krátkodobý trest odnětí svobody, a překročily hranici 1% z celkového počtu, byly:

- § 201 TZ - Ohrožení pod vlivem návykových látek
- § 202 TZ - Výtržnictví
- § 221 TZ - Ublížení na zdraví
- § 238 TZ - Porušování domovní svobody
- § 249 TZ - Neoprávněné užívání cizí věci
- § 249b TZ - Neoprávněné držení platební karty
- § 250 TZ - Podvod
- § 250b TZ - Úvěrový podvod
- § 257 TZ - Poškozování cizí věci

Graf č. 2 - Přehled procentuálního zastoupení uložených krátkodobých trestů odnětí svobody v roce 2008

3.2 Krátkodobé tresty v roce 2009

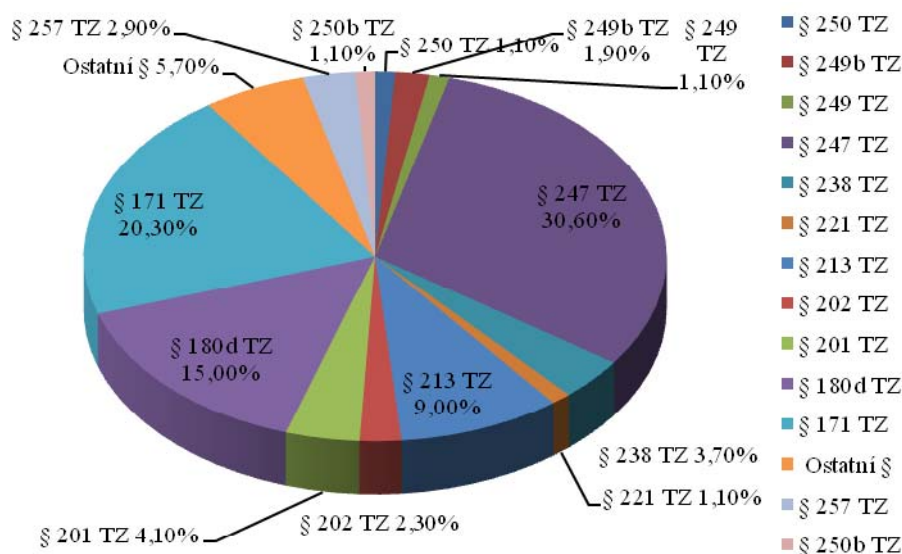
V tomto roce byl nejvíce ukládán trest za krádež (§ 247 TZ). Celkem bylo uloženo za krádež 4295 trestů, z toho bylo krátkodobých trestů 3237 (což je téměř 76%). Z celkového počtu všech uložených krátkodobých trestů, byly krádeže zastoupeny z více než 30%. Na pomyslném druhém místě se s více než 20 % umístil trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 171 TZ). Těchto trestných činů, které byly soudem potrestány trestem, bylo v daném období uděleno 2413, z toho krátkodo-

bých bylo 2148 (téměř 90%). Další trestné činy, které jsou významné z hlediska početního zastoupení, jsou trestný čin řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění (§ 180d TZ) - téměř 15%, trestný čin zanedbání povinné výživy (§ 213 TZ), zde to bylo 9% nebo trestný čin ohrožení pod vlivem návykových látek (§ 201 TZ) s více než 4%. Další trestné činy, u kterých byl uložen krátkodobý trest odnětí svobody a jejich procentuální zastoupení je více než 1%, byly:

- § 202 TZ - Výtržnictví
- § 221 TZ - Ublížení na zdraví
- § 238 TZ - Porušování domovní svobody
- § 249 TZ - Neoprávněné užívání cizí věci
- § 249b TZ - Neoprávněné držení platební karty
- § 250 TZ - Podvod
- § 250b TZ - Úvěrový podvod
- § 257 TZ - Poškozování cizí věci

Při srovnání s předchozím rokem se dá konstatovat, že škála trestných činů obou let je velmi podobná. Nejvíce byly ukládány tresty za krádeže a maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

Graf č. 3 - Přehled procentuálního zastoupení uložených krátkodobých trestů odnětí svobody v roce 2009

3.3 Krátkodobé tresty v roce 2010

V tomto roce, kdy vstoupil v platnost nový trestní zákoník (Zákon č. 40/2209 Sb.), byl nejčastěji ukládán trest za majetkovou činnost, za krádež (§ 205 TrZ, § 247 TZ)⁴⁹. Počet těchto uložených nepodmíněných trestů byl 4683, z toho krátkodobých bylo 3229, téměř 70 %. Z celkového počtu všech uložených krátkodobých trestů, byly krádeže zastoupeny 47,6 %. Druhým, nejčastěji ukládaným postihem byl opět trest za maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 171 TrZ, § 171 TZ) a dosáhl téměř 21%. Dalšími tresty, které soud uložil, byly:

§146 TrZ (§ 221 TZ) - Ublížení na zdraví

§178 TrZ (§ 238 TZ) - Porušování domovní svobody

§196 TrZ (§ 213 TZ) - Trestný čin zanedbání povinné výživy

§ 209 TrZ (§ 250 TZ) - Podvod

§ 234 TrZ (§ 249b TZ) - Neoprávněné držení plat. karty

§ 206 TrZ (§ 248 TZ) - Zpronevěra

§ 358 TrZ (§ 202 TZ) - Výtržnictví

§ 274 TrZ (§ 201 TZ) - Ohrožení pod vlivem náv. látky

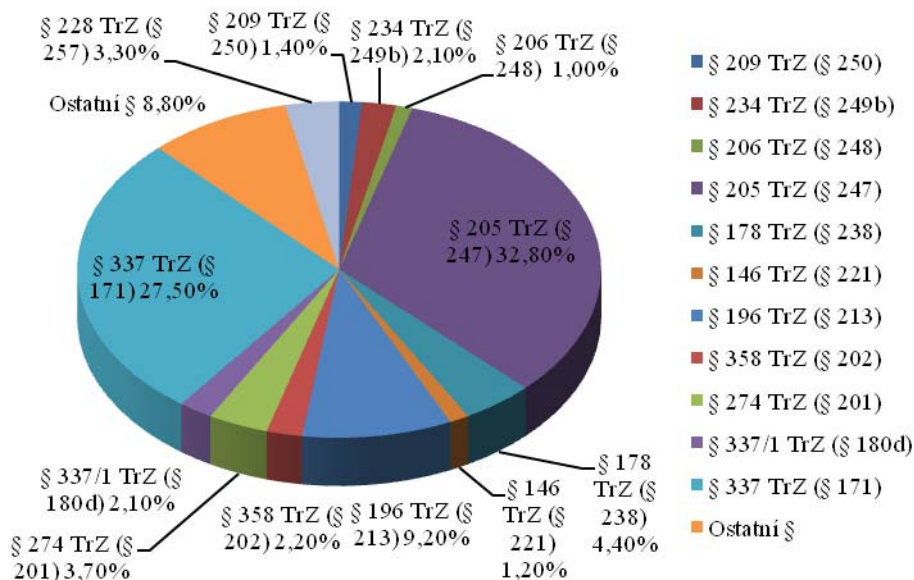
§ 228 TrZ (§257 TZ) - Poškození cizí věci

§ 337/1 TrZ (§ 171 TZ) - Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání - řízení bez řidičského oprávnění

---

⁴⁹ Pro možnost srovnání se uvádím jak znění paragrafu podle zákona č. 40/2209 Sb. (TrZ), tak i znění paragrafů podle předešlého zákona č. 140/1961 Sb. (TZ).

Graf č. 4 - Přehled procentuálního zastoupení uložených krátkodobých trestů odnětí svobody v roce 2010

3.4 Krátkodobé tresty v roce 2011

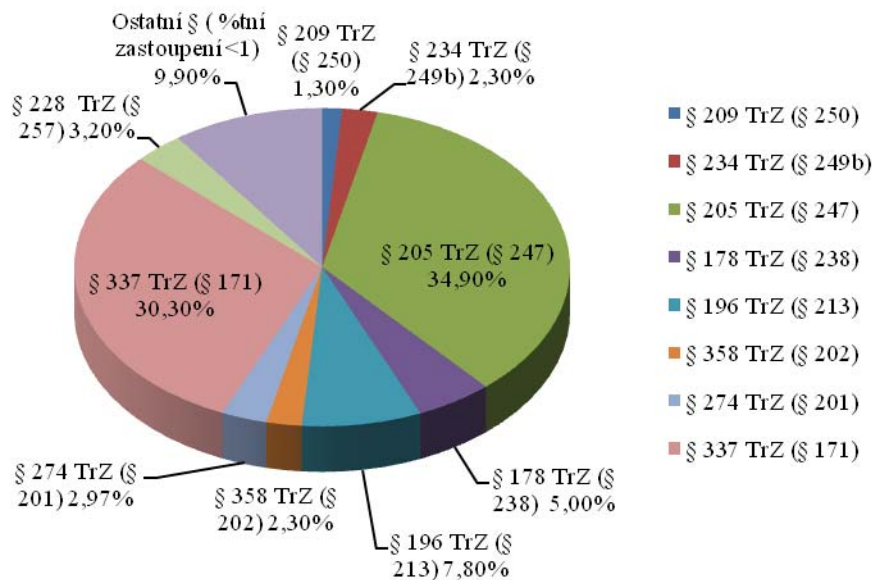
I v tomto roce se opět opakoval stav z předešlých let, kdy byl nejčastěji udělován trest za čin krádeže (§ 205 TrZ, § 247 TZ). Celkem bylo za tento rok uděleno 4692 nepodmíněných trestů, z toho krátkodobých bylo 3001 (více než 60%). Z celkového počtu všech uložených krátkodobých trestů, byly krádeže zastoupeny 47,6 %. Druhým nejčastěji ukládaným postihem byl opět trest za maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (337 TrZ, § 171 TZ). Dalšími tresty, které soud uložil, byly:

- §146 TrZ (§ 221 TZ) - Ublížení na zdraví
- §178 TrZ (§ 238 TZ) - Porušování domovní svobody
- §196 TrZ (§ 213 TZ) - Trestný čin zanedbání povinné výživy
- § 209 TrZ (§ 250 TZ) - Podvod
- § 228 TrZ (§ 257 TZ) - Poškození cizí věci
- § 234 TrZ (§ 249b TZ) - Neoprávněné držení plat. karty
- § 274 TrZ (§ 201 TZ) - Ohrožení pod vlivem náv. látky

§ 337/1 TrZ (§ 171 TZ) - Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání – řízení bez řidičského oprávnění

§ 358 TrZ (§ 202 TZ) - Výtržnictví

Graf č. 5 - Přehled procentuálního zastoupení uložených krátkodobých trestů odnětí svobody v roce 2011

3.5 Krátkodobé tresty v roce 2012

I v tomto roce se druhy trestů shodovaly s předešlými léty. Jako nejvíce ukládaný trest byl opět trest odnětí svobody za krádež (§ 205 TrZ, § 247 TZ). Na pomyslném druhém místě opět trest za maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (337 TrZ, § 171 TZ). Zde je vidět nárůst oproti předchozím grafům, v tomto roce se tato sankce vyšplhala až k 30%. Celkem těchto uložených trestů bylo 2605 z celkového počtu 8590.

Dalšími tresty, které soudy uložily v tomto roce, byly:

§146 TrZ (§ 221 TZ) - Ublížení na zdraví

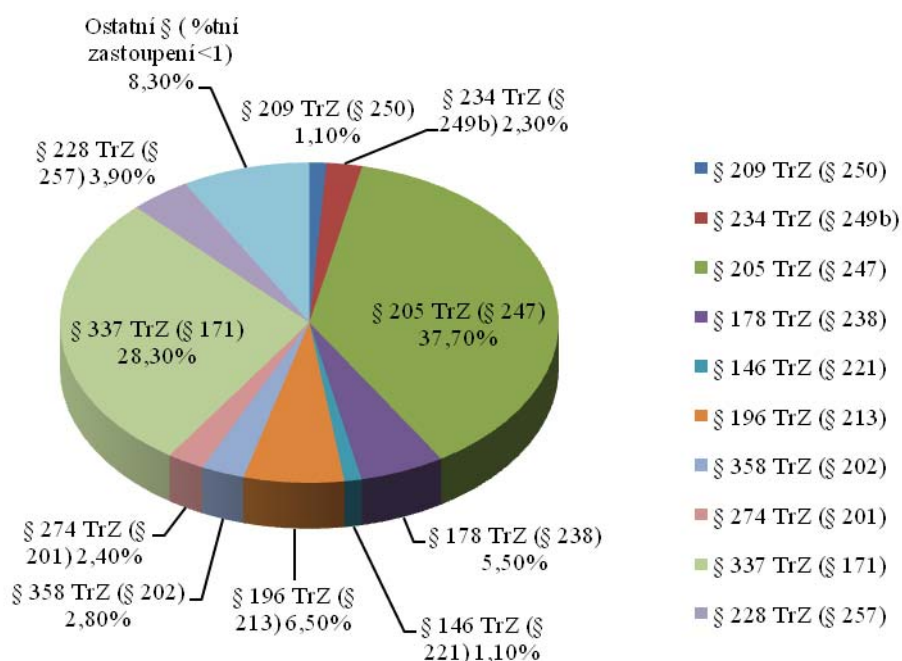
§178 TrZ (§ 238 TZ) - Porušování domovní svobody

§196 TrZ (§ 213 TZ) - Trestný čin zanedbání povinné výživy

§ 209 TrZ (§ 250 TZ) - Podvod

- § 228 TrZ (§257 TZ) - Poškození cizí věci
- § 234 TrZ (§ 249b TZ) - Neoprávněné držení plat. karty
- § 274 TrZ (§ 201TZ) - Ohrožení pod vlivem náv. látky
- § 337/1 TrZ (§ 171 TZ) - Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání - řízení bez řidičského oprávnění
- § 358 TrZ (§ 202 TZ) - Výtržnictví

Graf č. 6 - Přehled procentuálního zastoupení uložených krátkodobých trestů odnětí svobody v roce 2012

3.6. Aspekty výkonu krátkodobého trestu působící na osobnost jedince

V šedesátých letech dvacátého století byly z důvodů velké kriminality (zejména majetkové) investovány do vězeňských systémů nemalé finanční prostředky, které ale ke snížení kriminality nevedly. Z tohoto důvodu se společnost stavěla k postihování pachatelů velmi represivně. To vedlo k naprostému přeplňování věznic. Bylo tedy nutné zřizovat nové věznice a zvyšovat kapacitu institucí jako jsou policie, soudy a vězeňská

služba, což vedlo i k velké společenské finanční zátěži.⁵⁰ Nárůst kriminality a recidivity však nebyl jediným důvodem, proč se začalo uvažovat nad tím, jak nově a efektivněji řešit trestní záležitosti. Jedním z těchto aspektů byla sociálně - psychologická stránka věznění. V knize *Psychopatologie pro pomáhající profese* se uvádí: „Trest odnětí svobody přináší odlišné zkušenosti, a proto se mění prožívání, uvažování i chování trestaných. Vězeňské prostředí má svá vlastní pravidla, více či méně odlišná od obecně platných norem. Ve vězení jsou užitečné jiné vzorce chování. Způsoby chování získané na svobodě vyhasínají - nejsou zde potřebné, někdy jsou dokonce nežádoucí a spoluvězni sankciované.“⁵¹ „Adaptace na prostředí věznice ovlivňuje hodnoty, normy i standardy chování, a to se nakonec stává překážkou návratu trestaného do společnosti. Čím déle trvá výkon trestu, tím je pravděpodobnější budoucí selhání ve většině sociálně důležitých oblastí.“⁵²

3.6.1 Psychologické vlivy

Nastoupením do výkonu trestu odnětí svobody dochází k velkým změnám v životě jak potrestaného jedince, tak i v jeho sociálním okolí. Ztráta svobody a vznik zátěžových situací ve vězeňském prostředí může mít za následek nastartování nějaké poruchy chování nebo jiného nestandardního chování, které by se u jedince jinak nikdy neobjevilo. Obecně lze zátěžové situace definovat jako situaci, ve které se ocitl člověk, a okolnosti na něho kladou takové nároky, na které nestačí s obvyklým vzorcem chování a je nucen vyvinout nadstandardní úsilí.⁵³

Trest, ať je jakýkoliv, vyvolává v psychice potrestaného jedince nelibé pocity nebo úzkosti. V některých případech se objevují poruchy chování, v horších případech i psychické selhání. Způsob, jakým bude jedinec reagovat ve výkonu trestu je závislý především na osobnosti uvězněného jedince, na schopnosti zvládat zátěžové situace, na jeho předešlém životě a také na sociálním zázemí, ze kterého přichází do výkonu trestu.

---

⁵⁰ Srov. KALVODOVÁ, V. *Postavení trestu odnětí svobody v systému trestněprávních sankcí*, s. 109.

⁵¹ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese* s. 818.

⁵² VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese* s. 819.

⁵³ Srov. E - learningová podpora mezioborové integrace výuky tématu vědomí na UP Olomouc, [online].

3.6.1.2 Vznik tzv. „druhého života“

Každý jedinec se během své životní cesty při socializaci setkává s různými druhy formálních i neformálních společenských skupin. Zaujímá různé druhy rolí a postojů. V procesu prizonizace se v ústavním zařízení rovněž vytvářejí neformální skupiny se svými vzájemnými vztahy a pozicemi mezi jednotlivými členy. Nahromadění jednotlivců s různou asociální poruchou osobnosti ve stísněném prostoru věznice dává za vznik dalšímu negativnímu jevu v ústavních zařízeních, vzniku tzv. „druhého života“. Jde o vznik určité společenské pospolitosti s vlastními pravidly a vlastním pojetím spravedlnosti. Běžně se tu vyskytuje mezi vězněnými osobami násilí, okrádání, vydírání, sexuální obtěžování a další negativní jevy. Pro zaměstnance vězeňské služby je velmi obtížné tyto nešvary odhalit, jelikož je to záležitost nočních hodin či neviditelných struktur vztahů mezi vězni. Druhý život má za následek vznik specifické neformální struktury vztahů a rolí. Mezi odsouzenými vzniká hierarchie s přesně vymezenými rolmi a povinnostmi. Na pomyslném vrcholu této společensko - vězeňské struktury je tzv. „král“. Jeho chování je charakteristické nadřizeností a nadřazeností. Na „krále“ ostatní vězni pracují a posluhují mu. Je to většinou jedinec s nejvíce narušenou osobností. Další pozicí ve vězeňské subkultuře je tzv. „kmet“. Je to jedinec trávící ve vězeňském zařízení již delší dobu a je velmi dobře obeznámen s jeho chodem a se vztahy, které tam panují. Vůči králi je velmi loajální a využívá téměř stejných výhod jako on. Následují řadoví příslušníci skupiny a outsideři, kteří jsou de facto v otrockém vztahu ke „králi“.

Velmi rozšířenou formou „druhého života“ je spojování vězněných osob do tzv. „kolchozů“. To jsou neformální skupiny, jejichž příslušníci si navzájem pomáhají. Vznikají z důsledku deprivace z absence určitého zboží. Proto je základem těchto skupin černý trh, jehož prostřednictvím vězni směňují a získávají dovolené i nedovolené věci.⁵⁴

3.6.1.3 Šikana, násilí a agresivita

Vězeňské prostředí typické svou jedinečností, větší množství jedinců vyskytující se na malém prostoru a vysoké psychické napětí jsou příčinami vzniku agresivního jednání. Agresivní chování se objevuje nejen mezi vězněnými osobami, ale často vzniká

---

⁵⁴ Srov. NETÍK, K. *Vybrané kapitoly z forenzní psychologie pro právníky* s. 27 - 28.

i mezi odsouzenými a zaměstnanci věznice. Agrese znamená takové chování, jehož zá-
měrem je druhého poškodit. Pro agresivní chování se též používají termíny jako hostili-
ta a violence. Hostilitu lze se vysvětlit jako nepřátelský postoj s určitými projevy (za-
trpklost, negativismus nebo odpor k okolí). Pod termínem violence si lze představit pře-
devším viditelné projevy násilí.⁵⁵

Šikana, šikanování, je omezování či týrání jedince v kolektivu. Toto týrání může
být jak fyzického, tak i psychického rázu. Aby k šikaně vůbec mohlo dojít, musí mít
agresor nad obětí fyzickou nebo početní převahu. Obětí bývají především jedinci, kteří
jsou v kolektivu nováčky nebo jsou nějakým způsobem hendikepovaní (fyzicky, men-
tálně apod.)⁵⁶ Agresivní chování a šikana vzniká jak mezi spoluvězni, ale také se může
objevit i mezi vězni a vězeňským personálem. Mezi personálem a vězněnými osobami
dochází spíše k verbální agresi než k fyzické. K verbální dochází zpravidla jako vyústě-
ní nějakého konfliktu. Zpravidla jde o reakci na pracovní postup zaměstnance, kterým
byla zamítnuta nějaká žádost či prosba odsouzeného. Zamítavá odpověď pak u vězně
vyvolává nepřiměřenou reakci, která ústí ve vulgární nadávky, křik, vyhrožování nebo
v podávání různých druhů stížností. Fyzická agrese mezi zaměstnanci a vězněnými je-
dinci jsou jevy velice sporadické, avšak z hlediska společenského jsou velice nebezpeč-
né.

Agresivita mezi vězni samotnými je velmi častým jevem. Nejběžnějšími agresory
jsou jedinci s poruchami osobnosti, nebo agresivními sklony. Nejtypičtější pro vězeňské
prostředí je instrumentální agrese. Jde o vědomou a promyšlenou agresi, která má po-
sloužit jako prostředek k dosažení nějakého, pro vězně v danou chvíli, důležitého cíle
(z valné většiny je důležitost cíle zcela subjektivní).⁵⁷

3.6.1.4 Drogy

Velkým problémem ve věznicích jsou drogy. Sice je distribuce a konzumace drog
ve věznicích zákonem (Zákon o výkonu trestu 169/1999 Sb.) zakázána, ale i přes toto
legislativní opatření se drogy do vězeňských zařízení dostávají. Drogy slouží pro někte-
ré odsouzené jako únik z běžného života za mřížemi a pomocí nich se snaží překonat
nastalé psychické problémy. Konzumací drog se uživatelé vystavují nejen zdravotnímu

---

⁵⁵ Srov. MAŘÁDEK *Vězeňství*, s. 12.

⁵⁶ Srov. MAŘÁDEK *Vězeňství*, s. 111.

⁵⁷ Srov. ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti*, s. 10.

riziku (možný přenos nemocí spojených s užíváním drog - HIV, žloutenka), ale i možnému konfliktu se svým okolím. Dle statistického šetření vládní studie je v českých věznicích každý čtvrtý trestanec drogově závislý. Zatímco mezi běžnou populací se pohybuje pouze jedno procento z nejrizikovější skupiny narkomanů, ve věznicích to je zhruba 25 procent, což před prezidentskou amnestií představovalo přibližně 5200 lidí. Nejčastěji jde o závislé na pervitinu a heroinu. Většina vězňů si do výkonu trestu svoji závislost už přinese, někteří se drogy naučí brát teprve za mřížemi. To potom vede k vytvoření koloběhu; člověk propuštěný z vězení potřebuje svou závislost uklidnit dalšími dávkami drog, což ho vede ke shánění financí. Pokud je nemá, může začít krást, a v důsledku se ve vězení ocitne znovu.⁵⁸

3.6.2 Sociální vlivy

Dalším, neméně důležitým aspektem, který má dopad na osobnost jedince ve výkonu trestu je sociální vliv. Trest odnětí svobody je mimo jiné definován jako ochrana společnosti před pachatelem, často ale díky němu dochází k přetrhání sociálních vazeb mezi uvězněným jedincem a společností. Jde především o možný rozpad rodiny nebo ukončení pracovního poměru z důvodu uvěznění. To vše následně komplikuje resocializaci po skončení trestu. V případě uvěznění je rodina odsouzeného jedince vystavena nejen psychickým, ale i finančním nebo společenským těžkostem.

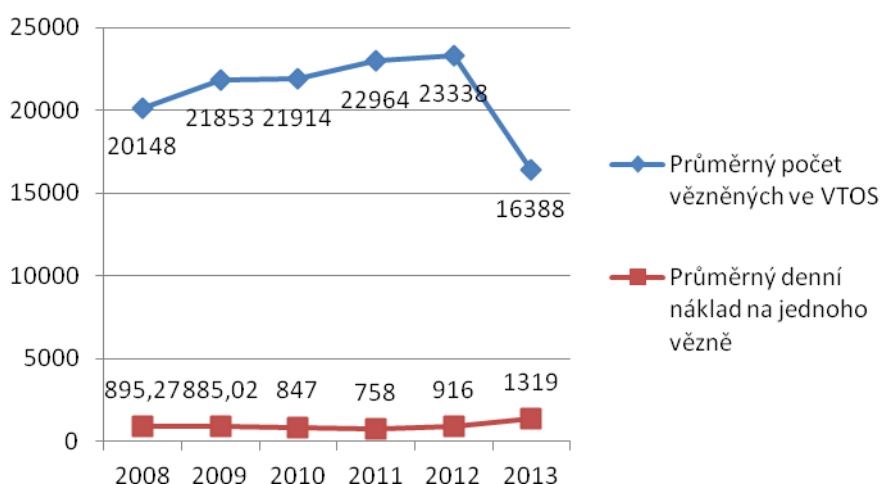
3.6.2.1 Finanční problematika

Zde jde nejen o finanční náročnost pro uvězněného jedince, ale také velkou finanční zátěž pro společnost, která je povinna spravovat a financovat správu vězeňských zařízení. Jak je patrné z grafu č. 7, průměrně musí stát vydávat na každého vězně v průměru tisíc korun denně (jeden den elektronické ho monitoringu vězně tzv. domácí vězení stát přijde zhruba na 150 korun).⁵⁹

---

⁵⁸Srov. ČT24, *Každý čtvrtý člověk za mřížemi je závislý na těžkých drogách* [online].

⁵⁹Srov. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Alternativní tresty jsou cestou k úsporám* [online].

Graf č. 7

Zdroj - Ročenka Vězeňské služby 2008 - 2013⁶⁰

Podstatná většina vězňů nemá možnost ve věznicích pracovat a takto splácet svůj dluh společnosti, proto zůstávají jejich pohledávky většinou neuhrazeny. Dle zákona o výkonu trestu je odsouzený povinen si náklady s výkonem trestu uhradit. Poněvadž ale ve velké míře není vězněný jedinec tyto pohledávky schopen vyřešit, je nutné tyto náklady pokrývat ze státního rozpočtu.

Přehled o neuhrazených pohledávkách Vězeňské služby podle jednotlivých kategorií k datu 31. 12. 2013

Kategorie pohledávek	Počet dlužníků	Objem nevymoženejších pohledávek (v tis. Kč)	Podíl v %
Pohledávky za vězni v aktuálním stavu	9508	54 726,54	6,82
Pohledávky za propuštěnými vězni	32 309	281 341,47	35,08
Ostatní pohledávky	2 257	465 840,27	58,09
Celkem	44 074	801 908,28	100

Úhrada pohledávek za vězněnými osobami k aktuálnímu stavu k 31. 12. 2013 činí 22 505, 77 tis. Kč. Úspěšnost vymáhání v této kategorii pohledávek k 31. 12. 2013 byla

⁶⁰ Srov. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Statistická ročenka 2008 - 2013* [online].

cca 42% z objemu pohledávek za vězni v aktuálním stavu. K 31. 12. 2013 zůstaly nevyhozeny pohledávky v objemu 54 726,54 tis. Kč.⁶¹

Finančními dopady na rodiny uvězněných jedinců se věnuje nejedna sociologická studie (např. Loucs, Murray, Chui).⁶² Hongkongský profesor Wing Hong Chui, který se zabývá sociologickou problematikou, napsal ve své práci Bolesti věznění (problémy žen uvězněných partnerů) že, „v případě, že je uvězněn muž, který je živitelem rodiny, nastává situace spojená se snížením finančních možností zbytku rodiny.“⁶³ Souběžně se ztrátou příteleva příjmu, se dostaví také náklady s uvězněním. Jsou to především výdaje spojené s cestováním partnerky do zařízení, kde je její partner uvězněn, dále za komunikaci s partnerem (telefonní hovory, dopisy), náklady na advokátní služby nebo posílání finanční hotovosti do vězení.

3.6.2.2 Společenská stigmatizace

Odsouzení jedinci, ale i jejich rodinní příslušníci se mohou při kontaktu s ostatními lidmi občas setkávat s předsudky nebo dokonce mohou pociťovat sociální vyloučení. S těmito problémy pak následně souvisí méněcennost nebo stud. Pociťují to jak manželky nebo partnerky vězňů, tak i jejich děti. Následuje možná izolace stigmatizované přítelkyně (manželky) a to má za následek zhoršení vztahů s dosavadními přáteli nebo sousedy. Jsou i případy, že dojde ke zhoršení vztahů i s vlastní rodinou, která tlačí na svou dceru (manželku vězně), aby se z důvodu věznění se svým partnerem rozešla.⁶⁴

3.6.2.3 Partnerský vztah

Problematika ztráty svobody spojená s uvězněním také ve velké míře ovlivňuje partnerský vztah. Je to velká zkouška pro oba zúčastněné. „Psychická zátěž z odloučení, nulové soukromí, finanční starosti, sociální stigma, samota, absence otcovského vzoru u potomků nebo vězeňský systém, to vše klade neúměrný tlak na partnerské vztahy.“⁶⁵ V této situaci pak partnerský vztah prochází zatěžkávací zkouškou. V případě, že se partnerka s uvězněním nesmíří, se svým partnerem se rozchází. Jiná situace nastane,

⁶¹ Srov. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA, *Statistické ročenka Vězeňské služby za rok 2013*, [online].

⁶² Srov. CHILD & FAMILY SOCIAL WORK, *Pains of imprisonment: narratives of the women partners and children of the incarcerate*, s. 198, [online].

⁶³ Srov. CHILD & FAMILY SOCIAL WORK, *Pains of imprisonment: narratives of the women partners and children of the incarcerate*, s. 198, [online].

⁶⁴ Srov. SOCIAL WORK, *Incarceration, coping, and support*, s. 283 - 285, [online].

⁶⁵ GIRSHICK, L. B. *Soledad women: Wives of prisoners speak out*, s. 47.

když se partnerka rozhodne ve vztahu zůstat. To, jaká bude rodinná situace po uvěznění, záleží na kvalitě vztahu, na délce trestu, na okolnostech trestného činu, za který byl trest uložen, nebo zda má s partnerem nějaké děti. Okolností by se dalo najít určitě více, ale z rozhovorů, které jsem vedl ve výzkumné části práce, byly tyto nejčastěji zmiňovány. Podle jedné sociologické studie⁶⁶ se nezpřetrhání vztahů mezi partnerkou a jejím uvězněným druhem jeví jako jeden z nejobtížnějších problémů, který musí tito partneři překonat.

---

⁶⁶ Srov. PERSONNEL & GUIDANCE JOURNAL, *Losing a Loved One to Incarceration: The Effect of Imprisonment on Family Members* s. 373, [online].

4 Alternativní tresty

Pokud jde o uvěznění z důvodů spáchání nedbalostního trestného činu nebo nehody, kdy se dá nahlížet na odsouzeného v určitém slova smyslu jako na řádného občana, jsou alternativní tresty zde dobře aplikovatelné a jejich užití je velmi žádoucí.

Odborníci v oblasti penologie totiž dospěli k závěru, že pachatelé, kteří ze společenského hlediska nejsou příliš nebezpeční, mohou svůj trest absolvovat i mimo vězeňská zařízení. Některé tresty odnětí svobody byly proto kritizovány, protože jejich výsledky jsou ve větší míře negativní z pohledu efektivity převýchovy pachatelů.⁶⁷ Jde zejména o ty situace, kdy by pachatel trestného činu byl potrestán stejně efektivně využitím jiné formy trestu, než je výkon trestu odnětí svobody. Díky alternativnímu trestu by se pak tento jedinec mohl úspěšně vyhnout procesu prizonizace. V neposlední řadě by alternativní tresty měly ulevit přeplněnosti věznic (graf č. 8). Je pravda, že po amnestii v roce 2013 se počet zařízení snížil, ale odborníci na penologickou problematiku se shodují, že to bylo jen oddálení problému s přeplněností vězeňských zařízení.^{68,69}

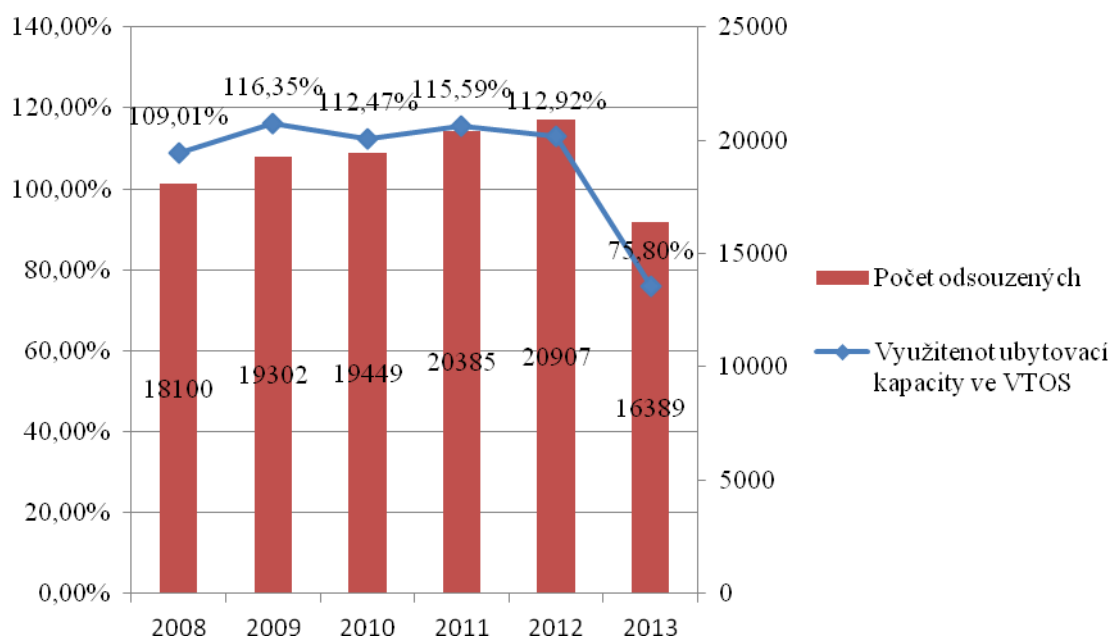
⁶⁷ Srov. ČERNÍKOVÁ V. *Sociální ochrana, Terciální prevence a její možnosti a limity*, s. 187.

⁶⁸ Srov. CERGE-EI.CZ, *Kde hledat příčiny přeplněných věznic*, [online].

⁶⁹ Srov. iDNES.cz, *Stát ušetří na amnestii stamilióny, výplaty dávky však stoupnou*, [online].

Graf č. 8 - Stav ubytovacích kapacit vězeňské služby v roce 2008 - 2013

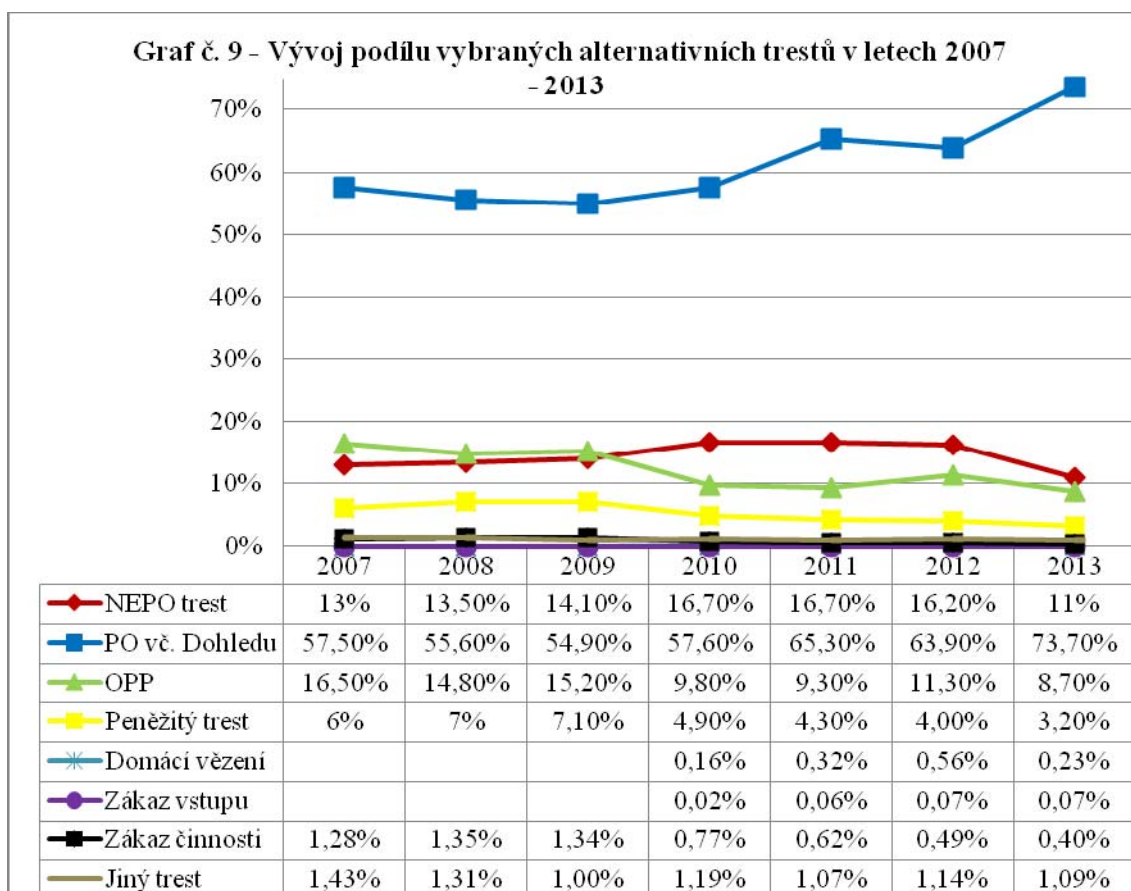
Zdroj - Ročenka Vězeňské služby 2008 - 2013⁷⁰

Jak vyplývá ze zákona č. 40/2009 Sb. jsou alternativní tresty definovány jako tresty, které nejsou spojeny s odnětím svobody. Vyčet trestů, které je v současné době možno za trestný čin uložit najdeme pod § 52 výše zmíněného zákona. V současnosti lze alternativní tresty rozdělit takto:

- podmíněné odsouzení
- podmíněné odsouzení s dohledem
- domácí vězení
- trest obecně prospěšných prací
- trest propadnutí majetku
- peněžitý trest
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
- zákaz pobytu
- zákaz činnosti

⁷⁰ Srov. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Statistická ročenka 2008 - 2013* [online].

- vyhoštění
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce.⁷¹

Zdroj: Statistické ročenky kriminality 2007 - 2013, dostupné z: <http://portal.justice.cz/>

4.1 Podmíněné odsouzení

Principem tohoto trestu je sice na jedné straně odsouzení pachatele, ale tento trest je odložen pod podmínkou, že se odsouzený jedinec bude chovat řádně, dodrží přiměřené povinnosti a omezení. Význam tohoto opatření je v tom, že pachatel je sice odsouzen, ale soud projevuje důvěru v jeho řádné chování. Záměrem je zde vzbudit u odsouzeného zájem na vlastním spořádaném životě a také se opírá o možnou pomoc rodiny, sociálních pracovníků nebo zájmových sdružení.⁷²

⁷¹ Nezkusil, J. *K problematice alternativ k trestu odnětí svobody*, s. 11.

⁷² Srov. NOVOTNÝ, O. *Trestní právo hmotné* s. 382 - 383.

Podmíněně lze odložit pouze trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky, tzn., že ho lze využít u velkého okruhu trestních deliktů. Délka zkušební lhůty k odkladu trestu se může pohybovat v rozmezí jednoho až pěti let. Jestliže ale odsouzený ve zkušební době poruší podmínky, které mu byly uloženy, podmíněný odklad trestu se ruší a pachatel nastupuje původní trest odnětí svobody (§ 81, 82, 83 zákon č.40/2009 Sb.) Obdobnou, ale přísnější variantou podmíněného odsouzení, je podmíněné odsouzení s dohledem (§ 86 TZ). Zde se trest ukládá za stejných podmínek jako u podmíněného odsouzení, ale je potřeba kontrolovat chování odsouzeného. Dohled je nutný v případech, kdy je obava z toho, že jedinec nepovede řádný život anebo se bude pohybovat v prostředí, které by mohlo jeho chování negativně ovlivnit.(§ 84 TZ).

Výhodou tohoto trestu je, že pokud se pachatel ve zkušební době osvědčí a dodrží všechny soudem stanovené podmínky, hledí se na něj jako kdyby nebyl odsouzen (§ 83/ods. 4)

4.2 Trest domácího vězení

Trest domácího vězení je novým alternativním trestem, který zavedl nový trestní zákoník s účinností k 1. 1. 2010 a dovoluje se ukládat jak dospělým, tak i mladistvým. V novém zákoníku je uveden jako druhý nejpřísnější (za trestem odnětí svobody) a podmínkou pro jeho uložení je písemný slib odsouzeného, že se bude ve stanovenou dobu zdržovat na předem určené adrese. Trest domácího vězení lze uložit soudem v maximální délce dvou let a pro odsouzeného to spočívá v povinnosti se zdržovat na dané adrese ve dnech pracovního klidu a volna po celý den a v ostatních dnech v časovém intervalu od 20.00 do 05.00 hodin. Tato doba lze upravit soudem tak, aby výkon trestu domácího vězení nebránil odsouzenému v jeho zaměstnání, nebo nutné lékařské péči. Počátek tohoto trestu soud stanoví tak, aby si mohl obstarat své náležitosti. Je samozřejmostí že pachatel je povinen hradit náklady spojené s výkonem trestu.

- **Příprava k uložení trestu**

Při přípravě je důležitá činnost probačního příslušníka, který připravuje tzv. institut předběžného šetření, tedy spolupracuje s pachatelem před uložení trestu domácího vězení. Činnost probačního úředníka spočívá v tom, že zjišťuje, zda existují okolnosti vhodné pro uložení výše zmíněného trestu. Jde především o bytové a sociální poměry pachatele, které by eventuálně mohly mít vliv na případné uložení trestu. Na základě

analýzy rizik a potřeb, které zpracuje pracovník, se pro potřeby soudu stanoví závěr, na základě kterého se stanoví přiměřená omezení a povinnosti pachatele.

- **Kontrola výkonu trestu domácího vězení**

Kontrolu výkonu trestu domácího vězení provádí probační pracovník formou namátkových kontrol. V současné době je praxe taková, že pracovník mediační služby provádí osobně namátkové kontroly v místě, kde se má odsouzený zdržovat. Pracovník zjišťuje, zda odsouzený je ve stanovenou dobu v místě určeném soudem, zda a jak řeší náhradu škody z trestného činu, placení nákladů trestního řízení, nákladů trestu domácího vězení a jak plní uložené povinnosti a omezení.

- **Postup při maření výkonu trestu domácího vězení**

Každé neplnění podmínek výkonu trestu, nedodržování uložených přiměřených omezení a povinností sděluje probační úředník soudu. Pokud odsouzený maří výkon tohoto trestu, soud rozhodne o výkonu náhradního trestu odnětí svobody, jehož výměru stanoví zároveň s uložením trestu domácího vězení a to do maximální výše jednoho roku.⁷³

Bohužel, ale tento druh alternativního trestu odnětí svobody soudy příliš nevyužívají, jelikož není legislativně vyřešen tzv. elektronický monitoring. Kontrola pomocí elektronických náramků by byla daleko efektivnější, než je stávající praxe.⁷⁴

4.3 Trest obecně prospěšných prací

Principem trestu obecně prospěšných prací je pachateli soudem uložená povinnost pachateli provést v určeném rozsahu práce, které jsou obecně prospěšné.⁷⁵ Obecně prospěšné práce se ukládají samostatně za spáchaný přečin anebo souběžně s jiným trestem. Nelze je uložit vedle nepodmíněného trestu odnětí svobody.⁷⁶ Soud může rozsah prací nařídit na 50 až 300 hodin⁷⁷ a při ukládání trestu musí přihlížet k zdravotnímu stavu pachatele. Pokud totiž odsouzený není zdravotně způsobilý k výkonu práce, nemůže být tento trest uložen.⁷⁸ V případě neplnění podmínek trestu může být trest obecně prospěšných prací přeměněn až na 300 dní trestu odnětí svobody (za každou neodpracovanou hodinu trestu vyměří soud odsouzenému jeden den trestu odnětí svobo-

⁷³ Srov. PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA, *Trest domácího vězení a jeho právní úprava*, [online].

⁷⁴ Srov. ČT24, *Soudci nevyužívají trest domácího vězení, chybí elektronické náramky*, [online].

⁷⁵ ASPI, § 62 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb.

⁷⁶ Tamtéž § 53 odst. 1.

⁷⁷ Tamtéž § 63, § 65.

⁷⁸ Tamtéž § 64.

dy).⁷⁹ Stanovený rozsah prací musí být odsouzeným vykonán do jednoho roku od rozsudku

a odsouzený musí trest vykonat ve svém volném čase. Vykonává se nejčastěji u obecních či městských úřadů nebo neziskových organizací. Trest obecně prospěšných prací spočívá v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům spočívající v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech ve prospěch obcí, nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které se zabývají vzděláním a vědou, kulturou, školstvím, ochranou zdraví, požární ochranou, ochranou životního prostředí, podporou a ochranou mládeže, ochranou zvířat, humanitární, sociální, charitativní, náboženskou, tělovýchovnou a sportovní činností. Práce nesmí sloužit výdělečným účelům odsouzeného. Pokud jsou všechny soudem stanovené povinnosti ze strany pachatele plněny, pak je po skončení trestu na odsouzeného nahlíženo tak, jako by nikdy nebyl souzen. V případě, že je trest obecně prospěšných prací proměněn na trest odnětí svobody, zůstává zápis ve výpisu z rejstříku trestů.⁸⁰

4.4 Peněžitý trest

Peněžitý trest je majetkovou sankcí, kterou soud postihuje peněžní prostředky pachatele. Účelem je, aby se odebraly peněžní prostředky, které by mohly pocházet z trestné činnosti, nebo by mohly k trestné činnosti sloužit. Peněžitý trest se ukládá pachatelům, kteří svou trestnou činností získali finanční nebo majetkový prospěch. Peněžní trest, pokud o něm mluvíme jako o alternativním trestu, musí být tedy uložen samostatně (je totiž možné, tento trest ukládat i souběžně s trestem odnětí svobody, zde nelze pak mluvit o alternativním trestu).⁸¹

Peněžitý trest se vyměřuje v denních sazbách (toto je změna oproti starému trestnímu zákoníku (140/1961 Sb.), který výměru upravoval pevnou hranicí od 2000,- Kč do 5 000 000,- Kč). Nejnižší denní sazba je 100,- Kč a nejvýše 50 000,- Kč a sazeb lze dle zákona uložit nejméně 20 a nejvýše 730.⁸² Ve srovnání s předešlým zněním zákona, se spodní hranice zachovala na stejné výši, ale k radikální změně došlo na horní hranici

---

⁷⁹ Tamtéž § 65 ods. 2.

⁸⁰ Srov. TRESTNI-RIZENI.com, *Obecně prospěšné práce*, [online].

⁸¹ Srov. ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*, s. 245.

⁸² ASPI, § 68 zákona č. 40/2009 Sb.

trestu. Zde je totiž oproti původním 5 000 000,- Kč možno uložit až 36 500 000,- Kč. V případě, že by byl peněžitý trest nedobytný, soud tuto alternativu uložit nesmí uložit.⁸³ V případě, že soud uloží peněžitý trest je zároveň povinen stanovit pro případ, že by nebyl peněžitý trest ve stanovené lhůtě zaplacen, náhradní nepodmíněný trest odnětí svobody až na 4 léta.

Problematickou stránkou touho ukládání trestu je to, kam vybrané finanční prostředky putují. Dle ustanovení zákona 40/2009 Sb. a § 68 odst. 6 je stanoveno, že zaplacené částky peněžitého trestu připadají státu. V případě, že by trestnou činností došlo k majetkovým ztrátám poškozeného, dojde uložením peněžního trestu ke snížení schopnosti tuto újmu uhradit. A toto je v rozporu s myšlenkou restorativní justice, jelikož se tu upřednostňuje vztah mezi pachatelem a státní institucí. Proto je nutné tento trest ukládat jen v těch případech, kdy je zřejmé, že peněžní trest nevlivní možnost pachatele zaplatit škody, které napáchal svou trestnou činností.⁸⁴

4.5 Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty

Propadnutí věci je ve výčtu alternativních trestů další majetkový trest. Účelem tohoto trestu je zneškodnit věc či majetek, což by mělo mít za následek ztížení nebo znemožnění další trestné činnosti, popřípadě odejmout pachateli zisk z nezákonného počínání. Soud může tento trest uložit trest propadnutí věci:

- které bylo použito ke spáchání trestného činu,
- která byla ke spáchání trestného činu určena,
- kterou pachatel získal trestným činem nebo jako odměnu za něj,
- kterou pachatel, byť je z části nabyt za věc nebo jinou majetkovou hodnotu získanou tr. činem nebo jako odměnu za něj.

Propadlá věc přechází do majetku státu. Pokud ale pachatel věc poškodí nebo jinak znehodnotí její hodnotu, může soud nařídít propadnutí náhradní hodnoty až do výše hodnoty původní věci.⁸⁵

---

⁸³ ASPI, § 68 zákona č. 40/2009 Sb.

⁸⁴ Srov. VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem*, s. 239 - 241.

⁸⁵ Srov. VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem*, s. 248

4.6 Zákaz pobytu

Tento alternativní trest, vynáší soud nad pachatelem, kterému takto omezuje svobodu pohybu a pobytu na jeden rok až deset let za těchto podmínek:

- zákaz pobytu může vymést soud nad jedincem, který spáchá úmyslný trestný čin a vyžaduje-li to se zřetelem na dosavadní způsob života pachatele a místo spáchání tr. činu ochrana veřejného pořádku, zdraví, rodiny nebo mravnosti,
- trest zákazu pobytu může být uložen jako samostatný trest za trestný čin, za který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři roky.

Na první pohled by se mohlo zdát, že vykonávání toho trestu je v rozporu s Listinou základních práv a svobod, která svobodu pohybu zaručuje (hlava II, článek 14, svoboda pohybu a pobytu je zaručena). Tento ústavní dokument totiž zahrnuje výjimku. Která je obsažena ve třetím odstavci tohoto článku, a říká se zde: „Tyto svobody mohou být omezeny zákonem, jestliže je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu, udržení veřejného pořádku, ochranu zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých a na vymezených územích též z důvodu ochrany přírody.“⁸⁶

Podstatou alternativního trestu zákazu pobytu je omezit odsouzenému pobyt na soudem určeném místě po dobu výkonu trestu. Účelem tedy je, vyloučit pachatele z prostředí, které souviselo s jeho trestnou činností nebo které by mohlo ovlivnit páchaní nových trestných činů. Území, na které je vydán soudem zákaz, je nutné v rozsudku označit tak, aby, nenastaly eventuální pochybnosti při výkonu trestu nebo při kontrole dodržování tohoto trestu. Pokud odsouzená osoba, která je potrestaná zákazem pobytu, potřebuje získat přechodný pobyt na takovémto území, musí mít vždy povolení, které je možné získat jen z nutných osobních důvodů (návštěva lékaře, úřední jednání nebo vážná rodinná záležitost). Povolení pro tento přechodný pobyt uděluje Policie České republiky.⁸⁷

4.7 Zákaz činnosti

Trest zákazu činnosti upravuje § 73 trestního zákoníku. Trest zákazu činnosti patří k těm druhům trestů, které mají přímo zabránit v dalším páchaní trestné činnosti, neboť jeho smyslem je dočasně vyřadit pachatele z možnosti zastávat a vykonávat určité zaměstnání, povolání nebo funkci nebo vykonávat činnosti, k nimž je zapotřebí zvláštního

⁸⁶ LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD, *hlava II, článek 14, ods. 3*, [online].

⁸⁷ Srov. VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem*, s. 259 - 261.

povolání nebo jejichž výkon upravují zvláštní předpisy. Tyto aktivity vyžadují určitou morální a odbornou způsobilost, které pachatel zneužil nebo využil ke spáchání trestné činnosti.⁸⁸

Trest zákazu činnosti postihuje výkon pěti kategorií určitých činností:

- výkon zaměstnání - zaměstnáním je výkon práce za odměnu v rámci pracovního poměru. Zaměstnání je vykonáváno zaměstnancem ve prospěch zaměstnavatele,
- výkon povolání - povolání je širší pojem než zaměstnání, protože kromě práce v rámci pracovněprávního vztahu může zahrnovat i jiné aktivity, které nejsou vykonávány v postavení zaměstnance,
- výkon funkce - funkce je zpravidla honorovaný výkon činnosti v pracovním poměru, který vzniká volbou, jmenováním nebo ustanovením,
- výkon činnosti, ke které je potřeba zvláštního povolení - je to taková činnost, jejíž výkon bez povolení je nepřijatelný (např. řízení motorového vozidla),
- výkon činnosti upravené zvláštním předpisem - tyto činnosti, které jsou upraveny zvláštním předpisem, nevyžadují formální povolení, k jejich výkonu postačí ohlášení, registrace nebo zápis do seznamu oprávněných k takovým činnostem. Jde především o živnostenské podnikání.⁸⁹

4.8 Vyhoštění

Tento druh alternativního trestu najdeme v trestním zákoníku pod paragrafem 80, a jeho podstata spočívá v tom, že soud svým rozhodnutím zakáže pachateli setrvávat na našem území, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku anebo jiný obecný zájem. Tímto rozhodnutím tak zabrání pachateli v další trestné činnosti. Trest lze uložit na dobu neurčitou nebo na dobu v rozmezí jednoho roku až deseti let. Trest vyhoštění nelze uložit pokud,

- nelze zjistit státní příslušnost pachatele,
- pachatel má statut uprchlíka,
- hrozí, že ve státě kam by měl být vyhoštěn, bude pronásledován pro svou rasu, národnost nebo politické smýšlení,
- vyhoštění by bylo v rozporu se zájmem na spojování rodin,

---

⁸⁸ Srov. VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem*, s. 259 - 261.

⁸⁹ Srov. VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem*, s. 253.

- pachatelem je dítě, které je občanem Evropské unie (lze pouze v případě, když by vyhoštění bylo v nejlepším zájmu dítěte).⁹⁰

4.9 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

Trest zákazu vstupu na sportovní a jiné společenské akce (§ 76 Trestního zákoníku) je novým trestem, který reaguje na problémové účastníky sportovních (zejména fotbalových) nebo kulturních akcí. Účelem trestu je zabránit výtržníkům v páčání dalších výtržností buď přímo na dané akci, nebo v souvislosti s její návštěvou. K takovému chování může dojít nejen na akci samotné, ale i v jejím okolí, eventuálně při přemísťování na tuto akci. Typickým případem je výtržnické chování fotbalových fanoušků při cestě z nebo na stadion nebo při vlakové přepravě na tuto akci. Trest lze soudem uložit až na 10 let (u mladistvého do 5 let). Akce, na které soud pachateli zakazuje vstoupit, musí být v rozsudku přesně a jednoznačně určeny (z důvodu vyloučení pochybností při výkonu trestu a z důvodu kontrolovatelnosti). Při výkonu trestu je pachatel povinen spolupracovat s pracovníkem probační a mediační služby. Ten mu stanoví programy sociálního výcviku a převýchovy. Pokud to probační úředník uzná za vhodné, nařídí pachateli, v období konání bezprostředně souvisejícím s konáním zakázané akce, dostavovat se k určenému útvaru Policie České republiky.

---

⁹⁰ Srov. VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem*, s. 269 - 270.

5 REFLEXE TEORETICKÝCH INFORMACÍ A DAT

Na základě právních předpisů naší společnosti, jako je Ústava České republiky nebo Listina základních práv a svobod, je osobní svoboda jedince nezczizitelné a nezrušitelné právo. Toto právo lze nerespektovat pouze ze zákonných důvodů. Omezení svobody lze tedy považovat jako principiální zásah do práv a svobod jedince. Způsob, kdy může být člověk zbaven své svobody, je umístění do výkonu trestu. Toto omezení představuje silný dopad na psychickou, osobní i sociální oblast jedince a jeho nejbližšího okolí. Při hodnocení hlediska omezení svobody je základem pojem spravedlnost. Tento termín je jedním z hlavních témat etického myšlení. Etika vidí spravedlnost (dát druhým, to co jim patří.) jako podklad pro právní uspořádání, které si daná společnost ustanovila jako mravní soud pro ty, kteří překračují obecně akceptovatelné meze. Z tohoto etického pohledu je zřejmé, že morálně správné je ohodnotit každého za jeho vykonanou práci, myšleno jak v pozitivním, tak i negativním smyslu. Poruší-li jedinec společností uznávané normy a pravidla, měl by pak být potrestán. Bohužel ale okolnosti, které ho k tomuto činu vedly, nejsou nikde zohledněny a jsou pouze téma pro další zamyšlení.

Z teoretických informací získaných při zpracování práce jsem dospěl k názoru, že krátkodobý trest odnětí svobody přináší uvězněným jedincům především ztráty. Jde především o ztrátu svobody, omezení osobní autonomie, ztrátu statků (jak materiálních, tak i nemateriálních) nebo ztrátu heterosexuálních vztahů. Vězeň se z těchto důvodů identifikuje s místní subkulturou, často pak participuje na závadném chování z důvodů osobního prospěchu a vytváří se u něj negativní postoje k vězeňské organizaci a jejím zaměstnancům. Další negativní důsledek je přerušování sociálních vazeb se stávajícím prostředím, vytržení z běžného života (přátelé, volný čas) a následné problémy s opětovným začleněním do společnosti, tzv. stigmatizace. S vězněním dochází k potlačení individuality jedince, dochází ke ztrátě nutnosti odpovědnosti za rozhodování a přizpůsobení se tzv. druhému životu. Riziko těchto nežádoucích jevů se ještě umocňuje s nízkým věkem trestaného člověka. Z důvodu ještě nevyzrálé osobnosti dochází ve výkonu trestu ke snadnějšímu získávání nežádoucích návyků a vzniku prizonizace. Pro potvrzení nebo vyvrácení těchto získaných teoretických informací jsem do diplomové práce zařadil explorační výzkum. Jednalo se o rozhovory a dotazníkové šetření více než sta respondentů, kteří absolvovali trest odnětí svobody v maximální délce 12 měsíců.

5.1 Výzkumná část

Ve své diplomové práci jsem si dal za cíl zjistit efektivnost krátkodobých trestů odnětí svobody. Spolu s tímto hlavním úkolem bylo nutno také se ještě zaměřit na dva dílčí cíle, které s hlavním úzce souvisí, a bez jejich řešení by se diplomová práce nedala kompletně zpracovat. Šlo konkrétně o to zjistit, za jaké druhy trestných činů jsou udělovány krátkodobé tresty odnětí svobody a zda výše zmíněné krátkodobé uvěznění má nějaký (pozitivní, negativní, výchovný popřípadě žádný) vliv na osobnost vězněného jedince.

Úkol č. 1

Za jaké druhy trestných činů jsou udělovány krátkodobé tresty odnětí svobody.

Úkol č. 2

Vliv krátkodobého věznění na jedince (pozitivní, negativní, sociální, výchovný nebo popřípadě žádný)

5.2 Metodika výzkumu - technika sběru dat

V souvislosti se situací a možnostmi které jsem měl, jsem pro získání relevantních dat své práce zvolil dotazníkovou metodu a rozhovor k doplnění informací k dotazníku. Půjde o dotazník zaměřený na informace osobního rázu. Pomocí této metody jsem získal informace jako např. trestní minulost, rodinné poměry, pracovní život, apod. Byl to zdroj vstupních a výstupních informací. Dotazník se mi pro získání těchto informací jevil jako nejlepší varianta. Celkem bylo potřeba vytvořit dva dotazníky. První byl použit jako zdroj osobních výchozích informací, z druhého jsem získával informace při opuštění věznice. Pro doplnění byl použit polostrukturovaný rozhovor, který se úzce vázal k dotazníku. Pomohl mi totiž zachytit slova a reakce v jejich přirozené podobě při odpovědích a tím tak doplnil informace o výzkumu. Vyplňování dotazníků s respondenty trvalo vždy podle potřeby, ale většinou čas strávený při získávání informací nepřesáhl půl hodiny. Zároveň s vyplňováním dotazníků jsme o otázkách vedli rozhovor, který jsem si zapisoval a průběžně jsem si dělal poznámky u informací, které mne zaujaly. Poté jsem si zapsaný rozhovor a mé poznámky přepsal.

Dotazník a rozhovor

V mém případě jsem tyto dvě metody použil současně. Spolu s vyplňováním dotazníku jsem s respondentem o otázkách v dotazníku vedl rozhovor a on je zároveň vyplňoval. Zajímaly mne totiž bezprostřední reakce a respondentovo hodnocení zadaných otázek. Zhruba pětkrát se mi povedlo vést rozhovor a vyplňovat dotazník se dvěma respondenty současně. V tomto případě bylo velmi zajímavé srovnávat názory na uvěznění při jejich bezprostřední interakci.

Výzkumný vzorek a časový harmonogram výzkumu

Výzkumný vzorek tvořily osoby, které absolvovaly trest odnětí svobody, jehož délka nepřesahovala dobu jednoho roku. Tento výběr byl záměrný a zvolil jsem kriteriální vzorkování („výběr všech případů splňujících daná kritéria.“).⁹¹ A to proto, aby vybrané osoby byly vhodné k potřebám zkoumané hypotézy („záměrný výběr je potřebný proto, aby vybrané osoby byly vhodné, tj. aby měly potřebné vědomosti z zkušenosti z daného prostředí“).⁹²

Výzkum probíhal od poloviny roku 2013 a skončil koncem roku 2014. Za tuto dobu se mi podařilo získat 48 vstupních a 63 výstupních dotazníků.

Dodržování ochrany osobních údajů

Celý výzkum je vedený tak, aby nedošlo ke zveřejnění osobních údajů respondentů, se kterými jsem realizoval výzkum. Pro zachování jejich anonymity nikde nezveřejňuji jména a ani žádná citlivá osobní data, aby byla znemožněna identifikace konkrétní osoby. Rozhovory a dotazníky byly realizovány vždy bez přítomnosti třetích osob. Před každým započítím výzkumu, jsem dotazované osobě objasnil, k jakému účelu výzkum provádím a ubezpečil ji o naprostou anonymitu získaných dat.

Postup při analýza získaných dat

Celý přepsaný text jsem si chronologicky rozdělil na části a tyto úseky jsem si následně očísloval. Rozdělený text jsem si ještě dále rozdělil na menší úseky - části (slovní spojení nebo věty) a přidělil jsem jim kódy. Ze všech kódů jsem si udělal seznam a ty,

---

⁹¹ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*, s. 154

⁹² GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*, s. 144

které měly nějakou významovou podobnost, jsem si přiřadil k sobě. Takto vzniklé skupiny, kategorie, se tematicky vztahovaly k výzkumné otázce. Tyto kategorie jsem následně zanalyzoval. Taktéž jsem podobným způsobem zpracoval informace z dotazníků a závěry jsem přidal k výsledkům z rozhovorů.

Vyhodnocení získaných dat

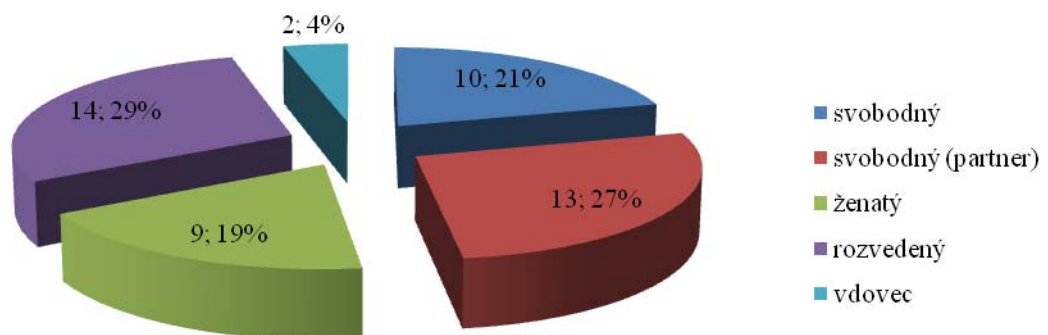
V teoretické části jsem psal o významu a vlivu krátkodobých trestů odnětí svobody na osobnost a okolí potrestaného jedince. Výzkumná část poskytla data, která jsou odrazem toho, jak tyto tresty vidí, a jaký na ně mají pohled jedinci, které takový trest absolvovali.

5.3 Vstupní dotazník

Otázka č. 1 - Váš rodinný stav.

Tab. č. 1 - Rodinný stav	Celkem	%
Svobodný/á	10	21
Svobodný (domácnost s partnerem)	13	27
Ženatý/á	9	19
Rozvedený/á	14	29
Vdovec/Vdova	2	4

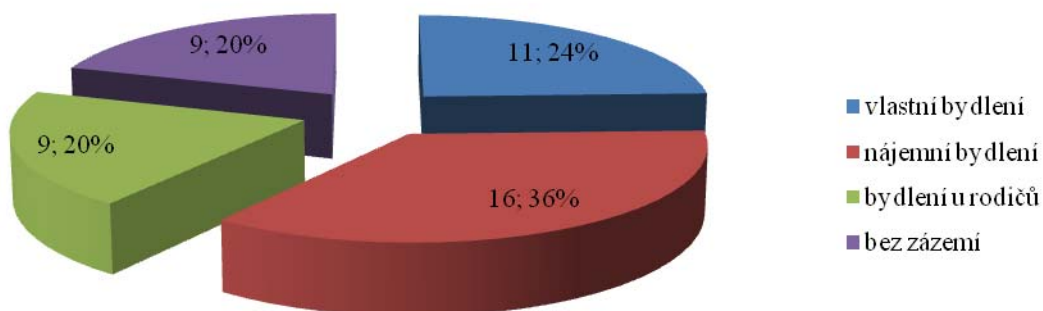
Rodinný stav

Otázka č. 2 - Definujte Váš druh bydlení před nástupem do VTOS

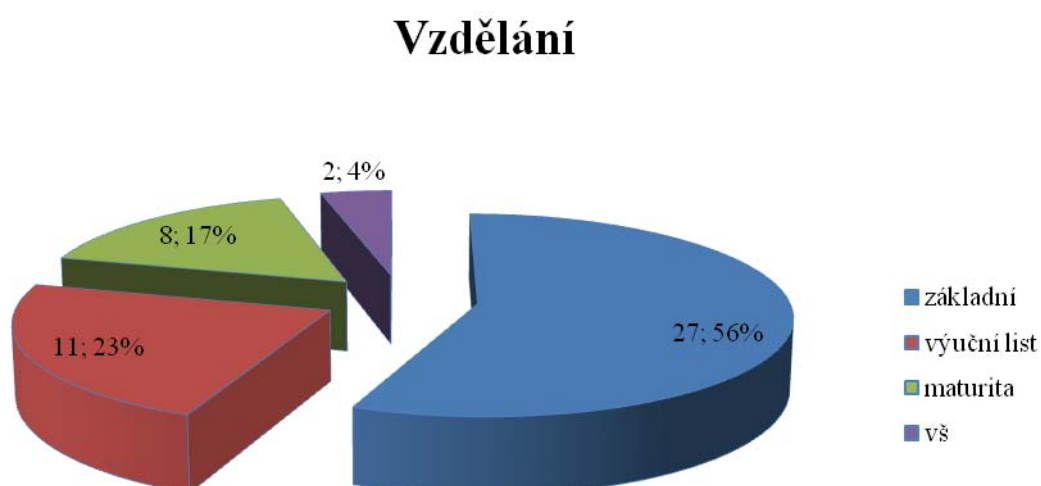
Tab. č. 2 - Druh bydlení	Celkem	%
Vlastní byt/dům	11	23
Nájemní bydlení	16	33
Bydlení u rodičů	9	24
Bez zázemí	12	30

Druh bydlení

Otázka č. 3 - Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

Tab. č. 3 - Nejvyšší dosažené vzdělání	Celkem	%
Základní	27	56
Střední – s výučním listem	11	23
Střední s maturitou	8	17
Vysokoškolské	2	4

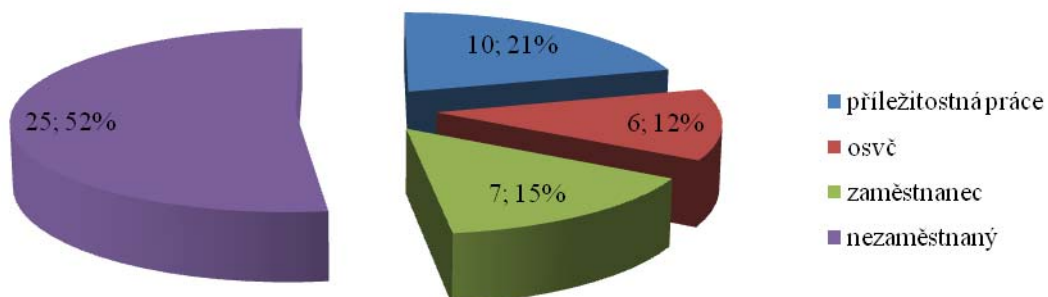

Otázka č. 4 - Druh Vašeho zaměstnání před nástupem do VTOS

Tab. č. 4 - Druh zaměstnání	Celkem	%
Příležitostná práce	10	21
OSVČ	6	13
Zaměstnanec	7	14
Bez zaměstnání	25	52

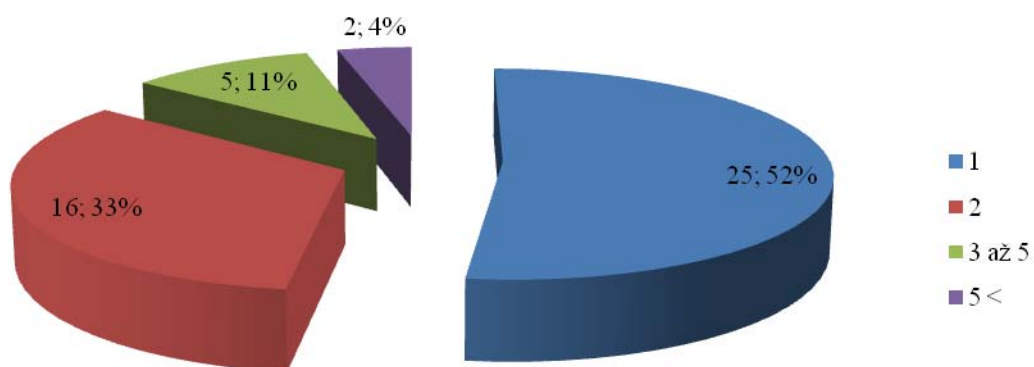
Druh zaměstnání

Otázka č. 5 Kolikátý trest odnětí svobody absolvujete?

Tab. č. 5 - Počet trestů ve VTOS	Celkem	%
1	16	33
2	25	52
3-5	5	11
5 <	2	4

Počet trestů

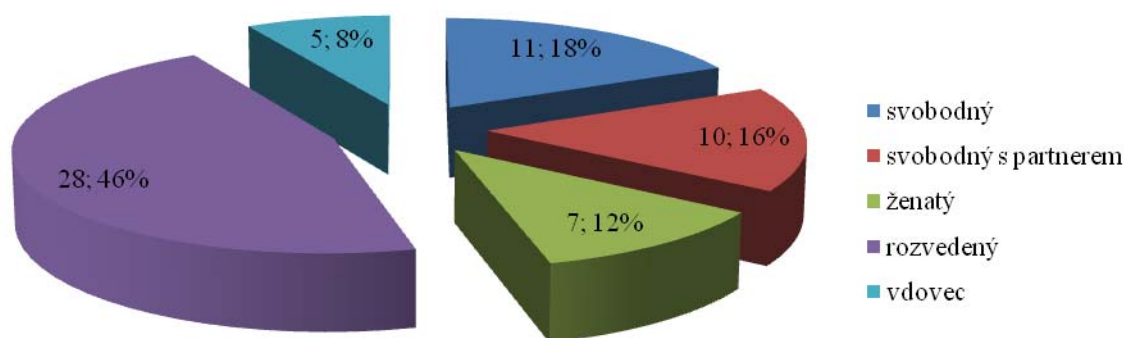

5.4 Výstupní dotazník

Otázka č. 1 - Váš současný rodinný stav

Tab. č. 1 - Rodinný stav	Celkem	%
Svobodný/á	6	9
Svobodný/á (domácnost s partnerem)	11	17
Ženatý/á	13	21
Rozvedený/á	28	45
Vdovec/Vdova	5	8

Současný rodinný stav

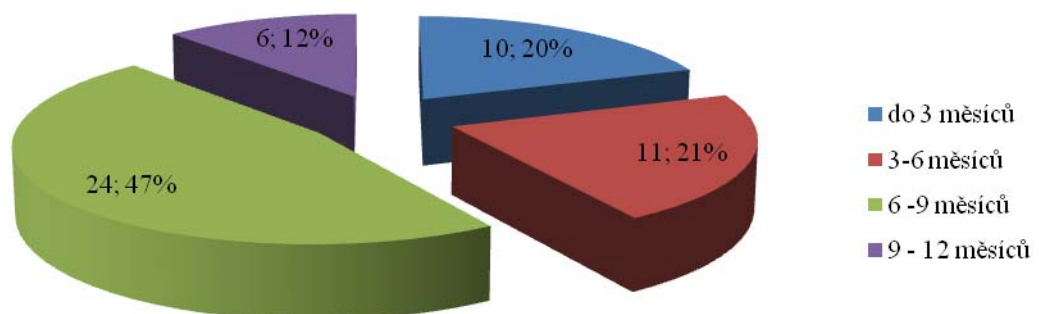
Téměř polovina dotázaných v dotazníku uvedla, že nemají po výstupu z výkonu trestu plnohodnotný partnerský vztah. Rozvedených bylo 45% a svobodných téměř 10%. Oproti vstupnímu dotazníku se tyto hodnoty změnily. Stav bez partnera tam uvá-

dělo 50% dotázaných, ale poměr mezi rozvedenými a svobodnými se lišil (rozvedení 29%, svobodní 21%). Při vyplňování dotazníků jsem se dozvěděl, že u několika jedinců přítelkyně popř. manželka neunesla trest vězení partnera a rozešla se s ním. Toto se stalo především u těch, kteří nebyli ve výkonu poprvé. Z tohoto šetření by se dalo říci, že pobyt za mřížemi, byť je relativně krátký, má vliv na partnerské vztahy.

Otázka č. 2 - Jaký je Váš současný trest odnětí svobody

Tab. č. 2 - Délka současného trestu	Celkem	%
do 3 měsíců	7	14
3 až 6 měsíců	11	23
6 měsíců - 9 měsíců	24	50
9 - 12 měsíců	6	13

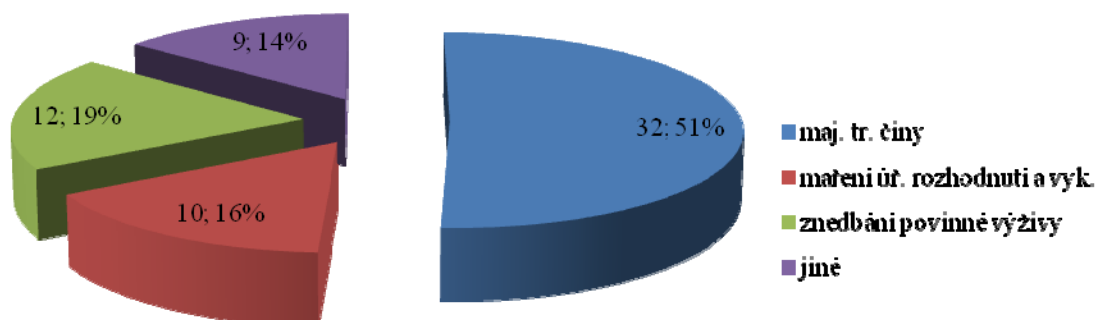
Délka současného trestu

Otázka č. 3 - Jaký je druh vašeho trestu odnětí svobody

Tab. č. 3 - Druh VTOS	Celkem	%
Majetkový tr. čin	32	51
Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	10	16
Zanedbání povinné výživy	12	19
Jiný	9	14

Druh VTOS

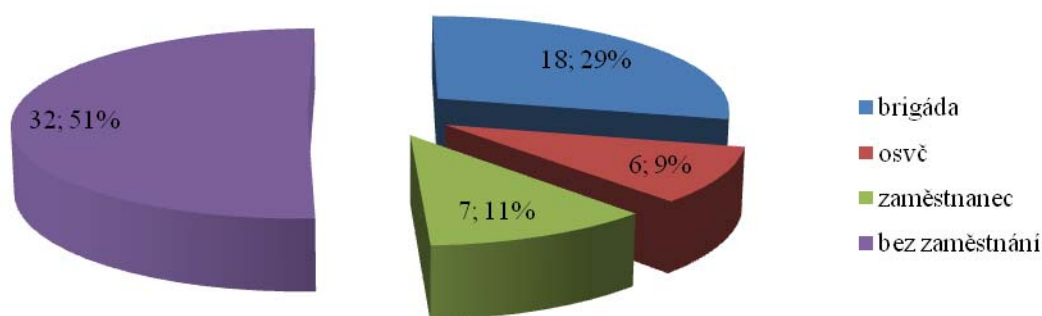
Otázka č. 2 a č. 3 na sebe navazují. V současnosti se nejvíce krátkodobých trestů odnětí svobody ukládá za drobnou majetkovou trestnou činnost. Je to patrné zde v praktické části práce, kde respondenti uvedli nejčastěji jako svůj přečin krádež. Z rozhovorů jsem se dozvěděl, že tento skutek často ospravedlňovali svým sociálním postavením popř. nedostatkem peněz. Tvrdili, že to souvisí s nemožností sehnat zaměstnání z důvodu záznamu v trestním rejstříku nebo z důvodu komplikované životní situace. Na pomyslné druhé příčce je maření úředního rozhodnutí a vykázání. Zde jde především o nesplnění podmínek podmíněného propuštění nebo nedodržení alternativních trestů

(téměř ze 100% jde o nevykonání veřejně prospěšných prací). Graf č. 3 potvrzuje informace získané v praktické části práce (statistické listy MS).

Otázka č. 4 - Jaké plánujete zaměstnání po výstupu z VTOS

Tab. č. 4 - Druh zaměstnání	Celkem	%
Brigády	18	28
Osvč	6	9
Zaměstnanec	7	11
Bez zaměstnání	32	51

Druh zaměstnání

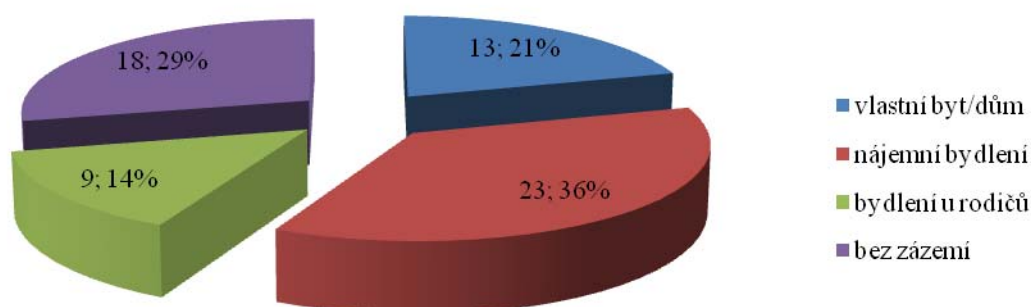
Tato otázka mi dala odpověď na to, jakým způsobem budou odsouzení po výstupu trestu řešit získávání finančních prostředků. Nejlépe na tom byla zhruba desetina dotázaných (především to byli ti, kteří měli hodně krátký trest, zhruba tak měsíc, maximálně dva), kteří měli již práci zařízenou. Buď to na ně jejich dřívější zaměstnavatelé čekali, až skončí jejich trest nebo jim pomohli rodinní příslušníci. Bohužel ale drtivá většina

o svém zaměstnání neměla jasno. Většinou jejich první cesta ohledně zaměstnání prý povede na úřad práce.

Otázka č. 5 - Druh Vašeho bydlení po návratu z VTOS

Tab. č. 5 - Druh bydlení	Celkem	%
Vlastní byt/dům	13	21
Nájemní bydlení	23	37
Bydlení u rodičů	9	14
Bez zázemí	18	28

Druh bydlení

Dalším problémem, který musí jedinci navrátilí se z výkonu trestu řešit, je otázka bydlení. Pokud funguje sociální zázemí, je návrat o dost jednodušší. Jde především o sezdané jedince a popřípadě o ty, kteří mají možnost bydlet u svých rodičů (zde to bylo téměř 35 %). Ostatní řeší bydlení po ubytovnách, popřípadě se z nich po návratu z vězení stávají bezdomovci. U osob bez jakéhokoliv sociálního zázemí (absence rodiny, možnosti bydlení a zaměstnání) by bylo docela vhodné se zastavit. V téměř stoprocentním zastoupení, si tito jedinci výkon trestu chválí. Z jejich pohledu jim konec trestu

vždy přinese jen starosti. Jak jsem se dozvěděl, život ve věznicích je pro ně daleko jednodušší. Dostávají pravidelnou stravu, mají možnost se pravidelně mýt, je pro ně zabezpečena neustálá zdravotní péče a hlavně mají možnost téměř bezplatného ubytování. Všechny tyto služby jsou sice ve vězeňské službě zpoplatněny, ale vzhledem k tomu, že tito lidé nemají žádný majetek a žádný příjem, jsou tyto pohledávky prakticky nevymahatelné (viz pohledávky za vězněnými osobami - praktická část práce). Tito lidé jdou v životě cestou nejmenšího odporu a život za mřížemi je pro ně vlastně i příjemný. Nejedná se o nějaké „velké“ zločince, sami o sobě v rozhovoru tvrdili, že by nikomu neublížili. Pro ně jsou přijatelně malé krádeže a loupeže. Jejich život se odehrává v uzavřené křivce. Něco provedou, jsou za to potrestáni několikaměsíčním trestem. Pak je soud propustí. Na svobodě vydrží jen určitý čas, než se opět dopustí protiprávního jednání. Je pravidlem, že tito recidivisté mají za sebou v součtu i deset a více let odnětí svobody. Bohužel z hlediska penologického je tato skupina lidí téměř nepřevychovatelná a společnost si s nimi neví rady. Je to problém nejenom společenský, ale i ekonomický, jelikož každý „zbytečně“ uvězněný jedinec stojí stát nemalé prostředky.⁹³

Otázka č. 6 - Změnilo se nějak Vaše chování v souvislosti s trestem odnětí svobody.

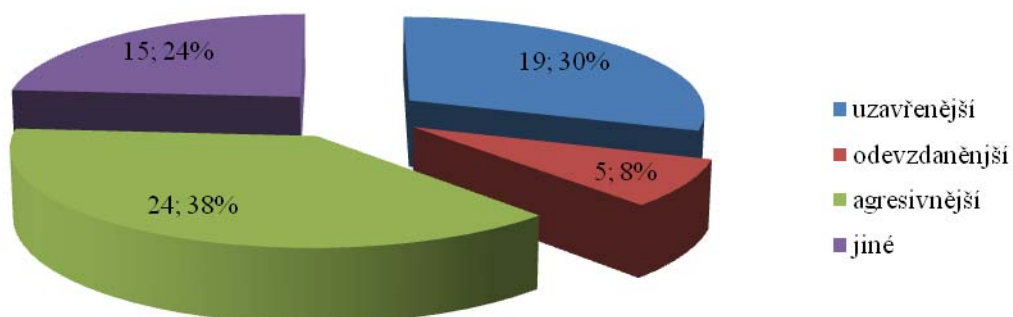
Tab. č. 6 - Změna chování v souvislosti s trestem	Celkem	%
Uzavřenější	19	30
Odevzdanější	5	8
Agresivnější	24	38
Jiné	15	24

Pokud máte jiný názor, uveďte.....

⁹³ Srov. NOVNKY.cz, *Stát si neví rady s recidivisty*, [online].

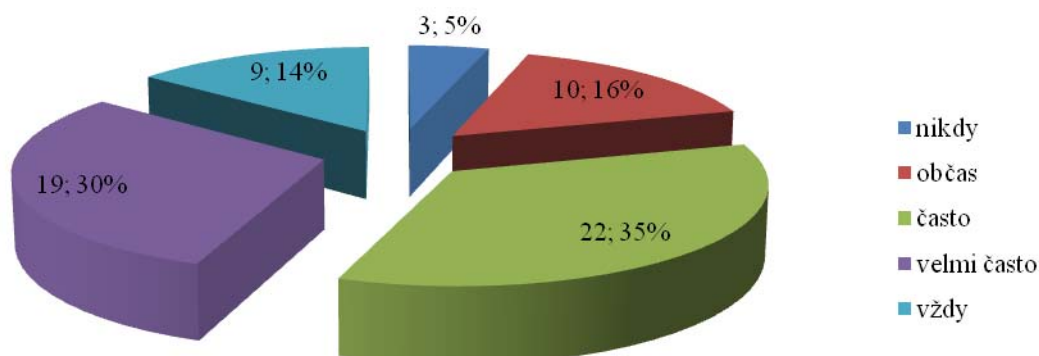
Změna chování

Otázka č. 7 - Mění se nějak ve vězeňském prostředí, oproti civilnímu životu, Vaše míra tolerance (podrážděnosti) na podněty z vnějšího prostředí?

Tab. č. 7 - Změna míry tolerance	Celkem	%
Nikdy	3	5
Občas	10	16
Často	22	35
Velmi často	19	30
Vždy	9	14

Změna míry tolerance

Otázka č. 6 a č. 7 jsem se snažil s respondenty vypracovávat současně. Zde mě zajímalo, zda jedinci pocítují nějakou změnu v chování při absolvování výkonu trestu. Je pravda, že tato informace je velmi subjektivní, ale i subjektivní názor respondenta může dát odpověď na určitou výzkumnou otázku.

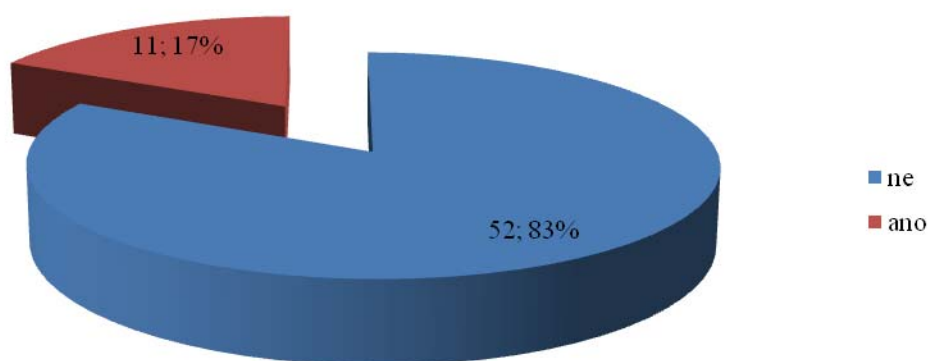
Zde jsem zjistil, že téměř polovina dotázaných shodně odpověděla, že výkon trestu, byť relativně krátký, je nesmírná zátěž na psychiku jedince. U některých z nich to bylo ještě umocněno tím, že před trestem odnětí svobody trávili určitý čas ve vazbě, kde čekali na verdikt soudu. Na výše zmíněnou vazbu nikdo z nich nevzpomínal v dobrém. Nejčastěji si stěžovali na nejistotu (očekávaná výše trestu, komplikovaná komunikace s okolím mimo věznicí, omezené možnosti trávení volného času nebo změna životních návyků a standardů).

Respondenti zde odpověděli (u obou otázek je to více než 50% odpovědí), že po absolvování výkonu trestu se cítí podrážděnější, více agresivnější a klesá u nich empatie.

Otázka č. 8 - Myslíte si, že kr. VTOS má výchovnou funkci? (ve smyslu resocializačním)

Tab. č. 8 - Efektivita kr. VTOS (výchovná fce)	Celkem	%
Ne	52	83
Ano	11	17

Efektivita kr. VTOS

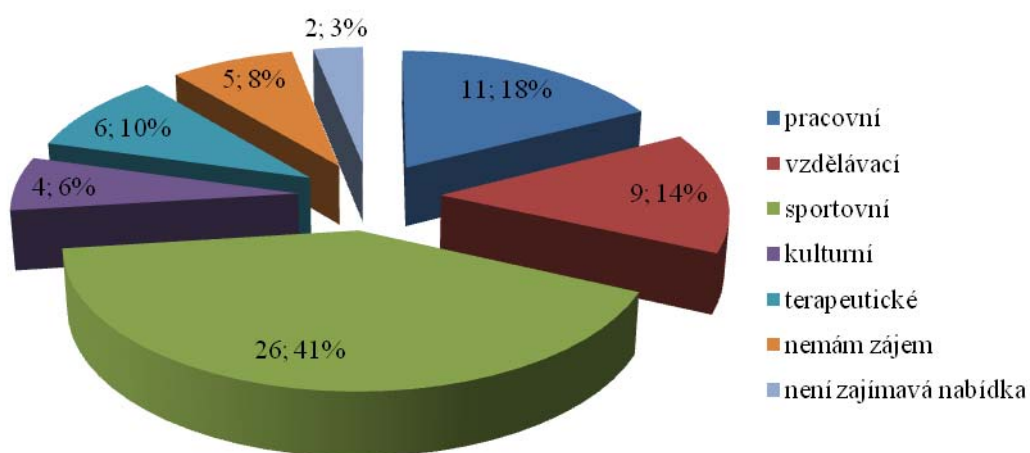
U této otázky došlo celkem k velké shodě. Přes 80% dotazovaných tvrdilo, že takto krátký trest odnětí svobody nemůže člověka nijak napravit. Na mou odpověď, že je to jen jejich subjektivní názor, mi někteří nedokázali konkrétně vysvětlit, jak to přesně myslí, ale většina měla docela pádné argumenty. Nejčastěji zazněly argumenty jako, ztráta zaměstnání, partnerské problémy, finanční problémy, stigmatizace ostatních rodinných příslušníků nebo následná komplikace při hledání zaměstnání. Už zde při rozhovorech na toto téma, zazněly názory o vhodnosti určitých alternativních trestů, které by mohly tyto krátké tresty nahradit. (zde začala debata o alter. trestech a informace zde získané jsem použil v následujících otázkách, které se tímto tématem zabývaly).

Ti, kteří tvrdili, že tyto tresty jsou resocializačně úspěšné, byli převážně recividisté, kteří mají vězení už spíše jako druhý domov. Ti na těchto trestech neshledávali nic špatného.

Otázka č. 9 - Účastníte se při současném trestu některých aktivit programů zacházení (PZ)?

Tab. č. 9 - Druhy PZ	Celkem	%
Pracovní	11	17
Vzdělávací	9	15
Sportovní	26	41
Kulturní	4	6
Terapeutické	6	9
Nemám zájem	5	8
Není vhodná nabídka	2	3

Druhy PZ

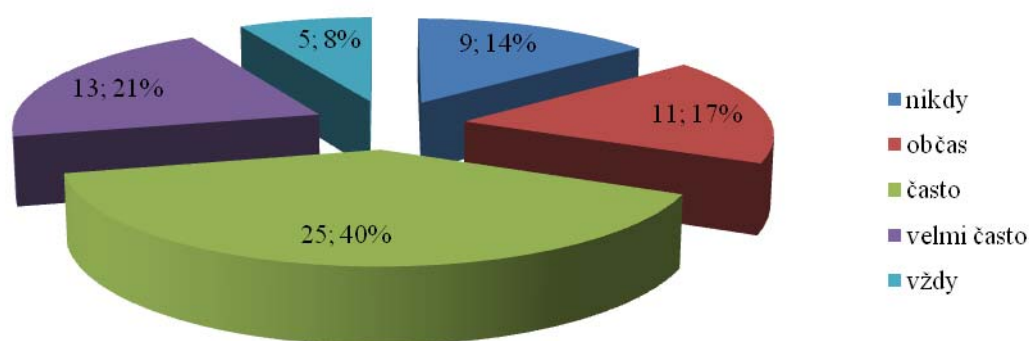

Tato otázka byla spíše taková informativní. Zajímalo mne, jaké jsou možnosti a jak vězni využívají svůj volný čas. Programy zacházení by totiž měly pomáhat k úspěšné resocializaci jedince, který se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody. Z rozhovoru s vězni jsem se ale dozvěděl, že tyto aktivity vězni berou spíše jako něco, co jim pomáhá vyplnit velké množství volného času ve vězení než to, že by jim nějak pomohly k převýchově.

Otázka č. 10 - Ovlivňuje chování spoluvězňů Vaše chování?

Tab. č. 10 - Vliv spoluvězňů na chování	Celkem	%
Nikdy	9	14
Občas	11	17
Často	25	40
Velmi často	13	21
Vždy	5	8

Vliv spoluvězňů na chování

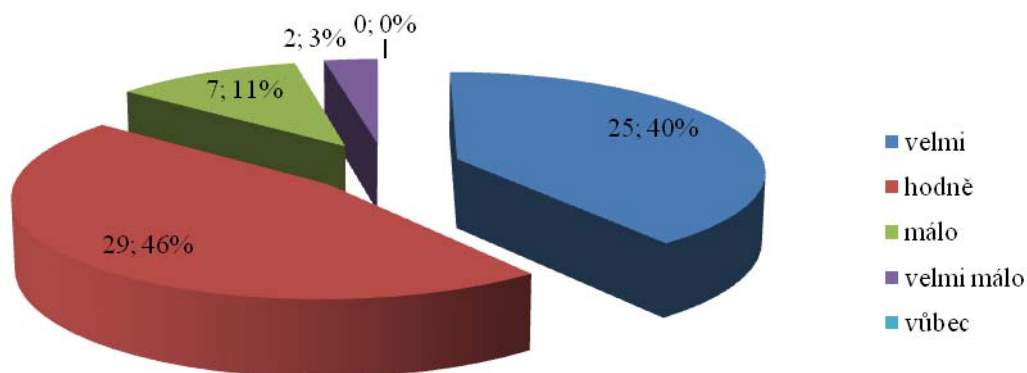

Tato otázka se tematicky pojí k otázkám č. 6 a č. 7. Zde mne nezajímalo konkrétní vězeňské prostředí, spíš zda je jedinec obklopený jinými vězni nucen změnit svoje chování. Zde bych odpovědi rozdělil na prvotrestané a ty, co už si vězeňským zařízením prošli. Ti co vězením si už prošli, tak věděli z předchozích pobytů, jak se chovat, s kým se bavit a s kým ne, co si přinést z domova apod. Když odpovídali ti, co nastupovali poprvé, tak z odpovědí bylo zřejmé, že na to, aby si svůj trest „úspěšně“ absolvovali, museli velmi změnit své chování a přizpůsobit se okolí.

Otázka č. 11 - Máte pocit, že vězeňské prostředí ovlivňuje Váš hodnotový žebříček?

Tab. č. 11 - Změna hodnotového žebříčku	Celkem	%
Velmi	25	40
Hodně	29	46
Málo	7	11
Velmi málo	2	3
Vůbec	0	0

Změna hodnotového žebříčku

Tato otázka navazuje na otázku č. 10. V předchozí otázce se řešila změna chování, která byla způsobena vězeňskými aspekty. Zde jsem se dozvěděl, jak moc se změni žebříček hodnot u člověka, který ztratí svobodu. Jako nejdůležitější uváděli podporu od svých nejbližších. Šlo jak o morální, tak i materiální. Dá se říci, že tyto podpory staví jedinci ve výkonu trestu na stejnou úroveň. Ve vězení je prý pro snadnější „absolvování“ trestu velmi důležité vlastnit věci, o které mají ostatní vězni zájem. Jde především o tabák a kávu. Pomocí těchto „komodit“ lze prý ve vězení zařídit i nemožné.

Otázka č. 12 - Co vám chybí ve VTOS z civilního života?

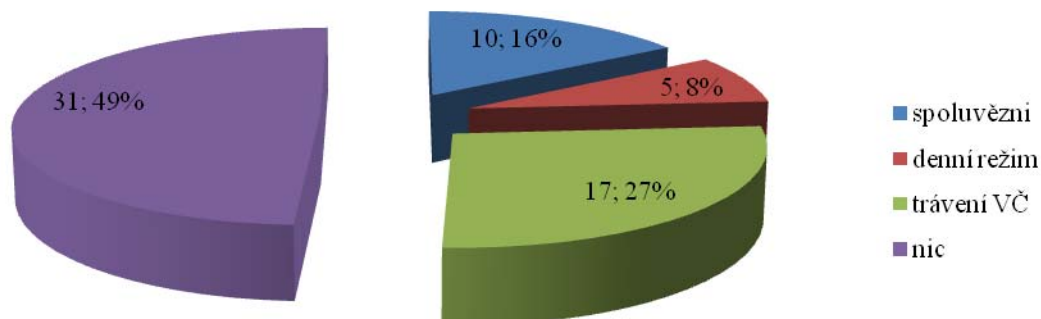
Heslovitě napište.....

Zde nejvíce zmiňovali respondenti rodinu, práci nebo svobodně se rozhodovat o tom, jak trávit volný čas.

Otázka č. 13 - Co Vám bude chybět v civilním životě z VTOS? Popřípadě co vám VTOS dal.

Tab. č. 13	Celkem	%
Spoluvězni-kamarádi	10	16
Denní režim (pravidelná strava, nulové existenční starosti, jistota ubytování...)	5	8
Vězeňské trávení volného času	17	27
Nic	31	49

Grafk tab. č. 13

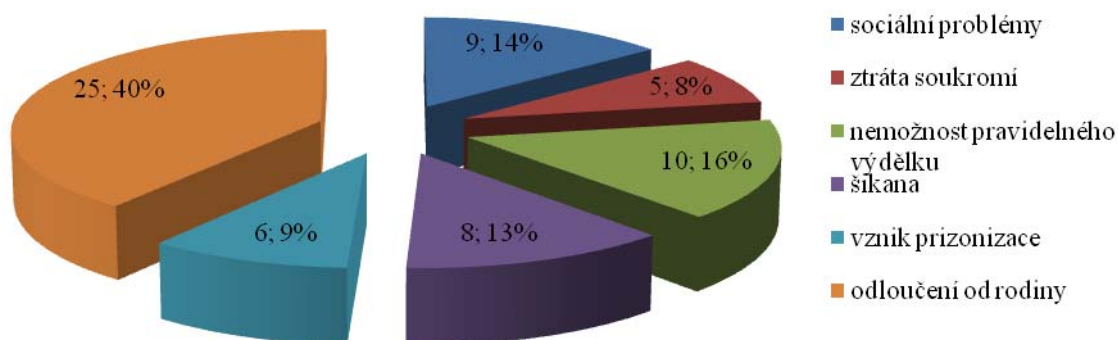
Záměrem této otázky bylo, zda bývalí vězni dokáží zhodnotit přínos trestu pro jejich další život. Myšlenka celé této otázky ležela na zhodnocení významu VTOS pro osobnost, kterou se vězeňský systém pokusil resocializovat. Z odpovědí jsem ale pochopil, že téměř všichni berou trest jako křivdu a žádný pozitivní přínos u výkonu trestu nevidí. Jediná výjimka byla u těch osob, které jsem zmiňoval v předešlých odpovědích jako ty, kteří berou vězeňské prostředí jako svůj druhý domov. U těchto lze pak nalézt určité aspekty, které vidí jako pozitivní.

Otázka č. 14 - Nejvýznamnější dopady na osobu ve VTOS? Napište.

Tab. č. 14 - Nejvýznamnější dopad na osobu ve VTOS	Celkem	%
Odloučení od rodiny	25	40
Sociální problémy	9	14
Ztráta soukromí	5	8
Nemožnost pravidelného výdělku	10	16
Šikana	8	13
Vznik prizonizace	6	9

Dopady VTOS na jedince

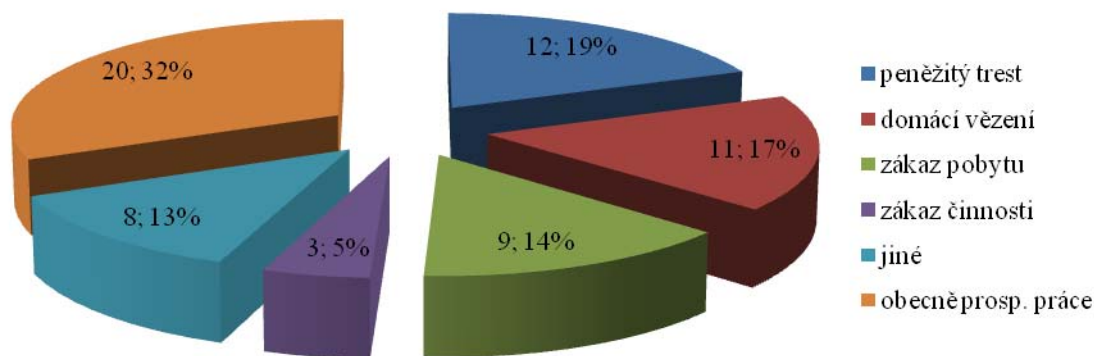

Otázka č. 14 volně navazuje na téma otázky č. 13. Tato otázka neměla předepsané odpovědi, ke kterým se respondenti vyjadřovali. Zde měli možnost se sami volně vyjádřit k danému problému. Opět je vidět, že se téměř všichni negativně staví ke krátkodobým trestům a opět se při rozhovorech otevírá téma alternativních trestů.

Otázka č. 15 - Jaké znáte druhy alternativních trestů? Napište.

Tab. č. 15 - Druhy alternativních trestů	Celkem	%
Obecně prospěšné práce	20	32
Peněžitý trest	12	19
Domácí vězení	11	17
Zákaz pobytu	9	14
Zákaz činnosti	3	5
Jiné	8	13

Alternativní tresty

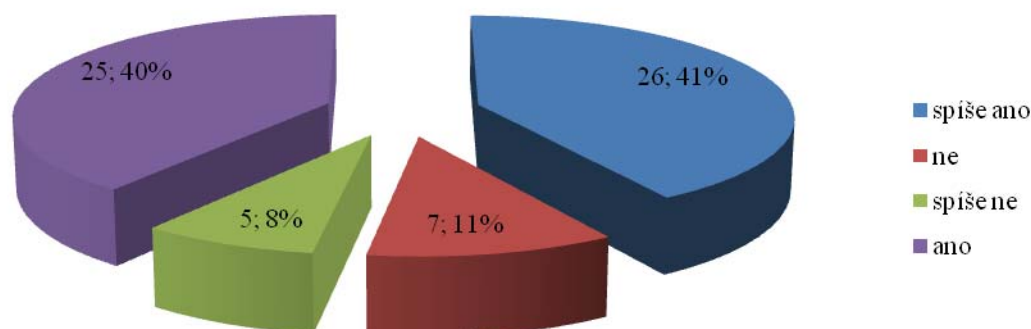

Některé odpovědi na tuto otázku jsem se dozvěděl už v předchozích tématech. Zde jsem se s respondenty zabýval už konkrétně tématem alternativních trestů. Dotazníkové otázky zde nebyly předepsány. Na základě znalostí respondentů byl pak následně sestaven graf a tabulka č. 14. Z rozhorů jsem zjistil, že dotazovaní mají o alternativních trestech docela slušný přehled. Mnozí z nich totiž svůj trest vykonávali právě z důvodu neplnění podmínek stanovených pro výkon alternativního trestu. Šlo především o nevykonání uložených hodin veřejně prospěšných prací.

Otázka č. 16 - Myslíte si, že jsou alternativní tresty efektivní?

Tab. č. 16 - Efektivita alternativních trestů	Celkem	%
Ano	25	40
Spíše ano	26	41
Ne	7	11
Spíše ne	5	8

Efektivita alter. trestů

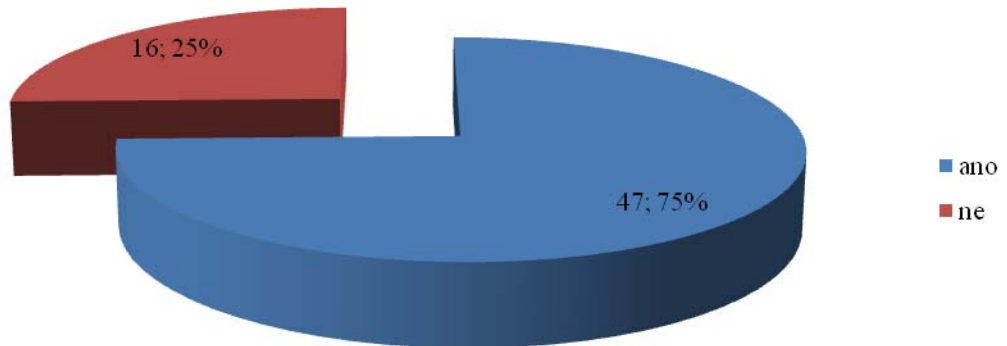

Otázka č. 16 opět navazuje na tu předchozí. Drtivá většina dotazovaných (přes 80 %) byla přesvědčena, že alternativní tresty by byly daleko efektivnější než trávit čas za mřížemi. Jejich argumenty jsou docela pádné. Vzhledem k jejich krátkým trestům se ve většině případů nevyplatí věznicím je zařazovat do pracovního procesu. Nemají tak možnost splácet společnosti dluh vzniklý se soudním řízením a tak často odcházejí z výkonu s finančním závazkem vůči státu. To společně se ztrátou kontaktu s rodinou vidí jako největší problém u krátkodobého trestu. Naopak při vykonání alternativního trestu by prý toto řešit nemuseli.

Otázka č. 17 - Znáte termín probace?

Tab. č. 17 - Termín „PROBACE“	Celkem	%
Ano	47	75
Ne	16	25

Termín "Probace"

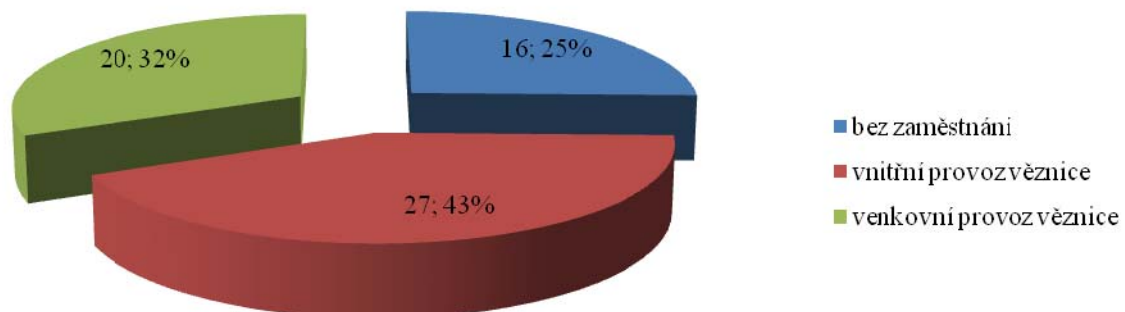

Vzhledem k tomu, že většině dotazovaných nejsou alternativní tresty neznámé, tak i termín probace není ničím novým. Již v předchozí otázce, při diskuzi o alternativních trestech, respondenti o probaci mluvili. Jedni tuto činnost znají jako pomoc při opuštění věznice, jiní probaci vidí jako kontrolu při vykonávání alternativního trestu.

Otázka č. 18 - Vaše pracovní zařazení ve VTOS?

Tab. č. 17 - Pracovní zařazení	Celkem	%
Bez zaměstnání	16	25
Vnitřní provoz věznice	27	43
Venkovní provoz s volným pohybem	20	32

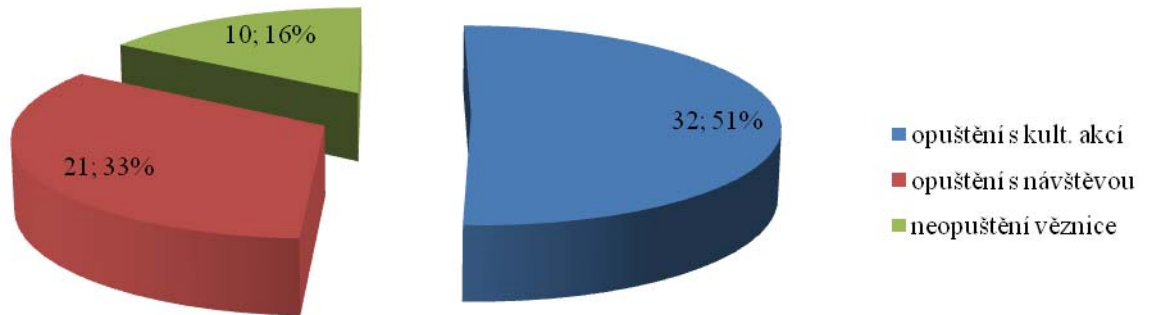
Pracovní zařazení

Otázka č. 19 - Přerušení trestu a opuštění věznice

Tab. č. 19 - Přerušení trestu	Celkem	%
Opuštění s kulturní akcí	32	51
Opuštění s návštěvou	21	33
Neopuštění věznice	10	16

Přerušeni trestu

5.5 Zhodnocení empirické části

V empirické části práce bylo v období zhruba dvaceti měsíců uskutečněno dotazníkové šetření a rozhovory s téměř stovkou respondentů. Zaměřil jsem se jednak na ty, co nastoupili do výkonu trestu odnětí svobody a také na ty, co toto zařízení opustili. Zde jsem pracoval s jedním hlavním úkolem a dvěma dílčími. Jako první dílčí úkol jsem si stanovil zjistit, za jaké trestné činy, jsou jedinci odsuzováni k trestům odnětí svobody nepřesahující délku jednoho roku. V druhém dílčím cíli jsem si dal za úkol od respondentů zjistit, jaký vliv měl krátkodobý trest na jejich osobu, popřípadě zda se díky tomuto trestu něco v jejich životě změnilo. Jako hlavní úkol, který rezultoval z výsledků dílčích a teoretické části práce, bylo vyslovit závěr, zda ukládání krátkodobých trestů odnětí svobody je z hlediska resocializace pachatele účinné a účelné a tím přínosné pro společnost.

Důvod, proč mi výzkum zabral více než rok a půl, je velmi prozaický. Zkontaktování a domluva s propuštěnými vězni je velmi komplikovaná a složitá záležitost. I když už se mi někoho podařilo oslovit a domluvit si s ním schůzku, tak se stalo, že oslovený jedinec se na poslední chvíli omluvil s tím, že si to rozmyslel nebo se na domluvenou schůzku vůbec nedostavil.

Úkol č. 1

Za jaké druhy trestných činů jsou udělovány krátkodobé tresty odnětí svobody.

Jako první úkol, který jsem si zadal, bylo zjistit z dotazníku a rozhovoru, jaké trestné činy jsou soudy oceňovány trestní sazbou do dvanácti měsíců odnětí svobody nepodmíněně. Z výpovědí respondentů jsem zjistil, že nejvíce byly osoby ve sledovaném období odsuzovány ke krátkodobým trestům odnětí svobody za majetkové trestné činy (v mém výzkumu to bylo více než 50 %). Do majetkových trestných činů jsem zahrnoval trestný čin krádeže § 205 TrZ, porušování domovní svobody § 178 TrZ, a poškozování cizí věci § 228 TrZ. Jako druhý nejčastěji ukládaný trest byl v daném období trestný čin zanedbání povinné výživy § 196 TrZ, (téměř pětina respondentů). Na třetím místě se umístil trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání § 337 TrZ (opět téměř 20 %). Tento paragraf zahrnuje jak přeměnu hodin veřejně prospěšných prací v nepodmíněný trest odnětí svobody, tak řízení bez řidičského oprávnění nebo i proměnu podmíněného odsouzení v nepodmíněné, porušením nějakého omezení uloženého soudem. Do položky jiné, jsem v dotazníku umisťoval trestné činy, které po sečtení je-

jich početnosti, zaujímaly čtvrté a horší místo. Šlo zde o paragrafy ublížení na zdraví (§ 146 TrZ), výtržnictví (§ 358 TrZ) a ohrožení pod vlivem návykové látky (§ 274 TrZ).

Závěr prvního úkolu

Z výše uvedeného výzkumu jsem zjistil, že nejvíce byly udělovány krátkodobé tresty odnětí svobody za majetkové trestné činy. Šlo konkrétně o tr. čin krádeže, porušování domovní svobody a poškozování cizí věci. Déle se krátkodobé tresty udělovaly za trestný čin zanedbávání povinné výživy, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, ublížení na zdraví, výtržnictví nebo ohrožení pod vlivem návykové látky.

Úkol č. 2

Vliv krátkodobého věznění na jedince (pozitivní, negativní, sociální, výchovný popřípadě žádný)

V druhém úkolu jsem chtěl zjistit, zda absolvování krátkodobého trestu odnětí svobody má nějaký vliv na potrestaného jedince. Z počátku jsem si myslel, že zde půjde víceméně o subjektivní pocity dotázaných, ale se vzrůstajícím počtem vyplněných dotazníků a uskutečněných rozhovorů jsem zjišťoval, že jen u subjektivních názorů nezůstane. V tomto úkolu jsem si pro sebe respondenty rozdělil na dvě skupiny. Na ty, pro které se vězení stalo druhým domovem, a s pomocí výše uvedených trestných činů se záměrně vracejí do vězeňských zařízení a na ty ostatní. Ti první jsou jedinci, kteří mají na svém kontě osm, deset nebo více „návštěv“ vězeňských zařízení. Tyto osoby za svoje drobné delikty sice dostávají od soudu krátkodobé tresty odnětí svobody, ale na rozdíl od ostatních, nevyhlížejí konec trestu s takovou nedočkavostí, jako jejich kolegové. Při plánování výzkumu mě vůbec nenapadlo, že se s takovou skupinou lidí setkám (nebylo jich více než deset), ale později jsem pochopil, že jakýkoliv, byť i vybraný vzorek, může obsahovat určitou anomálii a do výzkumu je nutné ji zařadit. Odpovědi od těchto osob jsem tedy také zahrnul do svého výzkumu. Při vyplňování dotazníků a při rozhovorech jsem se dozvěděl, že výkon trestu u nich nijak nezměnil jejich osobnost a ani nezasáhl nijak negativně do jejich života. Pro ně je pobyt ve vězení zpestřením jinak fádního života. Během rozhovoru někteří přiznali, že se vracejí do vězení pravidelně, buď ze zdravotních důvodů (povinnost vězeňské služby je i mimo jiné poskytovat vězněným osobám nepřetržitou zdravotní péči), z důvodů sociálních (nedisponují vlastním bydlením) anebo jen chtějí někde přečkat zimní měsíce. Při vyhodnocování informací

z této části výzkumu jsem dospěl k názoru, že v tomto případě je krátkodobý trest odnětí svobody absolutně zbytečný a měl by se nahradit nějaký jiným postihem. Již jen z ekonomického hlediska by na tom společnost výrazně ušetřila. A o nějaké resocializaci v tomto případě nemůže být ani řeč. Do druhé pomyslné skupiny jsem si zařadil ty, kteří se sice do vězení dostali svojí vinou, ale pobyt pro ně není ničím příjemným. Ze získaných dotazníkových informací a hlavně z rozhovorů jsem zjistil, že dotazovaní se cítili ovlivněni v oblasti pracovní, sociální nebo rodinné. Dle procentuálního vyjádření je to nejvíce v oblasti rodinné (40 %). V oblasti pracovní se cítí ovlivněno 16 % respondentů, v sociální to bylo 14 %. V rozhovorech s dotazovanými jedinci jsem se dozvěděl, že pokud by mohli volit více odpovědí, tak závěr by byl takový, že všechny oblasti by se navzájem prolínaly. V případě uvěznění totiž ve valné většině přicházejí odsouzení o své zaměstnání, což znamená finanční problém jak pro ně, tak i pro jejich nejbližší. Nedostatek finančních prostředků má za následek existenční problémy rodinných příslušníků, kteří se z toho důvodu dostávají do sociálních pastí.

Závěr druhého úkolu

Z absolvovaných rozhovorů a informací získaných dotazníkovou metodou jsem zjistil, že krátkodobé tresty odnětí svobody zásadním způsobem ovlivňují jak vězněného jedince, tak i jeho sociální okolí. Při vymýšlení tohoto úkolu jsem měl obavy, zda odpovědi dotazovaných respondentů nebudou příliš subjektivní. Získané odpovědi dotazovaných mne, ale utvrdily v tom, že výsledky byly vcelku validní vzhledem k tomu, jak zněl zadaný úkol.

Za velký problém, který se pojí k výkonu krátkodobého trestu odnětí svobody, je ztráta zaměstnání u uvězněného jedince. Z rozhovorů jsem se dozvěděl, že většina uvězněných díky odsouzení o svůj zdroj příjmů přišlo (tedy pokud nějaké zaměstnání před výkonem trestu měli). Absence finančního příjmu pak pochopitelně s sebou přinesla další problémy. Šlo prý o komplikace po sociální stránce a pak zejména v rodinných (partnerských) vztazích. V této části výzkumu jsem zaregistroval mezi odpověďmi při rozhovorech přání dotazovaných absolvovat alternativní trest odnětí svobody. V jeho výhodách viděli nezpřetrhání sociálních vazeb a také zachování zaměstnání.

6 ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo za pomoci dotazníkového šetření a studia relevantních zdrojů vysvětlit pojem krátkodobý trest odnětí svobody, popsat problematiku spojenou s tímto druhem trestání a zhodnotit výchovné principy toho druhu trestu. Vzhledem k tomu, že pojem krátkodobého trestu odnětí svobody náš trestní zákoník nezná, jsem prvotní informace získával z práce JUDr. Zdenka Karabce, CSc. působícího v Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, který na toto téma vypracoval odbornou studii Krátkodobé tresty odnětí svobody. Zjistil jsem, že pod pojmem krátkodobý trest odnětí svobody se rozumí tresty odnětí svobody do jednoho, maximálně jednoho a půl, roku nepodmíněně.

Jak již bylo v této práci zmíněno, společnost očekává od trestu především nápravu pachatele, znemožnění další trestné činnosti a měl by sloužit také jako odstrašující příklad pro další potencionální pachatele trestné činnosti.

Pokud vezmeme v úvahu trest, jako hledisko resocializace a nápravy odsouzeného, tak závěr, který bych na základě zjištěných informací mohl vynést je takový, že účel trestu se v tomto případě nepodařilo naplnit. U každého z odsouzených jsou při nástupu do věznice zpracovány resocializační programy zacházení. Nejzásadnějším prvkem resocializačního programu je získávání a posilování pracovních návyků. Bohužel, ale nalézt pro vězněné osoby s krátkodobými tresty pracovní zařazení je v současné době velmi komplikované a proto velmi často jejich pozitivní pracovní návyky získané z civilního života upadají. Vzhledem k tomu, že odsouzený jedinec tráví velkou část dne ve věznici, tak resocializační snahy velmi stěžuje jev prizonizace. Jejím výsledkem je i v krátkém časovém úseku degradace osobnosti v oblasti sociálních návyků. Další problematickým jevem, se kterým jsem se při psaní práce setkal, byla obava odsouzených z ostrakizace od okolí. Zde se jedná především o prvotrestané jedince.

Dalším účelem trestu je zabránit pachateli v páchání další trestné činnosti. Jedinci odsouzení ke krátkodobým trestům odnětí svobody se dle mých získaných informací ocitají často mimo areál věznice. Jde o tzv. přerušení trestu, které se uděluje na základě rozhodnutí vedení věznice. Na tato přerušení odsouzení opouštějí vězeňská zařízení na dobu několika hodin až několika dnů. Vše je závislé na úrovni chování odsouzeného a na délce jeho trestu. Dále se také mohou účastnit kulturních, výchovných anebo osvětových akcí, které jsou zpravidla realizovány mimo areál věznice. Je nezbytné zde uvést, že jedinci, kteří se těchto aktivit nebo přerušení trestu účastní, nejsou pod sou-

stavným dohledem zaměstnanců vězeňské služby. Při zamyšlení nad tímto opatřením mě napadá otázka, zda je nutné zavírat jedince do výkonu trestu, když je mu posléze umožněno opouštět areál věznice. Pokud tedy jedinec splňuje všechny náležitosti a nepředstavuje pro společnost žádné riziko, proč je tedy tento jedinec potrestán odnětím svobody. Zde by dle mého názoru byl vhodný podmíněný nebo alternativní trest.

Jestliže by v účelu trestu měla společnost vidět odstrašující příklad pro ostatní potencionální pachatele, tak zde říci jednoznačný závěr asi nelze. Toto zhodnotit je velice těžko objektivně měřitelné. V současné době humanizace a zlepšování podmínek ve věznicích se v některých případech i stává, že uvězněný jedinec si ve věznici zlepší své životní podmínky. Dostane zde pravidelnou stravu, má zde nepřetržitou zdravotní péči a nemusí řešit existenční problémy. Pro takového jedince je vězení přijatelným životním krokem. Jsou ale tací, pro které je i několikátýdenní pobyt za mřížemi nepředstavitelnou zkušeností. Ztráta svobody pro ně znamená devastující zásah do jinak funkčních sociálních vazeb a téměř jistou ztrátu zaměstnání. Pro tyto jedince není výkon krátkodobého trestu odnětí svobody nápravou, ale doopravdy trestem.

V souvislosti s krátkodobými tresty odnětí svobody zmiňuji ve své diplomové práci alternativní tresty. Jejich cílem je nejen ulevit opět přeplněným věznicím, ale i pozitivně působit na osobnost pachatele. Sice omezují některá jeho práva a svobody, ale zde nedochází ke zpretrhání sociálních vazeb delikventa a zohledňují se individuální vlastnosti a potřeby jedince. Nedomáhají se k prizonizaci a je evidentní, že jsou i ekonomicky méně nákladné v porovnání s klasickými tresty odnětí svobody. Tyto aspekty by mohly napovídat, že alternativní tresty by se mohly považovat za moderní trend v trestání méně závažných trestných činů. Realita je ovšem zcela jiná. Důkazem je jednak kriminalistická ročenka (viz graf č. 9) a také výpovědi respondentů, které jsem získal při svém empirickém výzkumu. Vzhledem k tomu, že pro ukládání alternativních trestů není kvalitně připravena legislativa (viz. např. problematika s tendrem na elektronické náramky⁹⁴) je tato možnost trestání velmi málo využívána v porovnání s nepodmíněnými tresty odnětí svobody.

Problematika krátkodobých trestů odnětí svobody v současné společnosti velmi aktuální téma. V odborných kruzích se o aspektech krátkodobého trestání vedou velmi

---

⁹⁴ Srov. IDNES.cz, *Válková zastavila kritizovaný tendr na elektronické náramky pro vězně* [online].

časté diskuze (souvislost těchto trestů s opětovným plněním věznic⁹⁵ nebo využívání alternativních trestů), ale bohužel diskuzemi to jen končí. Osobně jsem se s tímto problémem setkal při psaní této práce, oficiálních materiálů o tomto tématu je k získání velmi omezené množství. Jde především jen o statistiky a tabulkové údaje, a ty, i tak bývají jen jako součást jiných výzkumů. Samotný krátkodobý trest je spjat s řadou aspektů, které mají za následek, že u valné části osob potrestaných tímto způsobem, krátkodobé tresty neplní svůj účel. U jedinců nastupující do výkonu trestu z plnohodnotně fungujícího života to má ve většině případů za následek zpřetrhání sociálních vazeb (zde by, pokud by pro to byla nastavena legislativa, bylo dle mého názoru vhodné uvažovat o alternativních trestech). A u jedinců s bohatší kriminální minulostí se tyto tresty prakticky míjejí účinkem.

Ze získaných informací teoretické části práce, z rozhovorů a dotazníkového šetření, lze vyvodit závěr, že jsou sice krátkodobé tresty na prvním místě při ukládání trestu odnětí svobody, ale jejich účinnost při resocializaci už první místa nezaujímá. Vzhledem k tomu, že mají velký vliv na změny v sociální a psychologické oblasti odsouzeného jedince se nabízí vhodně tyto tresty nahrazovat tresty alternativními. Tato varianta trestu je „šetrnější“ nejen k osobnosti odsouzeného, ale i ke společnosti. Nejsou totiž tak ekonomicky nákladné, nedevastují tolik osobnost a sociální prostředí vězněného jedince.

Krátkodobé tresty odnětí svobody budou i nadále součástí spektra ukládání trestních sankcí. Je ale nevyhnutelné, aby zákonodárci, kteří tvoří trestní politiku, se začali tímto problémem urychleně zabývat. Cestu vidím v masivnějším využívání alternativních modelů trestání a také v modernizaci vězeňského systému.

---

⁹⁵ LIDOVKY. CZ, *Věznice budou do roka přeplněné, zrušme jejich dělení* [online].

POUŽITÁ LITERATURA

MONOGRAFIE

ČÁP, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X.

ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou: Fakta, 1999, ISBN 80-902614-1-8.

ČERNÍKOVÁ, V. *Sociální ochrana, Terciární prevence a její možnosti a limity*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, 2008, ISBN 978-807380-138.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80 – 85931 – 79 – 6.

GIRSHICK, L. B. *Soledad women: Wives of prisoners speak out*. Praeger Publishers/Greenwood Publishing Group, 1996, ISBN 0-275-95409-9,

HÁLA, J. *Úvod do teorie vězeňství*. Č. Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2005, ISBN 80-86708-05-5

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. I. Vydání. Praha: Portál, 2005, ISBN 80 – 7367 – 040 – 2 (Hendl, 2005, s. 154)

KALVODOVÁ, V. *Postavení trestu odnětí svobody v systému trestněprávních sankcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002, ISBN 80-210-3025-9.

KARABEC, Z. *Krátkodobé tresty odnětí svobody*. Praha: Vydavatelství Kufr, 4/2000. ISBN 80-86008-76-2.

KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. Praha: SPN, 2010, ISBN 978-80-7235-446-7.

KUCHTA, J. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005, ISBN 80-7179-813-4

LANGMEIER, J. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 2006, ISBN 978-80-247-1284-0.

MAŘÁDEK, V. *Výkladový slovník penologie*. Ostrava: 2003, Ostravská univerzita, ISBN 80-7042-256-4.

MAŘÁDEK, V. *Vězeňství*. Ostrava: 2005, Ostravská univerzita, ISBN 80-7368-002-5

MATOUŠEK, O. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 1998, ISBN-80-717-8771-X.

MEZNÍK, J. *Základy penologie*. Brno: 1995, Masarykova universita, ISBN 80-210-1248-X.

NETÍK, K. *Vybrané kapitoly z forenzní psychologie pro právníky*. Praha: 1994, ISBN 80-7066-518-1.

NEVŘALA, J. *Základy forenzní psychologie*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005, ISBN 80-7368-037-8.

NEŽKUSIL, J. *K problematice alternativ k trestu odnětí svobody*, Trestní právo. Odborný časopis pro trestní právo a obory související. Praha: Novatrix, 2009, ISBN 1214-3758

NOVOTNÝ, O. *Trestní právo hmotné. Obecná část. 5., jubilejní zcela přepracované vydání*. Praha: Nakladatelství ASPI, 2007, ISBN 978-80-7357-258-7

RYBÁČKOVÁ, J. *Svět zvaný Amerika – O volbách a nejen o nich*. Praha: Epocha 2004, ISBN 80-86328-62-7.

ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě.* Praha: Leges, 2011, ISBN 978-80-87212-68-4.

ŠTERN, P. *Probace a mediace, Možnosti řešení trestných činů.* Praha: Portál, 2010, ISBN 978-80-7367-757-2.

SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie III. díl.* Liberec: 2007, Technická univerzita v Liberci, ISBN 978-80-7372-205-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese.* Praha: Portál, 2004, ISBN-80-7178-802-3.

VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem, komentář k zákonu č. 40/2009Sb. ve znění pozdějších předpisů k 1.8.12001.* ANAG, Olomouc 2011, ISBN 978-80-7263-677-8.

VĚTROVEC, V. *Zákon o mediaci a probaci – komentář.* Praha: Eurolex Bohemia, 2002, ISBN 80-86432-32-7.

INTERNETOVÉ ZDROJE

ASPI, Automatizovaný systém právních informací.

BLESK. CZ, *Královna kriminálních Máňa už zase sedí*, [online]. © 2001 - 2014 Copyright CZECH NEWS CENTER a.s. [cit. 2014-12-21]. Dostupné na:
<http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/190593/kralovna-kriminalniku-mana-lavickova-zase-sedi-uz-po-35.html>.

CERGE-EI.CZ, *Kde hledat příčiny přeplněných věznic*. [online]. Dostupné na:
http://idea.cerge-ei.cz/documents/kratka_studie_2012_04.pdf

ČT24, *Každý čtvrtý člověk za mřížemi je závislý na těžkých drogách*, [online], © Česká televize 1996 – 2014, [cit. 2013-05-11]. Dostupné na:
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/212000-kazdy-ctvrty-clovek-za-mrizemi-je-zavisly-na-tezkych-drogach/>.

ČT24, *Máňa celebrita mezi recidivisté, míří po amnestii znovu za mříže*, [online], © Česká televize 1996 – 2014, [cit. 2014-12-11]. Dostupné na:
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/213803-mana-celebrita-mezi-recidivisty-miri-po-amnestii-znovu-za-mrize/>.

ČT24, *Soudci nevyužívají trest domácího vězení, chybí elektronické náramky*, [online], © Česká televize 1996 – 2014, [cit. 2013-02-11]. Dostupné na:
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/83034-soudci-nevyuzivaji-trest-domaciho-vezeni-chybi-elektronicke-naramky/>.

E-LEARNINGOVÁ PODPORA MEZIOBOROVÉ INTEGRACE VÝUKY TÉMATU VĚDOMÍ NA UP OLOMOUC, *Zátěžové situace a patologické jevy s nimi spojené*, [online], [cit. 2014-02-06].

Dostupné na: <http://pfyziolifup.upol.cz/castwiki/?p=6410>.

GLOBAL RESEARCH, *The Prison Industry in the United States: Big Business or a New Form of Slavery?* [online], Copyright © 2005 - 2014 GlobalResearch. ca, [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://www.globalresearch.ca/the-prison-industry-in-the-united-states-big-business-or-a-new-form-of-slavery/8289>.

CHILD & FAMILY SOCIAL WORK, *Pains of imprisonment: narratives of the women partners and children of the incarcerated* [online]. Dostupné na: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-2206.2009.00659.x/pdf>

EPRAVO.cz, *Účel trestu* [online], 1999-2014, ISSN 1213-189X, [cit. 2014-10-25]. Dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/ucel-trestu-89770.html>.

iDNES.cz, *Amnestie se dotkne 32 tisíc lidí*, [online]. © Copyright 1999 – 2013 MAFRA a. s., [cit. 2013-10-25]. Dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/propousteni-amnestovanych-z-veznic-d76-/domaci.aspx?c=A130104_121048_domaci_cen

iDNES.cz, *Stát ušetří na amnestii stamilióny, výplaty dávky však stoupnou*, [online]. © Copyright 1999 – 2013 MAFRA a. s., [cit. 2014-08-05]. Dostupné na: http://ekonomika.idnes.cz/stat-usetri-na-amnestii-stamiliony-veznice-se-vsak-zacnou-plnit-znovu-1mn-/ekonomika.aspx?c=A130103_143915_ekonomika_spi.

iDNES.cz, *Válková zastavila kritizovaný tendr na elektronické náramky pro vězně*, [online]. © Copyright 1999–2015 MAFRA, a. s., a dodavatelé Profimedia, Reuters., [cit. 2015-02-09]. Dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/namestek-stern-ministryne-valkova-a-naramky-f3p-/domaci.aspx?c=A140616_154916_domaci_jw.

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI, *Seznam publikované edice IKSP od roku 2000*, [online], [cit. 2013-10-25]. Dostupné na: <http://www.ok.cz/iksp/publikace.html>.

JUSTICE.cz, *Oficiální server českého soudnictví*, [online], [cit. 2013-10-30]. Dostupné na: <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>.

KRIMINALISTIKA, Karabec, Z., Blatníková, Š., *Čtvrtletník pro kriminalistickou teorii a praxi 2004/3*, [online], [cit. 2014-02-15]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalistika-728588.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>.

LIDOVKY.cz, *Věznice budou do roka přeplněné, zrušme jejich dělení* [online]. © 2015 MAFRA, a.s., ISSN 1213-1385 © Copyright ČTK, [cit. 2015-02-09]. Dostupné na: http://www.lidovky.cz/veznice-budou-do-roka-preplnene-zrusme-jejich-deleni-apeluje-vaalkova-1jz-/zpravy-domov.aspx?c=A140626_175837_ln_domov_ele.

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD, *hlava II, článek 14, ods. 3*, [online], [cit. 2014-02-15]. Dostupné na: <http://zakony.centrum.cz/listina-zakladnich-prav-a-svobod>.

NOVINKY.cz, *Stát si neví rady s recidivisty*, [online], Copyright © 2003–2014 Borgis, a.s. ©, [cit. 2014-10-30]. Dostupné na: <http://www.novinky.cz/domaci/346536-stat-si-nevi-rady-s-recidivisty.html>.

PERSONNEL & GUIDANCE JOURNAL, *Losing a Loved One to Incarceration: The Effect of Imprisonment on Family Members*, [online], [cit. 2014-10-30]. Dostupné na: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=7&sid=3614ad49-ed6c-4207-8383-81f1f49c16ff%40sessionmgr114&hid=120>.

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA, *Trest domácího vězení a jeho právní úprava*, [online]. Copyright © pmscr.cz © IT STUDIO s.r.o., 2002-2014, [cit. 2014-10-30]. Dostupné na: <https://www.pmscr.cz/trest-domaciho-vezeni/>.

SOCIAL WORK, *Incarceration, coping, and support*, [online], [cit. 2014-10-25]. Dostupné na: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=9&sid=6f406fda-6a2f-4bfe-8caf-f9524a9a0f0f%40sessionmgr112&hid=120>.

STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA OCHRANY OSOB A MAJETKU, [online],
Copyright © 2011 SOSOOM Zlín, [cit. 2014-11-26]. Dostupné na: www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf, str. 5-6.

TRESTNI-RIZENI.com, *Obecně prospěšné práce*, [online], © 2006-2014
www.trestni-rizeni.com, [cit. 2014-01-06]. Dostupné na: <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/obecne-prospesne-prace>

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Historie vězeňství*, [online]. © 2012
Vězeňská služba České republiky, [cit. 2014-06-08]. Dostupné na:
<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/>

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Kompendium*, [online]. © 2012 Vě-
zeňská služba České republiky, [cit. 2014-10-25]. Dostupné na:
<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/ke-stazeni-112/kompendium/>

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Statistická ročenka 2008 – 2013*,
[online]. © 2012 Vězeňská služba České republiky, [cit. 2014-06-08]. Dostupné na:
<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/statistiky-a-udaje-103/statisticke-rocenky-1218/>.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Statistická ročenka 2013*, [online]. ©
2012 Vězeňská služba České republiky, [cit. 2014-05-18]. Dostupné na:
http://www.vscr.cz/client_data/1/user_files/19/file/spr%C3%A1vn%C3%AD/statistiky/Statistick%C3%A9%20ro%C4%8Denky/Rocenka_2013.pdf.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY, *Vězeňská služba po amnestii*, [online].
© 2012 Vězeňská služba České republiky, [cit. 2014-05-04]. Dostupné na:
<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/vs-cr-po-amnestii>.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Alternativní tresty jsou cestou k úsporám* [online].

Vláda ČR (c) 2009-2014, [cit. 2013-12-04]. Dostupné na:

<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/alternativni-tresty-jsou-cestou-k-usporam--98426/>

PERIODIKA

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ, Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, Praha 4, tiskárna vazební věznice Praha - Pankrác, ISSN 1213-9297.

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Rok 2008

§	Znění paragrafu	A- Počet nepodmíněných krátkodobých trestů odnětí svobody	B -Počet všech nepodmíněných trestů odnětí svobody	A/ Σ A (v %)	A/ Σ B (v %)	A/B (v %)
118	Neoprávněné podnikání	1	5	0,01	0,01	20,00
125	Zkreslení údajů o stavu hospodaření a jmění	4	10	0,04	0,02	40,00
140	Padělání a pozměňování peněz	1	60	0,01	0,01	1,67
147	Neodvedení daně	6	7	0,06	0,04	85,71
152	Porušování autorského práva	3	4	0,03	0,02	75,00
154	Útok na státní orgán	2	2	0,02	0,01	100,00
155	Útok na veřejného činitele	48	106	0,47	0,29	45,28
156	Útok na veřejného činitele	10	21	0,10	0,06	47,62
160	Přijímání úplatku	1	4	0,01	0,01	25,00
161	Podplácení	4	7	0,04	0,02	57,14
166	Nadržování	1	3	0,01	0,01	33,33
169b	Pohrdání soudem	3	4	0,03	0,02	75,00
171	Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	1907	2117	18,52	11,53	90,08
171a	Organizování a umožnění nedovoleného překročení st. hranice	1	37	0,01	0,01	2,70
171c	Porušení předpisů o mez. letech	1	1	0,01	0,01	100,00
174	Křivé obvinění	6	9	0,06	0,04	66,67

175	Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek	4	7	0,04	0,02	57,14
176	Padělání a pozměňování veřejné listiny	26	57	0,25	0,16	45,61
178a	Pytláctví	2	2	0,02	0,01	100,00
180	Obecné ohrožení	2	8	0,02	0,01	25,00
180d	Řízení mot. vozidla bez řidič. oprávnění	1587	1820	15,24	9,60	87,20
182	Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení	12	31	0,12	0,07	38,71
184	Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení (z	1	2	0,01	0,01	50,00
185	Nedovolené ozbrojování	6	64	0,06	0,04	9,38
187	Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních jedů	42	433	0,41	0,25	9,70
187a	Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení	15	52	0,15	0,09	28,85
188	Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení	6	41	0,06	0,04	14,63
188a	Šíření toxikomanie	1	6	0,01	0,01	16,67
196	Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (skupině)	4	7	0,04	0,02	57,14
197a	Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (jednotlivci)	73	128	0,71	0,44	57,03
198	Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení	2	3	0,02	0,01	66,67
199	Šíření poplašné zprávy	2	8	0,02	0,01	25,00
201	Ohrožení pod vlivem návykové látky	380	506	3,69	2,30	75,10
201a	Opilství	3	8	0,03	0,02	37,50
202	Výtržnictví	264	434	2,56	1,60	60,83
203	Týrání zvířat	2	3	0,02	0,01	66,67

204	Kuplířství	2	20	0,02	0,01	10,00
207	Neposkytnutí pomoci	2	3	0,02	0,01	66,67
208	Neposkytnutí pomoci (řidičem dopr. prostředku)	9	26	0,09	0,05	34,62
209	Poškozování cizích práv	15	25	0,15	0,09	60,00
212	Opuštění dítěte	1	1	0,01	0,01	100,00
213	Zanedbání povinné výživy	823	940	7,99	4,98	87,55
215	Týrání svěřené osoby	1	21	0,01	0,01	4,76
215a	Týrání osoby žijící ve společně obývaném domě nebo bytě	11	72	0,11	0,07	15,28
217	Ohrožování výchovy mládeže	8	57	0,08	0,05	14,04
221	Ublížení na zdraví	145	245	1,42	0,88	59,59
222	Ublížení na zdraví (těžká újma na zdraví)	4	154	0,04	0,02	2,60
223	Ublížení na zdraví (z nedbalosti)	8	12	0,08	0,05	66,67
224	Ublížení na zdraví (z nedbalosti s těžkou újmou na zdraví)	38	129	0,37	0,23	29,46
225	Rvačka	1	1	0,01	0,01	100,00
231	Omezování osobní svobody	9	24	0,09	0,05	37,50
234	Loupež	31	621	0,30	0,19	4,99
235	Vdírání	33	203	0,32	0,20	16,26
238	Porušování domovní svobody	414	862	4,02	2,50	48,03
241	Znásilnění	4	86	0,04	0,02	4,65
242	Pohlavní zneužití	3	52	0,03	0,02	5,77

247	Krádež	3192	4283	31,01	19,30	74,38
248	Zpronevěra	99	206	0,96	0,60	48,06
249	Neoprávněné užívání cizí věci	113	199	1,10	0,68	56,78
249a	Neoprávněný zásah do práva domu, bytu nebo nebyt. prostoru	9	13	0,09	0,05	69,23
249b	Neoprávněné držení platební karty	185	422	1,80	1,17	43,84
250	Podvod	145	481	1,41	0,88	30,15
250a	Pojistný podvod	3	14	0,03	0,02	21,43
250b	Úvěrový podvod	173	276	1,68	1,05	62,68
250c	Provozování nepoctivých her a sázek	1	1	0,01	0,01	100,00
251	Podílnictví	55	104	0,53	0,33	52,88
254	Zatajení věci	5	8	0,05	0,03	62,50
256	Poškození věřitele	2	11	0,02	0,01	18,18
257	Poškození cizí věci	304	647	2,95	1,84	46,99
257b	Poškození cizí věci pomalováním,	8	12	0,08	0,05	66,67
261	Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení..... práv a	4	6	0,04	0,02	66,67
284	Svémocné odloučení	1	1	0,01	0,01	100,00
ΣA=10295			ΣB=16535			

Příloha č. 2 - Rok 2009

§	Znění paragrafu	A- Počet nepodmíněných krátkodobých trestů odnětí svobody	B -Počet všech nepodmíněných trestů odnětí svobody	A/ Σ A (v %)	A/ Σ B (v %)	A/B (v %)
118	Neoprávněné podnikání	1	9	0,01	0,01	11,11
125	Zkreslení údajů o stavu hospodářství	2	8	0,02	0,01	25,00
148	Zkrácení daně, poplatku a jiných podobných odvodů a poplatků	2	42	0,02	0,01	4,76
154	Útok na státní orgán	1	1	0,01	0,01	100,00
155	Útok na veřejného činitele	48	105	0,45	0,29	45,71
156	Útok na veřejného činitele	10	14	0,09	0,06	71,43
158	Zneužívání pravomoci veřej. či- státního orgánu	1	6	0,01	0,01	16,67
160	Přijímání úplatku	1	5	0,01	0,01	20,00
161	Podplácení	2	3	0,02	0,01	66,67
167	Nepřekážení tr. činu	2	3	0,02	0,01	66,67
169b	Pohrdání soudem	2	2	0,02	0,01	100,00
171	Maření výkonu úředního příkazu	2148	2413	20,32	12,86	89,02
171a	Organizování a umožnění	3	14	0,03	0,02	21,43
171c	Porušení předpisů o maření výkonu úředního příkazu	3	4	0,03	0,02	75,00
174	Křivé obvinění	7	12	0,07	0,04	58,33
175	Křivá výpověď a nepravdivý	10	16	0,09	0,06	62,50

175b	Padělání a vystavování nepravdivých	1	1	0,01	0,01	100,00
176	Padělání a pozměňování veřejné	13	43	0,12	0,08	30,23
180	Obecné ohrožení	2	6	0,02	0,01	33,33
180d	Řízení mot. vozidla bez řidičského	1584	1840	14,98	9,48	86,09
182	Poškozování a ohrožování provo-	13	29	0,12	0,08	44,83
184	Poškozování a ohrožování provo-	1	2	0,01	0,01	50,00
185	Nedovolené ozbrojování	5	47	0,05	0,03	10,64
187	Nedovolená výroba a držení	45	398	0,43	0,27	11,31
187a	Nedovolená výroba a držení	19	53	0,18	0,11	35,85
188	Nedovolená výroba a držení	11	37	0,10	0,07	29,73
196	Násilí proti skupině obyvatel a	3	4	0,03	0,02	75,00
197a	Násilí proti skupině obyvatel a	57	113	0,54	0,34	50,44
199	Šíření poplašné zprávy	6	11	0,06	0,04	54,55
201	Ohrožení pod vlivem návykové	437	593	4,13	2,62	73,69
201a	Opilství	6	10	0,06	0,04	60,00
202	Výtržnictví	248	401	2,35	1,48	61,85
202a	Hanobení lidských ostatků	1	1	0,01	0,01	100,00
204	Kuplířství	1	19	0,01	0,01	5,26
207	Neposkytnutí pomoci	1	1	0,01	0,01	100,00

208	Neposkytnutí pomoci (řidičem dopr. pro-	5	23	0,05	0,03	21,74
209	Poškození cizích práv	17	34	0,16	0,10	50,00
213	Zanedbání povinné výživy	947	1054	8,96	5,67	89,85
215	Týrání svěřené osoby	2	25	0,02	0,01	8,00
215a	Týrání osoby žijících ve společně	6	56	0,06	0,04	10,71
217	Ohrožování výchovy mládeže	17	55	0,16	0,10	30,91
217a	Svádění k pohl. styku	3	8	0,03	0,02	37,50
218	Podávání alk. nápojů mládeži	2	5	0,02	0,01	40,00
212	Ublížení na zdraví	114	216	1,08	0,68	52,78
223	Ublížení na zdraví (z nedbalosti)	4	6	0,04	0,02	66,67
224	Ublížení na zdraví (z nedbalosti)	29	119	0,27	0,17	24,37
231	Omezování osobní svobody	4	22	0,04	0,02	18,18
234	Loupež	21	666	0,20	0,13	3,15
235	Vydírání	37	195	0,35	0,22	18,97
238	Porušování domovní svobody	388	790	3,67	2,32	49,11
239	Porušování tajemství dopravova-	1	2	0,01	0,01	50,00
241	Znásilnění	2	91	0,02	0,01	2,20
242	Pohlavní zneužívání	10	73	0,09	0,06	13,70
247	Krádež	3237	4295	30,62	19,38	75,37

248	Zpronevěra	90	185	0,85	0,54	48,65
249	Neoprávněné užívání cizí věci	117	207	1,11	0,70	56,52
249a	Neoprávněný zásah do práva	6	11	0,06	0,04	54,55
249b	Neoprávněné držení platební	203	449	1,92	1,22	45,21
250	Podvod	119	457	1,13	0,71	26,04
250a	Pojistný podvod	4	15	0,04	0,02	26,67
250b	Úvěrový podvod	118	222	1,12	0,71	53,15
251	Podílnictví	46	80	0,44	0,28	57,50
252	Podílnictví z nedbalosti	1	1	0,01	0,01	100,00
253	Lichva	1	2	0,01	0,01	50,00
254	Zatajení věci	6	11	0,06	0,04	54,55
256a	Zvýhodňování věřitele	2	3	0,02	0,01	66,67
257	Poškozovací věci	305	660	2,88	1,83	46,21
257b	Poškození cizí věci	9	12	0,09	0,05	75,00
260	Podpora a propagace hnutí smě-	1	9	0,01	0,01	11,11
261	Podpora a propagace hnutí smě-	1	3	0,01	0,01	33,33
$\Sigma A=10572$			$\Sigma B=16704$			

Příloha č. 3 - Rok 2010

§	Znění paragrafu	A- Počet nepodmíněných krátkodobých trestů odnětí svobody	B -Počet všech nepodmíněných trestů odnětí svobody	A/ Σ A (v %)	A/ Σ B (v %)	A/B (v %)
140 (219)	Vražda	1	89	0,01	0,01	1,12
143 (224)	Usmrcení z nedbal	1	7	0,01	0,01	14,29
146 (221)	Ublížení na zdraví	118	211	1,20	0,69	55,92
146a (Ø)	Ublížení na zdraví z	1	3	0,01	0,01	33,33
147 (224)	Těžké ublížení na zdra-	31	94	0,32	0,18	32,98
148 (223)	Ublížení na zdraví z nedbal	5	6	0,05	0,03	83,33
150 (207)	Neposkytnutí pomoci	2	4	0,02	0,01	50,00
151 (208)	Neposkytnutí pomoci	6	19	0,06	0,04	31,58
160 (228)	Nedovolené přerušev	11	18	0,11	0,06	61,11
171 (231)	Omezování osobní svobody	11	19	0,11	0,06	57,89
173 (234)	Loupež	25	754	0,25	0,15	3,32
175 (235)	Vydirání	33	190	0,34	0,19	17,37
177 (237)	Útisk	2	5	0,02	0,01	40,00
178 (238)	Porušování osobní	435	964	4,42	2,56	45,12
180 (178)	Neoprávněné na-	11	17	0,11	0,06	64,71
181 (209)	Poškození cizích	17	32	0,17	0,10	53,13

182 (239)	Porušování tajem-	2	3	0,02	0,01	66,67
184 (206)	Pomluva	1	3	0,01	0,01	33,33
185 (241)	Znásilnění	3	100	0,03	0,02	3,00
187 (242)	Pohlavní zneužívání	7	56	0,07	0,04	12,50
189 (204)	Kuplířství	4	21	0,04	0,02	19,05
191 (205)	Šíření pornografie	49	75	0,50	0,29	65,33
195 (205a)	Výroba a jiné nakládání	1	2	0,01	0,01	50,00
196 (213)	Zanedbání povinné	900	1197	9,15	5,30	75,19
198 (215)	Týrání svěření osoby	2	16	0,02	0,01	12,50
199 (215a)	Týrání osoby žijící ve	7	68	0,07	0,04	10,29
201 (217)	Ohrožování výchovy mládeže	24	60	0,24	0,14	40,00
202 (217a)	Svádění k pohl. styku	3	6	0,03	0,02	50,00
204 (218)	Podávání alkoh. nápojů	1	1	0,01	0,01	100,00
205 (247)	Krádež	3229	4683	32,84	19,01	68,95
206 (248)	Zpronevěra	101	222	1,03	0,59	45,50
207 (249)	Neo- právně- ná	98	184	1,00	0,58	53,26
209 (250)	Podvod	139	548	1,41	0,82	25,36
210 (250a)	Pojistný podvod	1	2	0,01	0,01	50,00

211 (250b)	Úvěrový podvod	92	173	0,94	0,54	53,18
213 (250c)	Provozování nepoctivě	3	3	0,03	0,02	100,00
214 (251)	Podílnictví	41	90	0,42	0,24	45,56
219 (254)	Zatajení věci	10	11	0,10	0,06	90,91
222 (256)	Poškození věřitele	1	7	0,01	0,01	14,29
225 (126)	Porušení povinnosti v	1	1	0,01	0,01	100,00
228 (257)	Poškození cizí věci	321	780	3,26	1,89	41,15
233 (140)	Padělání a pozměňování	1	16	0,01	0,01	6,25
234 (249a)	Neoprávněný zásah	6	12	0,06	0,04	50,00
234 (249b)	Neoprávněné držení	236	598	2,40	1,39	39,46
235 (141)	Udávání padělaných a	1	1	0,01	0,01	100,00
240 (148)	Kráčení daně, poplatku	1	28	0,01	0,01	3,57
247 (146)	Porušení zákazu v době nouze	1	1	0,01	0,01	100,00
250 (Ø)	Manipulace s kurze	1	2	0,01	0,01	50,00
251 (118)	Neoprávněné podání	1	1	0,01	0,01	100,00
268 (150)	Porušování práv k	1	1	0,01	0,01	100,00
274 (201)	Ohrožení pod vlivem	361	495	3,67	2,13	72,93
276 (182)	Poškození a ohrožení	9	15	0,09	0,05	60,00
277 (184)	Poškození a ohrožení	1	1	0,01	0,01	100,00

279 (185)	Nedovo- lené ozbro- jování	8	62	0,08	0,05	12,90
283 (187)	Nedovo- lená výroba a	48	442	0,49	0,28	10,86
284 (187a)	Přecho- vávání omam-	13	27	0,13	0,08	48,15
286 (188)	Nedovo- lená výroba a	16	40	0,16	0,09	40,00
288 (257b)	Poško- zování cizí věci	6	6	0,06	0,04	100,00
302 (203)	Týrání zvířat	2	2	0,02	0,01	100,00
325 (155)	Útok na veřejné- ho čini-	48	106	0,49	0,28	45,28
325 (156)	Útok na veřejné- ho čini-	15	32	0,15	0,09	46,88
335 (169a)	Zasaho- vání do nezávis-	1	1	0,01	0,01	100,00
336 (169b)	Pohrdá- ní sou- dem	6	6	0,06	0,04	100,00
337 (171)	Maření výkonu úřední-	2704	3081	27,50	15,92	87,76
337/1a (180d)	Řízení motoro- vého	208	261	2,12	1,22	79,69
340 (171a)	Organi- zování a umož-	1	7	0,01	0,01	14,29
341 (171d)	Napo- máhání k neo- právně-	1	1	0,01	0,01	100,00
343 (171c)	Porušení předpisů o mez. letech	1	1	0,01	0,01	100,00
345 (174)	Křivé obvinění	6	11	0,06	0,04	54,55
346 (175)	Křivá výpo- věd' a	12	14	0,12	0,07	85,71
348 (176)	Padělání a poz- měňo- vání veř	30	65	0,31	0,18	46,15

352 (196)	Násilí proti skupině	10	19	0,10	0,06	52,63
353 (197a)	Násilí proti skupině obyvatel	75	123	0,76	0,44	60,98
354 (Ø)	Nebez- pečné proná-	12	13	0,12	0,07	92,31
355 (198)	Hano- bení národa,	1	2	0,01	0,01	50,00
357 (199)	Šíření poplaš- né zprá- vy	4	14	0,04	0,02	28,57
358 (202)	Výtrž- nictví	213	396	2,17	1,25	53,79
360 (201a)	Opilství	2	7	0,02	0,01	28,57
366 (166)	Nadržo- vání	3	5	0,03	0,02	60,00
367 (167)	Nepře- kažení tr. činu	3	6	0,03	0,02	50,00
373 (180)	Obecné ohrožení (obecné	1	1	0,01	0,01	100,00
376 (274)	Neupo- slechnu- tí rozka-	9	10	0,09	0,05	90,00
387 (284)	Své- mocné odlou-	1	1	0,01	0,01	100,00
404 (261)	Podpora a propa- gace hnutí	3	5	0,03	0,02	60,00
ΣA=9834		ΣB=16984				

Příloha č. 4 - Rok 2011

§	Znění paragrafu	A- Počet nepodmíněných krátkodobých trestů odnětí svobody	B -Počet všech nepodmíněných trestů odnětí svobody	A/ Σ A (v %)	A/ Σ B (v %)	A/B (v %)
140 (219)	Vražda	1	31	0,01	0,01	3,23
143 (224)	Usmrcení z nedbal	4	30	0,05	0,02	13,33
145 (222)	Těžké ublížení na zdraví	1	34	0,01	0,01	2,94
146 (221)	Ublížení na zdraví	83	191	0,97	0,50	43,46
147 (224)	Těžké ublížení na zdraví	9	38	0,10	0,05	23,68
148 (223)	Ublížení na zdraví	6	7	0,07	0,04	85,71
150 (207)	Neposkytnutí pomoci	5	7	0,06	0,03	71,43
151 (208)	Neposkytnutí pomoci	6	15	0,07	0,04	40,00
160 (228)	Nedovolené přerušování	10	17	0,12	0,06	58,82
171 (231)	Omezování osobní	5	26	0,06	0,03	19,23
173 (234)	Loupež	17	640	0,20	0,10	2,66
175 (235)	Vydírání	23	190	0,27	0,14	12,11
178 (238)	Porušování osobní	432	1016	5,03	2,62	42,52
180 (178)	Neoprávněné na-	7	14	0,08	0,4	50,00
181 (209)	Poškození cizích	21	36	0,24	0,13	58,33

185 (241)	Znásilnění	7	74	0,08	0,04	9,46
186 (243)	Sexuální nátlak	1	2	0,01	0,01	50,00
187 (242)	Pohlavní zneužívání	4	41	0,05	0,02	9,76
191 (205)	Šíření pornografie	42	65	0,49	0,25	64,62
196 (213)	Zanedbání povinné	670	1343	7,80	4,07	49,89
198 (215)	Týrání svěření osoby	1	4	0,01	0,01	25,00
199 (215a)	Týrání osoby žijící ve	4	75	0,05	0,02	5,33
201 (217)	Ohrožování výchovy	22	63	0,26	0,13	34,92
205 (247)	Krádež	3001	4692	34,94	18,21	63,96
206 (248)	Zpronevěra	59	147	0,69	0,36	40,14
207 (249)	Neoprávněné uží-	71	152	0,83	0,43	46,71
208 (249a)	Neoprávněný zásah	7	11	0,08	0,04	63,64
209 (250)	Podvod	111	478	1,29	0,67	23,22
210 (250a)	Pojistný podvod	2	4	0,02	0,01	50,00
211 (250b)	Úvěrový podvod	33	93	0,38	0,20	35,48
214 (251)	Podílnictví	33	81	0,38	0,20	40,74
215 (252)	Legalizace z výnosů	1	3	0,01	0,01	33,33
219 (254)	Zatajení věci	8	12	0,09	0,05	66,67
228 (257)	Poškození cizí věci	273	761	3,18	1,66	35,87

233 (140)	Padělení a poz- měňo-	2	16	0,02	0,01	12,50
234 (249b)	Neo- právně- né drže-	201	496	2,34	1,22	40,52
240 (148)	Krácení daně, poplatku	2	44	0,02	0,01	4,55
241 (147)	Neod- vedení daně,	1	2	0,01	0,01	50,00
247 (146)	Porušení zákazu v době	1	2	0,01	0,01	50,00
250 (Ø)	Manipu- lace s kurze	2	2	0,02	0,01	100,00
251 (118)	Neo- právně- né pod- nikání	2	9	0,02	0,01	22,22
268 (150)	Porušo- vání práv k	2	2	0,02	0,01	100,00
273 (180)	Obecné ohrožení (obecné	2	6	0,02	0,01	33,33
274 (201)	Ohrože- ní pod vlivem	249	399	2,90	1,51	62,41
276 (182)	Poško- zování a ohrožo-	8	33	0,09	0,05	24,24
277 (184)	Poško- zování a ohrožo-	1	2	0,01	0,01	50,00
279 (185)	Nedovo- lené ozbro-	7	49	0,08	0,04	14,29
283 (187)	Nedovo- lená výroba a	36	491	0,42	0,22	7,33
284 (187a)	Přecho- vávání omam-	13	31	0,15	0,08	41,94
286 (188)	Nedovo- lená výroba a	9	27	0,10	0,05	33,33
302 (203)	Týrání zvířat	1	1	0,01	0,01	100,00
324 (154)	Útok na státní orgán	2	3	0,02	0,01	66,67
325 (155)	Útok na veřejné- ho čini-	43	105	0,50	0,26	40,95

325 (156)	Útok na veřejného činitele	21	40	0,24	0,13	52,50
332 (161)	Podplácení	4	8	0,05	0,02	50,00
336 (169b)	Pohrdání soudem	10	10	0,12	0,06	100,00
337 (171)	Maření výkonu úředního	2605	3123	30,33	15,81	83,41
337/1a (180d)	Řízení motorového	11	14	0,13	0,07	78,57
340 (171a)	Organizování a umož-	1	4	0,01	0,01	25,00
341 (171d)	Napomáhání k neo-	1	2	0,01	0,01	50,00
343 (171c)	Porušení předpisů o mez.	2	3	0,02	0,01	66,67
345 (174)	Křivé obvinění	4	8	0,05	0,02	50,00
346 (175)	Křivá výpověď a	14	18	0,16	0,08	77,78
348 (176)	Padělání a pozměňo-	31	59	0,36	0,19	52,54
352 (196)	Násilí proti skupině	9	25	0,10	0,05	36,00
353 (197a)	Násilí proti skupině	82	152	0,95	0,50	53,95
354 (Ø)	Nebezpečně proná-	16	24	0,19	0,10	66,67
356 (198a)	Podněcování k nenávi	2	2	0,02	0,01	100,00
357 (199)	Šíření poplašné zprá-	3	9	0,03	0,02	33,33
358 (202)	Výtržnictví	198	393	2,31	1,20	50,38
360 (201a)	Opilství	5	10	0,06	0,03	50,00
366 (166)	Nadržování	1	2	0,01	0,01	50,00

367 (167)	Nepřekážení tr. činu	1	1	0,01	0,01	100,00
376 (274)	Neuposlechnutí rozkazy	3	6	0,03	0,02	50,00
390 (286)	Porušování dozorčí	1	1	0,01	0,01	100,00
404 (261)	Podpora a propagace	1	3	0,01	0,01	33,33
Σ A= 8590			Σ B=16480			

Příloha č. 5 - Rok 2012

§	Znění paragrafu	A- Počet ne- podmíněných krátkodobých trestů odnětí svobody	B -Počet všech nepod- míněných trestů odnětí svobody	A/ Σ A (v %)	A/ Σ B (v %)	A/B (v %)
140 (219)	Vražda	6	103	0,07	0,04	5,83
143 (224)	Usmrcení z nedbalo- sti	4	42	0,05	0,02	9,52
145 (222)	Těžké ublížení na zdraví	4	157	0,05	0,02	2,55
146 (Ø)	Ublížení na zdraví z omluvi-	1	2	0,01	0,01	50,00
146 (221)	Ublížení na zdraví	92	218	1,11	0,55	42,20
147 (224)	Těžké ublížení na zdraví	7	33	0,08	0,04	21,21
148 (223)	Ublížení na zdraví z nedbalo	1	4	0,01	0,01	25,00
150 (207)	Nepo- skytnutí pomoci	1	2	0,01	0,01	50,00
160 (228)	Nedovo- lené pře- rušení	9	16	0,11	0,05	56,25
171 (231)	Omezo- vání osobní	9	32	0,11	0,05	28,13
173 (234)	Loupež	15	689	0,18	0,09	2,18
175 (235)	Vydírání	30	248	0,36	0,18	12,10
177 (237)	Útisk	1	1	0,01	0,01	100,00
178 (238)	Porušo- vání domovní	454	1075	5,47	2,72	42,23
180 (178)	Neopráv- něné nakládání	6	16	0,07	0,04	37,50
181 (209)	Poškozo- vání lidských	19	29	0,23	0,11	65,52

184 (206)	Pomluva	1	1	0,01	0,01	100,00
185 (241)	Znásilně- ní	1	83	0,01	0,01	1,20
186 (243)	Sex. Nátlak	1	2	0,01	0,01	50,00
187 (242)	Pohl. zneužívá- ní	2	28	0,02	0,01	7,14
189 (204)	Kuplířství	2	13	0,02	0,01	15,38
191 (205)	Šíření pornogra- fie	25	61	0,30	0,15	40,98
192 (205a)	Výroba a jiné na- kládání	1	9	0,01	0,01	11,11
196 (213)	Zanedbá- ní povin- né výživy	541	1157	6,25	3,24	46,76
198 (215)	Týrání svěčené osoby	2	17	0,02	0,01	11,76
199 (215a)	Týrání osoby žijící ve	10	90	0,12	0,06	11,11
201 (217)	Ohrožo- vání výchovy	15	61	0,18	0,09	24,59
202 (217a)	Svádění k pohl. styku	1	6	0,01	0,01	16,67
204 (218)	Podávání alkoh. nápojů	2	4	0,02	0,01	50,00
205 (247)	Krádež	3133	4909	37,74	18,74	63,82
206 (248)	Zprone- věra	53	151	0,64	0,32	35,10
207 (249)	Neopráv- něné užívání	64	157	0,77	0,38	40,76
208 (249a)	Neopráv- něný zásah do	8	13	0,10	0,05	61,54
209 (250)	Podvod	95	465	1,14	0,57	20,43
211 (250b)	Úvěrový podvod	37	112	0,45	0,22	33,04

214 (251)	Podílnic- tví	34	89	0,41	0,20	38,20
215 (252)	Podílnic- tví z nedbalo- sti	1	2	0,01	0,01	50,00
216 (252)	Legaliza- ce výnosů z trestní činnosti	1	10	0,01	0,01	10,00
219 (254)	Zatajení věci	12	14	0,14	0,07	85,71
228 (257)	Poškozo- vání cizí věci	324	851	3,90	1,97	38,07
234 (249b)	Neopráv- něné držení platební karty	194	562	2,34	1,16	34,52
240 (148)	Zkrácení daně, poplatku a podob- né povin-	3	64	0,04	0,02	4,69
244 (148a)	Porušení předpisů o nálep- kách a jiných	2	2	0,02	0,01	100,00
247 (146)	Porušení zákazu v době nouzové- ho stavu	1	3	0,01	0,01	33,33
250 (Ø)	Manipu- lace s kurzem investič- ních	1	1	0,01	0,01	100,00
254 (125)	Zkreslení údajů o stavu hospoda- ření a	2	8	0,02	0,01	25,00
260 (129a)	Poškoze- ní fin. zájmů Evrop- ských	1	5	0,01	0,01	20,00

272 (179)	Obecné ohrožení	1	11	0,01	0,01	9,09
273 (180)	Obecné ohrožení (z nedba-	1	4	0,01	0,01	25,00
274 (201)	Ohrožení pod vlivem	199	340	2,40	1,19	58,53
276 (182)	Poškození a ohrožo-	6	45	0,07	0,04	13,33
279 (185)	Nedovolené ozbrojo-	8	55	0,01	0,05	14,55
283 (187)	Nedovolená výroba a	40	508	0,48	0,24	7,87
284 (187a)	Přechovávání omamných a	11	36	0,13	0,07	30,56
285 (Ø)	Nedovolené pěstování	3	7	0,04	0,02	42,86
286 (188)	Nedovolená výroba a	7	33	0,08	0,04	21,21
287 (188a)	Šíření toxikomanie	1	4	0,01	0,01	25,00
302 (203)	Týrání zvířat	3	3	0,04	0,02	100,00
323 (153)	Násilí proti orgánu	1	2	0,01	0,01	50,00
324 (154)	Útok na státní orgán	3	2	0,04	0,02	60,00
325 (155)	Útok na veřejného činitele (násilí)	46	113	0,55	0,28	40,71
326 (156)	Útok na veřejného činitele	13	38	0,16	0,08	34,21
332 (161)	Podplácení	3	11	0,04	0,02	27,27
335 (169a)	Zasahování do nezávis-	1	1	0,01	0,01	100,00
336 (169b)	Pohrdání soudem	3	3	0,04	0,02	100,00

337 (171)	Maření výkonu úředního	2350	2858	28,31	14,06	82,23
337 (171a)	Organizování a umožnění	1	4	0,01	0,01	25,00
337/1a (180d)	Řízení motorového	3	4	0,04	0,02	75,00
341 (171d)	Napomáhání k neoprávněnému	1	1	0,01	0,01	100,00
345 (Ø)	Nebezpečné pronásledování	19	30	0,23	0,11	63,33
345 (174)	Křivé obvinění	3	10	0,04	0,02	30,00
346 (175)	Křivá výpověď a nepravdivost	7	11	0,08	0,04	63,64
348 (176)	Padělání a pozměňování	16	56	0,19	0,10	28,57
349 (176a)	Nedovolená výroba a držení	1	1	0,01	0,01	100,00
352 (196)	Násilí proti skupině	7	19	0,08	0,04	36,84
353 (197a)	Násilí proti skupině obyvatelů	76	176	0,92	0,45	43,18
357 (199)	Šíření poplašné zprávy	1	8	0,01	0,01	12,50
358 (202)	Výtržnictví	229	462	2,76	1,37	49,57
359 (202a)	Hanobení lidských ostatků	1	3	0,01	0,01	33,33
360 (201a)	Opilství	2	11	0,02	0,01	18,18
366 (166)	Nadržování	1	1	0,01	0,01	100,00
367 (167)	Nepřekážení tr. činu	1	2	0,01	0,01	50,00
368 (168)	Neoznámení tr. činu	1	1	0,01	0,01	100,00

376 (274)	Neuposlechnutí rozkazu z	1	4	0,01	0,01	25,00
404 (261)	Podpora a propaga-ce hnutí	1	1	0,01	0,01	100,00
Σ A= 8301			Σ B=16716			

Příloha č. 6 - Marie Lavičková – „Vězení je můj domov“

Máňa, Mařena. Žena tohoto jména je v českobudějovických hospodách pojmem. Vlastním jménem Marie Lavičková. Tato 45letá osoba se celý život dopouštěla krádeží s jediným cílem, a to, dostat se zpět do vězení. Za svůj život byla odsouzena k 21 nepodmíněným trestům odnětí svobody. Celkem ve vězení strávila více než 23 let. Poprvé seděla ještě před rokem 1990 za zpronevěru (prý rozdala kožichy z obchodu, kde pracovala...)

Amnestie Václava Klause ji nepříjemně zaskočila. „Žiju si pohodlně za katrem ve Světlé nad Sázavou a najednou báb – že půjdu domů. Klaus mi sprostě ukradl jedenáct metrů (tj. měsíců), co jsem tam ještě měla být. To mu nikdy neodpustím, zničil mi život,“ tvrdí Máňa. Do vězení se vždy dostala za krádeže. Nepracuje, nemá kde bydlet, ani ke komu jít, a tak je jí ve vězení dobře. Marie Lavičková pochází z vážené rodiny (otec byl lékař) poblíž jihočeského města Křemže. Maminka, paní Lavičková, se o své dceři už bavit nechce. Naposledy se potkaly před pěti roky. Dne 6. 2. 2013 ji Okresní soud v Českých Budějovicích odsoudil (opět za krádeže) k patnácti měsícům nepodmíněně do věznice s dozorem. "Prvních pět let jsem kriminál strašně nenáviděla, dalších pět let jsem mu vzdorovala, ale teďka těch 13 let - ho strašně miluju. Jsem absolutně šťastnej člověk. Svět je zlej, promiňte mi to, lidi, já nechci tady mezi váma bejt. Tam mám svůj svět, tam tomu rozumím, tady tomu nerozumím... Někdo mi dá tisíc korun a Máňo, starej se...", vysvětlila počátkem ledna svou motivaci. Po odvysílání dokumentů chtěli diváci Máně pomoci. Dostávala nabídky k bydlení i práci, nikdy je ale nevyužila.^{96,97}

---

⁹⁶ BLESK. CZ, *Královna kriminálníků Máňa už zase sedí*, [online].

⁹⁷ ČT24, *Máňa, celebrita mezi recidivisty, míří po amnestii znovu za mříže*, [online].

ABSTRAKT

Bc. ŠINDELÍŘ, P. Výchovné principy krátkodobých trestů odnětí svobody v českém vězeňství s ohledem jejich možných dopadů na sociální a psychologický vývoj vězněného jedince. České Budějovice 2015. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra etiky, psychologie a sociální práce. Vedoucí práce PhDr. Míčka Roman, Th.D.

Klíčová slova: Věznice, vězeňství, výkon trestu, vězněné osoby, alternativní tresty, krátkodobé tresty, odsouzený, penitenciární problematika, penologie, prizonizace, trest (pojem a účel), výkon trestu odnětí svobody, vězeňství.

Tato diplomová práce se zabývá vlivem krátkodobých trestů odnětí svobody na sociální a psychologický vývoj uvězněného jedince ve výkonu trestu. Snaží se najít a definovat jevy, které mohou působit na osobnost jedince v zařízeních vězeňské služby. Samotná práce nejprve vymezuje odborné klíčové pojmy, které se vztahují k tématu penitenciárního prostředí. Jde konkrétně o takové pojmy, které jsou známé jen úzkému okruhu lidí (jde především o osoby, které se pohybují ve vězeňském prostředí). Konkrétně se jedná o pojmy jako výkon trestu, odsouzené osoby, programy zacházení, penitenciární problematika nebo prizonizace. Popisuje také psychologické a sociální aspekty, se kterými se vězněné osoby setkávají při výkonu trestu odnětí svobody. Problematikou krátkodobých trestů se zabývá praktická část diplomové práce. Jako respondenty byli použiti jedinci, kteří byli odsouzeni k výkonu trestu odnětí svobody v trvání do jednoho roku. Informace jsou zpracovávány formou rozhovorů a dotazníkových záznamů (je možno napsat i případovou studii).

ABSTRACT

Bc. ŠINDELÍŘ, P. Educational principles of short-term prison sentences in Czech prison system with regard to their possible impact on the social and psychological development of the individual prisoner. České Budějovice 2015. Master thesis. University of South Bohemia in the České Budějovice. Faculty of Theology. Department of ethics, psychology and social work. Thesis supervisor PhDr. Míčka Roman, Th.D.

Key words: Prison, prison service, serving a sentence, inmates, alternative punishments, short-term sentences, condemned, penitentiary area, penology, prisonization, punishment (term and reason), imprisonment sentence.

This master thesis examines the influence of short-term prison sentences on social and psychological development of individuals imprisoned in prison. It is struggling to find and define phenomena that may affect the personality of the individual in prison facilities. The thesis defines the professional key concepts that relate to the topic penitentiary environment. It is specifically about those concepts, which are known only to a small circle of people (mainly people who are involved in prisonry). Specifically, the notions of punishment, convicted persons, treatment programs, penitentiary problems or institutionalization. It also describes the psychological and social aspects with which the prisoners face in prison. The issue of short-term prison deals with the practical part of the thesis as the respondents were using individuals who were sentenced to imprisonment of up to one year. Information is processed through interviews and questionnaires records (it is possible to write even a case study).